

European
Commission

Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία

Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Στην παρούσα έκθεση καταγράφονται τα αποτελέσματα διαδικασίας από κοινού δημιουργίας με ενδιαφερόμενα μέρη του τομέα της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας από ολόκληρο το οικοσύστημα και τα κράτη μέλη της ΕΕ. Ωστόσο, οι συστάσεις για δράσεις δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τη θέση, ούτε έχουν την υποστήριξη, όλων των ομάδων ενδιαφερόμενων μερών ούτε εκφράζουν τη θέση επιμέρους κρατών μελών ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε με την επιφύλαξη μελλοντικών πρωτοβουλιών της Επιτροπής στον τομέα της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας. Οι δράσεις που παρουσιάζονται στο παρόν έγγραφο περιγράφουν φιλοδοξίες και επιθυμητούς στόχους για μετάβαση. Ωστόσο, η πραγματικότητα στα διάφορα εδάφη συνεπάγεται διαφορετικά σημεία εκκίνησης και ενδεχομένως περιορισμούς στη δυνατότητα υλοποίησης δράσεων (π.χ. νησιά, απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές, πυκνοκατοικημένα αστικά περιβάλλοντα). Οι στόχοι, οι δράσεις και η συνέχεια που δίνεται σε αυτές θα πρέπει να λαμβάνουν πάντοτε υπόψη τις ιδιαιτερότητες του εδάφους.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ
Διεύθυνση G Τουρισμός και Εγγύτητα
Διοικητική Μονάδα G.2 – Εγγύτητα, κοινωνική οικονομία και κλάδοι δημιουργικότητας

Στοιχεία επικοινωνίας: ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ Άννα – Προϊσταμένη Διοικητικής Μονάδας G.2

Email: GROW-SOCIAL-ENTERPRISE@ec.europa.eu

Τίτλος του εγγράφου

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

B-1049 Βρυξέλλες

**Οδός μετάβασης για το
ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΓΥΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

Ημερομηνία σύνταξης: Νοέμβριος 2022

Πρώτη έκδοση

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Το παρόν έγγραφο εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ωστόσο, εκφράζει μόνο τις απόψεις των συντακτών του και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για τυχόν συνέπειες από την περαιτέρω χρήση της παρούσας έκδοσης. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση διατίθενται στο διαδίκτυο (<http://www.europa.eu>).

Έκδοση PDF	ISBN 978-92-76-58841-2	doi: 10.2873/613	ET-04-22-171-EL-N
------------	------------------------	------------------	-------------------

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διέπεται από την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39). Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται τυχόν αλλαγές.

Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

Πίνακας περιεχομένων

I.	Εισαγωγή	6
1.	Οδός μετάβασης: ένα εργαλείο πολιτικής κατάλληλο για δράση.....	6
2.	Από κοινού δημιουργία της οδού για την ανθεκτικότητα, την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.....	7
3.	«Εγγύτητα και κοινωνική οικονομία» ως βιομηχανικό οικοσύστημα.....	8
4.	Το οικοσύστημα αντιμέτωπο με παγκόσμιες προκλήσεις: η πανδημία COVID-19 και οι γεωπολιτικές εντάσεις.....	9
5.	Ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος	11
6.	Η οδός μετάβασης — 14 τομείς δράσης για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση του οικοσυστήματος.....	15
II.	Διευκόλυνση της πράσινης μετάβασης του οικοσυστήματος.....	16
1.	Βιώσιμη ανταγωνιστικότητα	17
2.	Δημόσια διακυβέρνηση, επενδύσεις και χρηματοδότηση	19
3.	Ε&Κ, τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις	25
4.	Υποδομές.....	27
5.	Δεξιότητες	31
III.	Διευκόλυνση της ψηφιακής μετάβασης του οικοσυστήματος	34
6.	Βιώσιμη ανταγωνιστικότητα	34
7.	Δημόσια διακυβέρνηση — επενδύσεις και χρηματοδότηση.....	40
8.	Ε&Κ, τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις	45
9.	Υποδομές.....	47
10.	Δεξιότητες	49
IV.	Παρακολούθηση και από κοινού υλοποίηση	52
1.	Δρομολόγηση της από κοινού υλοποίησης της οδού μετάβασης	52
2.	Συνέργειες με άλλες πολιτικές της ΕΕ.....	52
3.	Αξιολόγηση της προόδου.....	52
V.	Παραρτήματα	53

I. Εισαγωγή

1. Οδός μετάβασης: ένα εργαλείο πολιτικής κατάλληλο για δράση

Στις 10 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή ενέκρινε νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη με στόχο να βοηθήσει την ευρωπαϊκή βιομηχανία να ηγηθεί της πορείας προς τον πράσινο και τον ψηφιακό μετασχηματισμό και να τονώσει την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και την ανοικτή στρατηγική αυτονομία της ΕΕ¹. Λόγω της εμπειρίας της πανδημίας COVID-19, η Επιτροπή επικαιροποίησε², τον Μάιο του 2021, τη βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ και επιβεβαίωσε την αναγκαιότητα επιτάχυνσης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και βελτίωσης της ανθεκτικότητας βασικών βιομηχανικών οικοσυστημάτων μέσω της δρομολόγησης οδών μετάβασης³. Στην πρώτη ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά περιγράφηκαν οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες όσον αφορά τη μετάβαση για 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα, συμπεριλαμβανομένου του οικοσυστήματος «εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας»⁴.

Εν μέσω των συνεχιζόμενων προσπαθειών διαχείρισης των συνεπειών της πανδημίας COVID-19 και αντιμετώπισης των νέων οικονομικών δοκιμασιών που προκάλεσε η αδικαιολόγητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, οι προτεραιότητες της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ (ανθεκτικότητα, διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και ανοικτή στρατηγική αυτονομία) αποκτούν εκ νέου σημασία στο τρέχον γεωπολιτικό και οικονομικό πλαίσιο.

Η επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για μετάβαση σε κλιματική ουδετερότητα έως το 2050⁵ και η επίτευξη των στόχων της Ψηφιακής Πυξίδας για το 2030⁶ θα απαιτήσουν ριζικές αλλαγές στα οικονομικά και επιχειρηματικά μοντέλα, οι οποίες θα πρέπει να υποστηριχθούν από σημαντικές και στοχευμένες επενδύσεις για τη διατήρηση της ανάκαμψης και της ανταγωνιστικότητας.

Τούτο ισχύει ειδικότερα όσον αφορά το βιομηχανικό οικοσύστημα «εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας», το οποίο περιλαμβάνει μοντέλα επιχειρηματικότητας που διαφέρουν από άποψη τόσο κλίμακας όσο και ικανότητας (στο εξής: οικοσύστημα). Τμήματα της κοινωνικής οικονομίας συμβάλλουν στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση γενικότερα μέσω της παροχής βιώσιμων αγαθών και υπηρεσιών και της γεφύρωσης του ψηφιακού χάσματος. Τα οικεία συμμετοχικά επιχειρηματικά μοντέλα, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των πολιτών, των εργαζομένων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, συμβάλλουν στο να διασφαλιστεί η επίτευξη δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς μεταβάσεων. Συγχρόνως, η ενίσχυση βιώσιμων και ψηφιακών πρακτικών σε ολόκληρο το οικοσύστημα θα δημιουργήσει μακροχρόνια ανθεκτικότητα και θα δώσει στους διάφορους παράγοντες του οικοσυστήματος τη δυνατότητα να μοχλεύσουν ενεργά τη διττή μετάβαση.

Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζεται μια οδός πράσινης και ψηφιακής μετάβασης για το οικοσύστημα «εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας».

¹ [COM\(2020\) 102 final](#).

² [COM\(2021\) 350 final](#).

³ [Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία \(europa.eu\)](#)

⁴ [SWD\(2022\) 40 final](#).

⁵ [COM\(2019\) 640 final](#).

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/europes-digital-decade>

Οι τομείς δράσης που περιγράφονται στην οδό μετάβασης είναι αποτέλεσμα διαδικασίας από κοινού δημιουργίας με ενδιαφερόμενα μέρη, η οποία δρομολογήθηκε τον Δεκέμβριο του 2021, επ' ευκαιρία της έκδοσης του ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία⁷, με το οποίο καθορίζεται το όραμα της Ε για την κοινωνική οικονομία για το 2030 και του οποίου την υλοποίηση στηρίζει η οδός μετάβασης.

2. Από κοινού δημιουργία της οδού για την ανθεκτικότητα, την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση

Η διαδικασία από κοινού δημιουργίας της οδού μετάβασης δρομολογήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2021 με τη δημοσίευση του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής⁸, το οποίο προσαρτήθηκε στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία και στο οποίο παρουσιάζονται δυνητικά σενάρια για την επίτευξη της μετάβασης. Στο διάστημα από τον Δεκέμβριο του 2021 έως τον Μάρτιο του 2022, η Επιτροπή ζήτησε από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με τα ζητήματα που εγείρονται στο εν λόγω έγγραφο εργασίας καθώς και τις πρώτες δεσμεύσεις τους για την ανάληψη δράσης. Στη διαδικτυακή έρευνα της ΕΕ⁹ απάντησαν 79 ενδιαφερόμενα μέρη. Από τις απαντήσεις προέκυψε ένα σύνολο οκτώ βασικών θεμάτων, τα οποία παρουσιάζονται σε χωριστή έκθεση σχετικά με την έρευνα¹⁰. Τα οκτώ βασικά θέματα απορρέουν σε μεγάλο βαθμό από τα προτεινόμενα σενάρια στο έγγραφο εργασίας, αλλά περιλαμβάνουν και νέα στοιχεία.

Το εργαλείο καθοδήγησης στη διαδικασία από κοινού δημιουργίας της οδού είναι το «σχέδιο στρατηγικής για οδούς μετάβασης»¹¹, ένα εργαλείο το οποίο πρότεινε το βιομηχανικό φόρουμ της ΕΕ¹² για την κατανόηση των προκλήσεων και των ευκαιριών της διπλής μετάβασης στα διάφορα βιομηχανικά οικοσυστήματα. Το σχέδιο στρατηγικής περιλαμβάνει επτά «δομικά στοιχεία»: βιώσιμη ανταγωνιστικότητα· ρύθμιση και δημόσια διακυβέρνηση· επενδύσεις και χρηματοδότηση· έρευνα και καινοτομία (E&K), τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις· υποδομές, δεξιότητες και κοινωνική διάσταση¹³.

Στη βάση αυτή, από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο του 2022 οργανώθηκαν δώδεκα συναντήσεις διαβουλεύσεων και εργαστήρια με ενδιαφερόμενα μέρη¹⁴. Λεπτομερής σύνοψη

⁷ [Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία](#)

⁸ [SWD\(2021\) 982 final](#).

⁹ [Σενάρια για την από κοινού δημιουργία οδού μετάβασης για ένα ανθεκτικό, καινοτόμο, βιώσιμο και ψηφιακό οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας \(europa.eu\)](#)

¹⁰ Ο.π.

¹¹ [DocsRoom — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)

¹² [Μητρώο ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής και άλλων παρεμφερών οργάνων \(europa.eu\)](#)

¹³ Όσον αφορά την εφαρμογή των δομικών στοιχείων του σχεδίου στρατηγικής, επισημαίνονται τα ακόλουθα: i) οι κοινωνικές πτυχές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ουσίας του οικοσυστήματος και διαμορφώνουν τις δραστηριότητες των φορέων του. Ως εκ τούτου, η «κοινωνική διάσταση» δεν εξετάζεται ως χωριστό δομικό στοιχείο του σχεδίου στρατηγικής· ii) δεδομένου ότι η από κοινού δημιουργία είχε ως αποτέλεσμα πολλές αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των δομικών στοιχείων «ρύθμιση και δημόσια διακυβέρνηση» και «επενδύσεις και χρηματοδότηση», αποφασίστηκε η συγχώνευση των δύο δομικών στοιχείων για λόγους συνέπειας· iii) κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, το σχέδιο στρατηγικής τροποποιήθηκε προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος της ενεργειακής κρίσης και της αδικαιολόγητης ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η σχετική επικαιροποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί και, επομένως, δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε εργαστήρια, αλλά λήφθηκε έμμεσα υπόψη σε μεγάλο βαθμό κατά τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας καθώς και στην παρούσα έκθεση πολιτικής, ειδικότερα στο πλαίσιο του κεφαλαίου 1.5 σχετικά με την ανθεκτικότητα.

¹⁴ Βλ. ιστότοπο GROW — Εγγύτητα και κοινωνική οικονομία

των πέντε ανοικτών εργαστηρίων των ενδιαφερόμενων μερών παρουσιάζεται σε χωριστές εκθέσεις των εργαστηρίων και σε τελική έκθεση σχετικά με τις διαβουλεύσεις¹⁵.

Συνολικά, περισσότερα από 400 ενδιαφερόμενα μέρη από το οικοσύστημα έλαβαν μέρος στη διαδικασία από κοινού δημιουργίας, συμπεριλαμβανομένων εμπειρογνομένων των κρατών μελών, αντιπροσώπων περιφερειών και δήμων (δίκτυο Ευρωπαϊκών Περιφερειών Κοινωνικής Οικονομίας, πρόκληση «Έξυπνες Πόλεις») και δικτύων όπως η κοινότητα του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους¹⁶, το δίκτυο «Enterprise Europe Network»¹⁷, καθώς και εκδηλώσεις που συνδέονται με άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως το αγροτικό σύμφωνο¹⁸. Θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ ενημερώθηκαν και διατύπωσαν τη γνώμη τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας. Το βιομηχανικό φόρουμ της ΕΕ διατύπωσε τη γνώμη του και έλαβε τακτικές ενημερώσεις.

Οι παρατηρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι οποίες συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, είχαν ως αποτέλεσμα τον προσδιορισμό 14 τομέων δράσης και 30 συγκεκριμένων δράσεων για την οδό μετάβασης. Η ροή εργασιών (η οποία αντικατοπτρίζει τα σενάρια του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής και τα αποτελέσματα της έρευνας της ΕΕ) παρουσιάζεται σε θεματικό πίνακα, στο παράρτημα II. Ο εν λόγω πίνακας αποτέλεσε τη βάση για τα εργαστήρια από κοινού δημιουργίας.

Κάθε τομέας δράσης της οδού μετάβασης περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις και προσδιορίζει τους σημαντικότερους παράγοντες. Στη συνέχεια, για κάθε συγκεκριμένη δράση προσδιορίζονται το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης (βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο) και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα¹⁹. Επισημαίνεται ότι οι δράσεις στις οποίες η ΕΕ αναφέρεται ως δυνητικός παράγοντας δεν δεσμεύουν την Επιτροπή όσον αφορά την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών ή τη διάθεση νέων πόρων στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027. Όταν γίνεται παραπομπή σε προγράμματα δαπανών της ΕΕ, στόχος είναι να επισημανθούν δυνητικές ευκαιρίες χρηματοδότησης για την κοινωνική οικονομία σε υφιστάμενα προγράμματα.

3. «Εγγύτητα και κοινωνική οικονομία» ως βιομηχανικό οικοσύστημα

Το οικοσύστημα περιλαμβάνει δημόσιους και ιδιωτικούς παράγοντες οι οποίοι συνδέονται μέσω αξιακών αλυσίδων που προωθούν την τοπική παραγωγή και κατανάλωση καθώς και επιχειρηματικά και οργανωτικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας²⁰. Το οικοσύστημα αντιπροσωπεύει το 6,54 % της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ (791 δισ. EUR)²¹.

¹⁵ Ο.π.

¹⁶ [Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους: αισθητική, βιωσιμότητα, συμπεριληπτικότητα. \(europa.eu\)](https://europa.eu)

¹⁷ [Δίκτυο «Enterprise Europe Network» | Δίκτυο «Enterprise Europe Network» \(europa.eu\)](https://europa.eu)

¹⁸ [Το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](https://europa.eu)

¹⁹ Συγκεκριμένα, η ένδειξη «Β» (ήτοι βραχυπρόθεσμο) αφορά δραστηριότητες οι οποίες θα πρέπει να ξεκινήσουν το συντομότερο δυνατόν· η ένδειξη «ΜΕ» αφορά δραστηριότητες οι οποίες θα πρέπει να ξεκινήσουν μεσοπρόθεσμα, ήτοι έως το 2030· τέλος, η ένδειξη «ΜΑ» (ήτοι μακροπρόθεσμο) αφορά δραστηριότητες οι οποίες θα πρέπει να ξεκινήσουν και να ολοκληρωθούν έως το 2050.

²⁰ Για λόγους συνέπειας, η οδός μετάβασης θα επικεντρωθεί στην κοινωνική οικονομία, ως κέντρο βάρους του συγκεκριμένου βιομηχανικού οικοσυστήματος. Θα αποδοθεί δέουσα προσοχή στην οικονομία εγγύτητας, ως μέρος του οικοσυστήματος. Η διάσταση της «πολιτικής προστασίας», η οποία εξαγγέλλθηκε στο έγγραφο SWD (2021), δεν θα αντικατοπτρίζεται πλέον στο συγκεκριμένο βιομηχανικό οικοσύστημα, λόγω της ελάχιστης οικονομικής δραστηριότητας που ενέχει και του γεγονότος ότι αφορά κυρίως δημόσιες υπηρεσίες. Κλάδοι πολιτικής προστασίας εκπροσωπούνται επίσης σε άλλα βιομηχανικά οικοσυστήματα που προσδιορίστηκαν στην ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά του 2021, SWD (2021) 351 final.

²¹ [SWD\(2021\) 351 final.](https://europa.eu)

Η κοινωνική οικονομία αποτελεί το κέντρο βάρους του οικοσυστήματος και της οδού μετάβασης. Συγχρόνως, επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας υπάρχουν σε διάφορους οικονομικούς τομείς και βιομηχανικές αλυσίδες και, επομένως, οι οδοί μετάβασης άλλων βιομηχανικών οικοσυστημάτων, και ειδικότερα της κινητικότητας, του τουρισμού, της κλωστοϋφαντουργίας, του αγροδιατροφικού τομέα, του λιανικού εμπορίου, του κατασκευαστικού τομέα και της ενέργειας, παρουσιάζουν ενδιαφέρον και για τα εν λόγω επιχειρηματικά μοντέλα. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας παρέχουν εργασία σε 13,6 εκατ. άτομα, ήτοι 6,3 % του εργατικού δυναμικού της ΕΕ²², και κινητοποιούν το ισοδύναμο 5,5 εκατ. εργαζομένων πλήρους απασχόλησης σε φορείς όπως συνεταιρισμούς και σωματεία.

Παρά την ανομοιογενή ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας στα κράτη μέλη της ΕΕ²³, η συνεισφορά της στο ΑΕΠ μπορεί να ανέρχεται σε ποσοστό έως 10 % σε ορισμένα κράτη μέλη²⁴. Ο βαθμός αποδοχής και κατανόησης της κοινωνικής οικονομίας διαφέρει σε σημαντικό βαθμό μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, για ιστορικούς και πολιτισμικούς λόγους καθώς και λόγω της σύνθεσης των οικονομιών τους και της ύπαρξης ασαφών εννοιών.

Στο πλαίσιο του οικοσυστήματος, η «οικονομία εγγύτητας» περιλαμβάνει υπηρεσίες και επιχειρήσεις που προάγουν τοπικές και βραχείες αξιακές αλυσίδες για τοπική κυρίως παραγωγή και κατανάλωση. Οι επιχειρήσεις εγγύτητας περιλαμβάνουν τοπικές επιχειρήσεις και ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα, όπως μικρά καταστήματα, μπαρ και εστιατόρια, υπηρεσίες επισκευής, καθαριότητας και συντήρησης. Η οικονομία εγγύτητας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ποικίλων συνόλων υποβοηθητικών «κόμβων εγγύτητας», όπως δήμοι, τοπικές κοινότητες, πρωτοβουλίες σε επίπεδο κοινοτήτων, συνεργατικοί σχηματισμοί επιχειρήσεων και συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα.

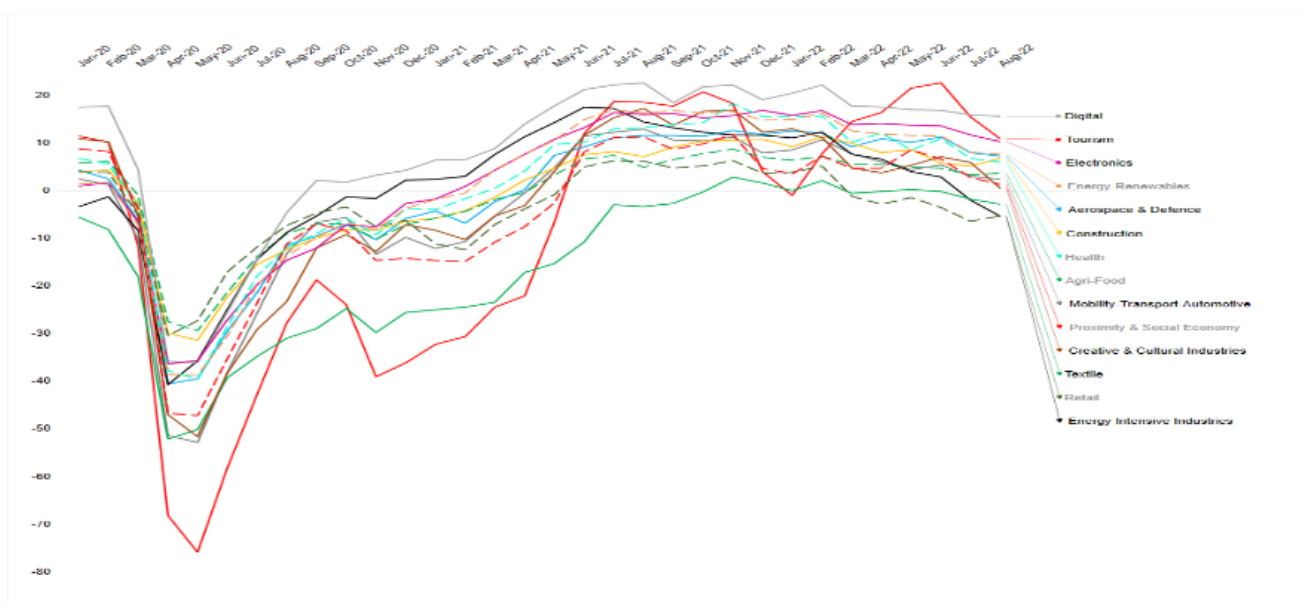
4. Το οικοσύστημα αντιμέτωπο με παγκόσμιες προκλήσεις: η πανδημία COVID-19 και οι γεωπολιτικές εντάσεις

²² Οι διαφορές είναι μεγάλες μεταξύ κρατών μελών (από 0,6 % της αμειβόμενης απασχόλησης σε ορισμένα κράτη μέλη έως 9,9 % σε άλλα).

²³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή — Κοινωνικές επιχειρήσεις και τα οικοσυστήματά τους στην Ευρώπη — Συγκριτική συγκεντρωτική έκθεση, 2020: [Κατάλογος εκδόσεων — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

²⁴ Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία: εκτιμήσεις ποσοστού του ΑΕΠ για την Πολωνία 1,95 % (GUS & EUROSTAT, 2021), την Ισπανία 10 % (CEPES 2017), τη Γαλλία 10 % (Cress 2017), την Πορτογαλία 3 % (INE, 2016). Τα στοιχεία των κρατών μελών δεν μπορούν κατ' ανάγκη να συγκριθούν, ούτε να αθροιστούν, λόγω της χρησιμοποίησης διαφορετικών μεθοδολογιών.

Η πανδημία COVID-19 επηρέασε τα επιχειρηματικά και οργανωτικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με τις βιομηχανικές αξιακές αλυσίδες και τα οικοσυστήματα των οποίων είναι μέρος (π.χ. υγεία, φροντίδα και κοινωνικές υπηρεσίες, φιλοξενία, τουρισμός, τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, λιανικό εμπόριο). Το συγκεκριμένο οικοσύστημα συγκαταλέγεται στα βιομηχανικά οικοσυστήματα που επλήγησαν περισσότερο (μαζί με τον τουρισμό, τους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας και την αυτοκινητοβιομηχανία), με απώλειες κεφαλαίων που εκτιμάται ότι κυμαίνονται από 52 δισ. EUR έως 87 δισ. EUR. Όπως φαίνεται στο γράφημα κατωτέρω, η επιχειρηματική εμπιστοσύνη στο οικοσύστημα μειώθηκε δραστικά με αποτέλεσμα να κατατάσσεται σε αυτά με τον χαμηλότερο δείκτη μεταξύ των 14 βιομηχανικών οικοσυστημάτων που παρακολούθηθηκαν στην ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά του 2021 (στοιχεία για το 2020). Από τις αρχές του 2021 το οικοσύστημα κατέγραψε σταδιακή βελτίωση, την οποία διαδέχθηκε, όμως, νέα σταδιακή πτώση από το 4ο τρίμηνο του 2021, η οποία αντικατοπτρίζει την ευρύτερη οικονομική προοπτική το 2022.

Δείκτης εμπιστοσύνης ανά οικοσύστημα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Αύγουστος 2022.

Είναι σκόπιμο να επισημανθούν ορισμένες διαφοροποιήσεις. Η ζήτηση για δραστηριότητες της κοινωνικής οικονομίας, οι οποίες είναι καθοριστικής σημασίας για την ανταπόκριση σε επείγουσες υγειονομικές και κοινωνικές ανάγκες, αυξήθηκε κατακόρυφα κατά τη διάρκεια των περιορισμών της κυκλοφορίας, η δε τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί κατά τη διάρκεια της ανάκαμψης μετά την πανδημία COVID-19. Επιπλέον, η πανδημία, σε συνδυασμό με τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που η ΕΕ αντιμετωπίζει επί του παρόντος (ήτοι ενεργειακή και στεγαστική κρίση, πληθωρισμός, αύξηση περιφερειακών ανισοτήτων), επιτάχυνε φιλόδοξες πρωτοβουλίες και επενδυτικές τάσεις που έχουν κοινωνικό αντίκτυπο (π.χ. εκστρατείες συμμετοχικής χρηματοδότησης, επενδύσεις με κοινωνικό αντίκτυπο, ομόλογα με κοινωνικό αντίκτυπο, φιλανθρωπία, εθελοντισμός, πρωτοβουλίες σε επίπεδο κοινοτήτων, Tech for Good²⁵), κατέδειξε δε με τον τρόπο αυτό την ικανότητα των φορέων της κοινωνικής οικονομίας να ενισχύουν την τοποκεντρική δυναμική και να προάγουν την ανθεκτικότητα και την ανάπτυξη που βασίζεται στους ανθρώπους,

²⁵ Η πρωτοβουλία Tech for Good (τεχνολογία για το κοινό καλό) περιλαμβάνει οικονομικά προσιτές και αξιόπιστες λύσεις και υπηρεσίες βασισμένες στην τεχνολογία, οι οποίες προάγουν καλούς κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς.

μεταξύ άλλων σε περιόδους κρίσης και δυσχερειών²⁶. Παρόμοιες θετικές τάσεις παρατηρούνται στο πλαίσιο της οικονομίας εγγύτητας, π.χ. η απήχηση της «αγοράς τοπικών προϊόντων» ή η ταχεία ανάπτυξη της έννοιας της «πόλης των 15 λεπτών»²⁷, οι οποίες βασίζονται στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και της ζήτησης των πελατών.

Ενώ βρίσκεται σε στάδιο ανάκαμψης από την κρίση της πανδημίας, το οικοσύστημα εκτίθεται σε νέες οικονομικές και γεωπολιτικές προκλήσεις: υψηλός πληθωρισμός, ενεργειακή ανασφάλεια, διαταραχή των αξιακών αλυσίδων και σημεία συμφόρησης στην παραγωγή ορισμένων βασικών αγαθών σε όλους τους κλάδους παραγωγής της ΕΕ. Ειδικότερα, η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, και ιδίως του αερίου, έχει αντίκτυπο σε διάφορους κλάδους παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων του οικοσυστήματος «εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας»²⁸.

Η αδικαιολόγητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έχει διπλό αντίκτυπο στο οικοσύστημα. Αφενός, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας βρίσκονται αντιμέτωποι με τη γενική διαταραχή ορισμένων αλυσίδων εφοδιασμού (π.χ. γεωργικά βασικά προϊόντα, μέταλλα ή ενεργειακός εφοδιασμός). Αφετέρου, η συνεχιζόμενη κατάσταση στην Ουκρανία έχει προκαλέσει ανησυχητική ανθρωπιστική, κοινωνική και οικονομική κρίση· επίσης, φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν κινητοποιηθεί για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες στην συγκεκριμένη χώρα και σε κράτη μέλη της ΕΕ.

5. Ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος

Τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν ήδη υποβάλει εκτενείς παρατηρήσεις όσον αφορά στοιχεία που σχετίζονται με την ανθεκτικότητα κατά τη διάρκεια της κατάρτισης του ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία. Ως εκ τούτου, η διαδικασία από κοινού δημιουργίας της οδού μετάβασης επικεντρώθηκε στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τη διπλή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Η μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος εξαρτάται από την ύπαρξη αποτελεσματικών τρόπων αντιμετώπισης χρόνιων και διαρθρωτικών προκλήσεων, αλλά και από την αξιοποίηση αναδυόμενων μεγετών.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, τα ενδιαφερόμενα μέρη συνέδεσαν τη διπλή μετάβαση με επαναλαμβανόμενες και χρόνιες προκλήσεις της κοινωνικής οικονομίας, όπως την έλλειψη πολιτικής αναγνώρισης, τον κατακερματισμό του κανονιστικού πλαισίου μεταξύ κρατών μελών και την περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση ή τις ανάγκες αναβάθμισης δεξιοτήτων / επανειδίκευσης.

Συναφώς, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ανάπτυξη συνθηκών-πλαισίου για την κοινωνική οικονομία εντός του 2023, όπως εξήγγειλε με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία. Επιπλέον, η σύσταση του Συμβουλίου του 2022 σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα²⁹ (με την οποία παρέχεται στα κράτη μέλη καθοδήγηση μέσω της εξέτασης των ζητημάτων απασχόλησης και των κοινωνικών ζητημάτων που συνδέονται με

²⁶ [Πρώθηση του θεματολογίου του 2030 μέσω της κοινωνικής και της αλληλέγγυας οικονομίας \(ilo.org\)](#)

²⁷ Η έννοια της «πόλης των 15 λεπτών» είναι ένα αστικό μοντέλο, το οποίο παρέχει σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να ζει, να εργάζεται, να ψυχαγωγείται και να αναπτύσσεται σε μικρή απόσταση, με τα πόδια ή με το ποδήλατο, από το σπίτι του. Δημιουργεί μια πόλη σε «ανθρώπινη κλίμακα», η οποία αποτελείται από ζωντανές, φιλικές και «πλήρεις» γειτονιές. Συνεπάγεται τη ζωή μακριά από τις πόλεις και την αποκέντρωση των υπηρεσιών, την τόνωση της τοπικής οικονομίας, την προσφορά τοπικών και ποικίλων ευκαιριών απασχόλησης και την πιο παραγωγική χρήση των κτιρίων και του οδικού χώρου.

²⁸ [Τριμηνιαία έκθεση για τις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας 1ο τρίμηνο 2022.pdf \(europa.eu\)](#).

²⁹ [\(2022/C 243/04\)](#)

τη διττή μετάβαση) περιλαμβάνει συγκεκριμένες αναφορές στον ρόλο της κοινωνικής οικονομίας στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Συγχρόνως, από τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας της οδού μετάβασης προέκυψαν ορισμένα βασικά μηνύματα σχετικά με την ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος.

Πρώτον, τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την καθιέρωση και την αναγνώριση του καθεαυτού οικοσυστήματος «εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας», αλλά τόνισαν την αναγκαιότητα περαιτέρω προσπαθειών για την ενίσχυση της ικανότητας των παραγόντων του οικοσυστήματος σε σχέση με τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία.

Δεύτερον, στο πλαίσιο των συζητήσεων επισημάνθηκαν οι αναδυόμενες μεγάτες οι οποίες έχουν σημασία για τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος και εν όψει τρεχουσών και μελλοντικών κρίσεων.

Μεγατάση 1 για την ανθεκτικότητα: Σύγκλιση οικονομίας εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας — «τοπικές και κοινωνικές αξιακές αλυσίδες»

Οι ελλείψεις εφοδιασμού που παρατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 και της αδικαιολόγητης ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία οδήγησαν σε επανεξέταση των αλληλεξαρτήσεων των παγκόσμιων ή περιφερειακών αξιακών αλυσίδων και στην ανάπτυξη διαλόγου σχετικά με την έννοια της οικονομίας εγγύτητας για την εκπλήρωση των αναγκών των πολιτών³⁰.

Επιπλέον, τα επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας και η τοπική διάστασή τους παρέχουν ζωτικής σημασίας προϊόντα και υπηρεσίες σε εξειδικευμένες και τοπικές αγορές και επιδεικνύουν ευελιξία κατά τη διάρκεια των περιόδων κρίσης. Τούτο έχει ιδιαίτερη σημασία σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές, στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ³¹ ή σε περιοχές που χρήζουν οικονομικής αναγέννησης. Σε τέτοιες περιοχές, συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, τοπικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί και κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προωθήσουν, για παράδειγμα, τοπική παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, κυκλικές αξιακές αλυσίδες, τοπικές αγορές τροφίμων και έργα κοινωνικών υποδομών, όπως κατασκευή και βιώσιμη ανακαίνιση οικονομικά προσιτού οικιστικού αποθέματος³².

Στις προσεχείς δεκαετίες, η κοινωνική οικονομία μπορεί να αναδειχθεί σε βασικό μέρος της κατ' εξοχήν οικονομίας εγγύτητας μέσω της προσφοράς εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων που υποστηρίζουν τη μετεγκατάσταση της παραγωγής ή διευκολύνουν νέες επιχειρήσεις στην παράδοση βιώσιμων αγαθών και την παροχή βιώσιμων υπηρεσιών στην καρδιά των εδαφών της ΕΕ, ιδίως σε τομείς όπως ο αγροδιατροφικός ή η ενέργεια³³.

³⁰ Harvard Business Review — *Global Supply Chains in a post pandemic world* — (2020/09)

³¹ Οι εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ, όπως ορίζονται στο [άρθρο 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), είναι οι 9 περιοχές της ΕΕ που βρίσκονται στον Ατλαντικό Ωκεανό, στον Ινδικό Ωκεανό, στην Καραϊβική και στη Λατινική Αμερική.

³² Από την άποψη αυτή, η [πρωτοβουλία για την οικονομικά προσιτή στέγαση](#) μπορεί να αποτελέσει ορθή πρακτική. Στο πλαίσιο της πιλοτικής αυτής πρωτοβουλίας θα ανακαινιστούν «100 εμβληματικές περιοχές κοινωνικής και οικονομικά προσιτής στέγασης» με την εφαρμογή έξυπνης και ολοκληρωμένης προσέγγισης για τις γειτονιές. Τούτο θα πραγματοποιηθεί με την παροχή στήριξης (π.χ. τεχνικής, οικονομικής, κανονιστικής) σε τοπικές συμπράξεις αποτελούμενες από ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα, δημόσιες αρχές, παρόχους κοινωνικής στέγασης και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη σε έργα ανακαίνισης οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγασης.

³³ L'ESS dans les dynamiques collectives de territoire en transition – Hugues Sibille — RECMA 2022 (n° 364) και L'ESS en 2042 vue par Jérôme Saddier | [Avisse.org](#).

Μεγατάση 2 για την ανθεκτικότητα: Γόνιμη αλληλεπίδραση μεταξύ συμβατικών επιχειρήσεων και κοινωνικής οικονομίας

Το θέμα αυτό εξετάστηκε εκτενώς κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, δόθηκε δε έμφαση στις αναδυόμενες δυνατότητες σύγκλισης και συνεργασίας μεταξύ συμβατικών επιχειρήσεων και της κοινωνικής οικονομίας³⁴. Η αύξηση επιχειρήσεων με κοινωνικό αντίκτυπο ή κοινωνική αποστολή και ιδιωτικών πρωτοβουλιών αυτοαναγνώρισης³⁵ μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ενισχυμένες ή νέες μορφές συνεργασίας. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη διατύπωσαν ανησυχία σχετικά με φαινόμενα όπως η προβολή ψευδοκοινωνικής και ψευδοοικολογικής εταιρικής ταυτότητας.

Τα πρότυπα και τα σήματα διαφάνειας που συνεπάγονται λογοδοσία, τα οποία υποστηρίζονται από ένα ευνοϊκό πλαίσιο, είναι ένας τρόπος ενίσχυσης της γόνιμης αλληλεπίδρασης μεταξύ συμβατικών επιχειρήσεων και της κοινωνικής οικονομίας, ειδικότερα για τη δημιουργία πράσινων και κυκλικών αξιακών αλυσίδων ή για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Η βελτίωση της αλληλεπίδρασης μεταξύ επιχειρήσεων σε διάφορα επίπεδα, και ιδίως η προώθηση «επιχειρηματικών συμπράξεων επί ίσοις όροις» και με κοινούς στόχους, αναφέρθηκε ως ένα ακόμη κρίσιμη σημασίας κίνητρο για την καθιέρωση ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ συμβατικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας³⁶. Ένα στοιχείο το οποίο υπογραμμίστηκε συναφώς είναι η δυνατότητα εξαγορών επιχειρήσεων από τους εργαζομένους, ως προοπτική συνέχισης της επιχείρησης για τους ιδιοκτήτες ΜΜΕ που αναζητούν διαδόχους³⁷.

Πολλά εμπόδια παρακωλύουν τις προηγμένες μορφές συνεργασίας, όπως εξομοίωση επιχειρηματικών μοντέλων ή συγχωνεύσεις και κοινές επιχειρήσεις³⁸. Τα βαθύτερα αίτια των εμποδίων τα οποία προσδιόρισαν τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι η «ανισότητα ισχύος» και οι διαφορές στα μοντέλα διακυβέρνησης, στους σκοπούς της αποστολής και στην ικανότητα κλίμακας.

Η αύξηση της ευαισθητοποίησης και η βελτίωση της αντίληψης των συμβατικών επιχειρήσεων όσον αφορά τις δυνατότητες των μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας —για παράδειγμα, όσον αφορά οικονομικές επιδόσεις και τομεακή προστιθέμενη αξία— αποτελούν σημαντικό βήμα για την προώθηση τέτοιων συμπράξεων. Προς τούτο, είναι καθοριστικής σημασίας οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας να έχουν επίσης πρόσβαση στην επιχειρηματική στήριξη που είναι διαθέσιμη για τις συμβατικές επιχειρήσεις, κατά περίπτωση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη επιβεβαίωσαν τον καθοριστικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν για την επίτευξη του στόχου αυτού επιχειρηματικές κοινότητες, όπως τομεακές οργανώσεις, εμπορικά επιμελητήρια, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων και εξωεπιχειρηματίες ή ενδοεπιχειρηματίες³⁹. Αναγνωρίστηκαν επίσης οι δυνατότητες εθνικών και περιφερειακών πρωτοβουλιών και πρωτοβουλιών της ΕΕ για τη στήριξη των επιχειρήσεων, όπως το δίκτυο «Enterprise Europe Network», το δίκτυο Erasmus για νέους

³⁴ Με σκοπό τον προσδιορισμό των δυνατοτήτων συνεργασίας μεταξύ συμβατικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, η Επιτροπή δημοσίευσε [έκθεση](#) το 2018. Αρκετοί παράγοντες ενθαρρυντικοί της συνεργασίας οι οποίοι προσδιορίστηκαν στην εν λόγω έκθεση επιβεβαιώθηκαν κατά τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας, και συγκεκριμένα οι ελλείψεις της αγοράς εργασίας, οι νομικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα και τον οικολογικό προσανατολισμό των διεργασιών και των προϊόντων, καθώς και το γεγονός ότι οι καταναλωτές είναι ολοένα και πιο απαιτητικοί όσον αφορά τη δεοντολογία και τη βιωσιμότητα.

³⁵ Όπως η πιστοποίηση B Corporation: <https://bcorporation.eu/create-systems-change/changing-policy/Legislation> η στήριξη ή η αναγνώριση εταιρειών με πιστοποίηση B Corporation είναι διαδεδομένη στη Γαλλία, την Ισπανία και την Ιταλία.

³⁶ https://www.social-enterprise.nl/application/files/4116/0499/5322/Social_Enterprises_as_influencers.pdf

³⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=88&eventsId=1993&furtherEvents=yes>

³⁸ [Work integration Social Joint-Ventures between incremental and transformative change | Avise.org.](#)

³⁹ <https://www.leagueofintrapreneurs.com/>

επιχειρηματίες⁴⁰ και η πλατφόρμα συνεργασίας των συνεργατικών σχηματισμών της ΕΕ (ECCP)⁴¹. Αναγνωρίστηκε ότι το συγκεκριμένο είδος πρωτοβουλιών δεν αξιοποιείται ακόμη επαρκώς από τα ενδιαφερόμενα μέρη του οικοσυστήματος.

Μεγατάση 3 για την ανθεκτικότητα: Ενσωμάτωση επιχειρηματικών μοντέλων κοινωνικής οικονομίας σε βιομηχανικά οικοσυστήματα

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις και τα επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας ενσωματώνονται σε άλλα βιομηχανικά οικοσυστήματα, όπως κινητικότητα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αγροδιατροφικός τομέας, τουρισμός, υγεία και κλωστοϋφαντουργία. Τα μοντέλα αυτά εμφανίζουν μεγάλες δυνατότητες όσον αφορά, αφενός, την ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων χωρίς αποκλεισμούς (π.χ. αρχές της αλληλεγγύης, της συμμετοχής και της διαφάνειας) και, αφετέρου, την αύξηση των βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών (π.χ. ενεργειακές κοινότητες και συνεταιρισμοί, τοπική και βιώσιμη γεωργία και τοπικός και βιώσιμος τουρισμός, κυκλικά προϊόντα και κυκλικές υπηρεσίες).

Τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν σε ένα συνολικό μήνυμα για τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος: απαιτούνται μοχλοί διευκόλυνσης για την υιοθέτηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τομείς της οικονομίας και σε περιφέρειες της ΕΕ, όπου η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να προσφέρει συγκριτικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη υπηρεσιών και προϊόντων για πράσινη και ψηφιακή μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς. Οι τομείς δράσης της οδού μετάβασης καταδεικνύουν σε τι μπορεί να συνίσταται κάτι τέτοιο για τους διάφορους εμπλεκόμενους παράγοντες και τα εμπλεκόμενα βιομηχανικά οικοσυστήματα.

Μεγατάση 4 για την ανθεκτικότητα: η ανάπτυξη αγοράς επενδύσεων με κοινωνικό αντίκτυπο

Η παγκόσμια αγορά κοινωνικών και πράσινων επενδύσεων (π.χ. κοινωνικά ομόλογα, επενδύσεις με κοινωνικό αντίκτυπο, φιλανθρωπία, συμμετοχική χρηματοδότηση) μεγεθύνθηκε τα τελευταία χρόνια⁴². Τούτο είναι επίσης αποτέλεσμα του αυξανόμενου ρόλου της επιχειρηματικής φιλανθρωπίας κατά την τελευταία δεκαετία: το 2017, οι επενδυτές κοινωνικού αντικτύπου χρηματοδότησαν 11 951 οργανώσεις κοινωνικού σκοπού με 767 εκατ. EUR⁴³, μέσω επιχορηγήσεων ή κοινωνικών επενδύσεων υψηλής δέσμευσης. Στην Ευρώπη, οι επενδύσεις κοινωνικού αντικτύπου έχουν καθιερωθεί, ιδίως κατά τα τελευταία 10 έτη, και ορισμένα κράτη μέλη και περιφέρειες έχουν προχωρήσει περισσότερο από άλλα στον τομέα αυτό, παρά την εφαρμογή υποστηρικτικών πολιτικών σε ολόκληρη την ΕΕ.⁴⁴

Αναμφίβολα η πανδημία COVID-19 επέφερε σημαντικές αλλαγές στην πρακτική της χρηματοδότησης κοινωνικού αντικτύπου, μολονότι η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων παραμένει πολιτική προτεραιότητα στο πλαίσιο της τρέχουσας εντολής της Επιτροπής⁴⁵. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογράμμισαν τον ρόλο των επενδυτών κοινωνικού

⁴⁰ [Ευρωπαϊκό πρόγραμμα ανταλλαγής για επιχειρηματίες – Erasmus για νεαρούς επιχειρηματίες \(erasmus-entrepreneurs.eu\)](https://erasmus-entrepreneurs.eu).

⁴¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1ceb9a1d-6146-11ec-9c6c-01aa75ed71a1/language-en>

⁴² IFC (2020). Τα πράσινα ομόλογα αντιπροσώπευαν μόλις το 4 % των συνολικών εταιρικών ομολόγων που εκδόθηκαν το 2020. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019

η Ευρώπη αντιπροσώπευε το 48 % της παγκόσμιας αγοράς πράσινων ομολόγων.

⁴³ Η έρευνα του 2020 σχετικά με τις επενδύσεις κοινωνικού αντικτύπου — Συνοπτική περιγραφή των ευρωπαϊκών επενδυτών κοινωνικού αντικτύπου

⁴⁴ https://ssir.org/articles/entry/how_to_mainstream_impact_investing_in_europe, [Διεθνής συμμαχία για την αποκάλυψη των επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου στην Ευρώπη | EVPA](#)

⁴⁵ [Ομιλία της προέδρου κα von der Leyen για την κατάσταση της Ένωσης το 2020](#) στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

αντικτύπου όσον αφορά τη χρήση παραδοσιακών μέσων επιχειρηματικής χρηματοδότησης για τη στήριξη της ανάπτυξης φορέων της κοινωνικής οικονομίας, ιδίως στο πλαίσιο της διπτής μετάβασης. Οι επενδυτές κοινωνικού αντικτύπου μπορούν να βοηθήσουν τους εν λόγω φορείς να επιτύχουν οικονομική βιωσιμότητα με δομημένο τρόπο ώστε να μην στηρίζονται πλέον σε συνεχή ροή φιλανθρωπικών επιδοτήσεων.

Μολονότι έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενσωμάτωση των επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου, απομένουν ακόμη πολλά τα οποία πρέπει να γίνουν για τη μεγέθυνση της αγοράς επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου στην Ευρώπη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπενθύμισαν ότι η εφαρμογή προσαρμοσμένων δημόσιων πολιτικών στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες της ΕΕ, η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και η ανάπτυξη εργαλείων μέτρησης του αντικτύπου μπορούν να στηρίξουν την εν λόγω μεγέθυνση⁴⁶.

6. Η οδός μετάβασης — 14 τομείς δράσης για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση του οικοσυστήματος

Τομείς δράσης της οδού μετάβασης — Πράσινη μετάβαση

1. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για πιο οικολογικές και κυκλικές αξιακές αλυσίδες
2. Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας
3. Πιστοποίηση, σήμανση και αυτορρύθμιση
4. Η καινοτομία ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης και της ανάπτυξης επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία
5. Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης σε υποδομές και επιχειρηματικές πράξεις
6. Τοπικές Πράσινες Συμφωνίες, πράσινες επιχειρηματικές κοινότητες και πρωτοβουλίες πολιτών
7. Αντιμετώπιση της έλλειψης ικανότητας και δεξιοτήτων

Τομείς δράσης της οδού μετάβασης — Ψηφιακή μετάβαση

1. Νέα επιχειρηματικά μοντέλα — η οικονομία πλατφορμών

⁴⁶ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658185/IPOL_STU\(2020\)658185_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658185/IPOL_STU(2020)658185_EN.pdf)

2. Ωριμότητα δεδομένων και επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα στα δεδομένα
3. Τεχνολογικές συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και στήριξη
4. Κοινοχρησία δεδομένων, διαχείριση δεδομένων και κώδικας συμπεριφοράς
5. Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good
6. Πρόσβαση στην τεχνολογία
7. Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων από και στην κοινωνική οικονομία

II. Διευκόλυνση της πράσινης μετάβασης του οικοσυστήματος

Η στήριξη του οικοσυστήματος στην πορεία του προς την πράσινη μετάβαση είναι καθοριστικής σημασίας για την ευθυγράμμιση των κοινωνικών και των οικολογικών στόχων της ΕΕ. Αφενός, η αξιοποίηση των αναξιοποίητων δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να υποκινήσει την αλλαγή και την καινοτομία προς μια κλιματικά ουδέτερη και φιλική προς το περιβάλλον οικονομία. Αφετέρου, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας καθιστούν δυνατή την ανάδυση πρωτοβουλιών σε επίπεδο βάσης και διασφαλίζουν δίκαιη πράσινη μετάβαση για τους πολίτες της ΕΕ⁴⁷. Υπογραμμίζεται, επιπλέον, ότι οι ψηφιακές λύσεις οι οποίες παρέχουν ικανότητες μέτρησης, ανάλυσης και βελτιστοποίησης πράξεων και διαδικασιών είναι από ένα από τους βασικούς παράγοντες διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης. Υπ' αυτή την έννοια, η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση είναι αλληλένδετες.

Μολονότι κάποια τμήματα της κοινωνικής οικονομίας συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση μέσω της προμήθειας βιώσιμων αγαθών και υπηρεσιών⁴⁸ και μπορούν να θεωρηθούν πρωτοπόροι στην εν λόγω μετάβαση, άλλοι παράγοντες, οι οποίοι διαθέτουν λιγότερα εφόδια για την αντιμετώπιση της κατάστασης, μπορεί να δυσκολευτούν περισσότερο στην οικολογική μεταστροφή τους και στην προώθηση βιώσιμης αλλαγής⁴⁹.

1. Βιώσιμη ανταγωνιστικότητα

Τομέας δράσης 1: Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για πιο οικολογικές και κυκλικές αξιακές αλυσίδες

Η διαδικασία από κοινού δημιουργίας ανέδειξε τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, ιδίως στο πλαίσιο τοπικών αξιακών αλυσίδων και συμπράξεων στην πράσινη και την κυκλική οικονομία.

Οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη αξιακών αλυσίδων της κυκλικής οικονομίας (π.χ. ανακύκλωση ηλεκτρονικών και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, επαναχρησιμοποιήσιμα καταναλωτικά αγαθά, δραστηριότητες επισκευής και ανακατασκευής, τεχνικές αναγεννητικής γεωργίας, διαδικτυακές πλατφόρμες), αλλά χρειάζονται περισσότερη στήριξη για σκοπούς επέκτασης, συλλογής δεδομένων και ανάπτυξης συμπράξεων⁵⁰. Όσον αφορά ειδικότερα την κυκλική οικονομία, το οικοσύστημα εμφανίζει σημαντικές δυνατότητες συμβολής στην επίτευξη των φιλοδοξιών του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία⁵¹, για παράδειγμα σε σχέση με τη διαχείριση αποβλήτων. Λαμβανομένου υπόψη του χαρακτήρα έντασης εργασίας των σχετικών δραστηριοτήτων, οι κοινωνικές επιχειρήσεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παροχή πρόσβασης σε απασχόληση σε ευάλωτα άτομα, συμβάλλουν δε συγχρόνως στην εκπλήρωση της ιεράρχησης των αποβλήτων.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν ότι οι παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας αντιμετωπίζουν εμπόδια, όπως ρευστότητα και έλλειψη υποστηρικτικών δομών οι οποίες παρέχουν στις συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στη

⁴⁷ Σύμφωνα με την πρόσφατη [έρευνα του Ευρωβαρόμετρου 527](#) «Αντιλήψεις όσον αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα της πράσινης μετάβασης», το 88 % των πολιτών της ΕΕ συμφωνεί ότι η πράσινη μετάβαση δεν θα πρέπει να αφήσει κανέναν στο περιθώριο.

⁴⁸ [Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία](#) — σ. 17-18.

⁴⁹ Pour la Solidarité (PLS), Green deal and Social Economy, Issues and Perspectives

⁵⁰ [Έγγραφο σύνοψης της πολιτικής σχετικά με τη μέγιστη αξιοποίηση της συμβολής της κοινωνικής οικονομίας στην κυκλική οικονομία | en | ΟΟΣΑ](#)

⁵¹ [COM\(2020\) 98 final](#).

ζήτηση των καταναλωτών για πιο βιώσιμα και τοπικά προϊόντα και υπηρεσίες. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν να αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο τα συλλογικά, συμμετοχικά και συνεταιριστικά επιχειρηματικά μοντέλα προκειμένου να βελτιωθούν η προβολή και η προσφορά τέτοιων προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι βιώσιμες πολιτικές αγορών των εταιρειών (με τις ονομασίες «ιδιωτικές συμβάσεις» ή «κοινωνικές αγορές»⁵²) θα μπορούσαν να παροτρύνουν νέες επιχειρηματικές συμπράξεις, για παράδειγμα μέσω της ενσωμάτωσης κοινωνικών και κυκλικών στόχων. Όπως και στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων, τέτοια αγοραστική συμπεριφορά πρέπει να παροτρυνθεί ώστε να δημιουργηθούν δυνητικές νέες αγορές για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας (π.χ. στους τομείς της κινητικότητας και της διαχείρισης απόβλητων καθώς και στον κατασκευαστικό και τον αγροδιατροφικό τομέα). Η διαδικασία από κοινού δημιουργίας έδωσε έμφαση σε διάφορες πορείες δράσης συναφώς, όπως αντιστοιχίσεις επιχειρήσεων, παροχή τεχνικής βοήθειας, παροχή καθοδήγησης καθώς και διάδοση βέλτιστων πρακτικών που θα καταστήσουν δυνατή τέτοια γόνιμη αλληλεπίδραση.

Το δίκτυο «Enterprise Europe Network» μπορεί επίσης να παράσχει στήριξη μέσω του δικτύου συμβούλων σε θέματα βιωσιμότητας, ενώ η τομεακή ομάδα εργασίας του με αντικείμενο την κοινωνική οικονομία μπορεί να διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και να συνδέσει μεταξύ τους φορείς επιτόπου. Τα έργα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»⁵³ εμφανίζουν επίσης δυνατότητες πιλοτικής εφαρμογής νέων πολυμερών

Πλαίσιο 1: Κοινωνική οικονομία και κυκλικές αξιακές αλυσίδες στα οικοσυστήματα ηλεκτρονικών, χημικών και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων

- Σε ορισμένους κλάδους έντασης πόρων, όπως τα ηλεκτρονικά ή τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να είναι ελκυστικοί εταίροι χάρη στην έντονη τοπική προβολή τους.
- **Παράδειγμα περίπτωσης:** Η Envie, η γαλλική ομοσπονδία επιχειρήσεων κοινωνικής ένταξης, βοηθά περιθωριοποιημένες ομάδες να επανέλθουν στην εργασία μέσω οικονομικής δραστηριότητας η οποία ειδικεύεται στη συλλογή, την επισκευή και την πώληση μεταχειρισμένων ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών. Η οργάνωση συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση των πόρων μέσω της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ). Επί του παρόντος, η Envie συλλέγει σχεδόν το 1/3 του συνόλου των ΑΗΗΕ που παράγονται στη Γαλλία και έχει συνάψει συμφωνίες με την EDF (Electricité de France) ή το Ecosystem, ένα από τα συστήματα ευθύνης

προσεγγίσεων⁵⁴.

Τομέας δράσης 1: Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για πιο οικολογικές και κυκλικές αξιακές αλυσίδες				
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα	
1. Δημιουργία ειδικών υπηρεσιών αντιστοίχισης μεταξύ φορέων της	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες,	B/ME	Αύξηση του αριθμού συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής	

⁵² <https://www.socialenterprise.org.uk/buysocial/>

⁵³ [Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» \(europa.eu\)](http://europa.eu)

⁵⁴ [Υπ' αυτή την έννοια, το ευρωπαϊκό έργο CO-FRESH, στόχος του οποίου είναι η δημιουργία καινοτόμων \(συμπεριλαμβανομένων τεχνολογικών και μη τεχνολογικών προσεγγίσεων\), βιώσιμων και ανταγωνιστικών αξιακών αλυσίδων για οπωροκηπευτικά μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση.](#)

κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων για την προώθηση τοπικών πράσινων και κοινωνικών αξιακών αλυσίδων και ιδιωτικών «κοινωνικών αγορών» μεταξύ επιχειρήσεων ⁵⁵ . Προώθηση συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας.	Ενδιαφερόμενα μέρη		καινοτομίας στα κράτη μέλη. Καθιέρωση τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αγορών «κοινωνικών αγορών» μεταξύ επιχειρήσεων στα κράτη μέλη.
2. Στήριξη της δημιουργίας στρατηγικών κυκλικών συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων σε διάφορες βιομηχανικές αξιακές αλυσίδες (κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, λιανικό εμπόριο, ηλεκτρονικά προϊόντα και πλαστικά προϊόντα) ⁵⁶ .	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση της συμμετοχής φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε αξιακές αλυσίδες εφοδιασμού συμβατικών επιχειρήσεων στην πράσινη και την κυκλική οικονομία.

2. Δημόσια διακυβέρνηση, επενδύσεις και χρηματοδότηση

Τομέας δράσης 2: Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας

Η διαδικασία από κοινού δημιουργίας ανέδειξε το γεγονός ότι οι δημόσιες συμβάσεις και η πρόσβαση στις αγορές είναι βασικά εργαλεία για την πράσινη μετάβαση του οικοσυστήματος. Ωστόσο, η διαδικασία έδωσε επίσης έμφαση στις υφιστάμενες επιφυλάξεις, όπως στην αναγκαιότητα ανάπτυξης εγγυήσεων και προσαρμοσμένων συστημάτων για την ενίσχυση των επενδύσεων, καθώς και σε υφιστάμενες πρακτικές δημόσιων συμβάσεων που διαχωρίζουν τους κοινωνικούς και τους πράσινους διαγωνισμούς δημόσιων συμβάσεων. Όσον αφορά το δεύτερο ζήτημα, φαίνεται ότι, αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει με τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα δεν φαίνεται να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις και επαρκή εργαλεία για την αξιολόγηση των οικονομικών φορέων από την άποψη του κοινωνικού αντικτύπου των προϊόντων τους, μολονότι παρατηρούνται διεθνώς ορισμένα ελπιδοφόρα παραδείγματα⁵⁷.

⁵⁵ Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία (σ. 10) και, για παράδειγμα, μέσω της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που στηρίζεται από τον τομέα δράσης 2: Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας.

Το Πρόγραμμα για την Ενιαία Αγορά: [Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης με σκοπό τη συνεργασία συμβατικών επιχειρήσεων και κοινωνικών επιχειρήσεων — Κοινωνικές αγορές: αγορά μεταξύ επιχειρήσεων \(europa.eu\)](#).

⁵⁶ Στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία εξαγγέλλεται η έκδοση καθοδήγησης για τη στήριξη συμπράξεων για την κυκλική οικονομία μεταξύ των κοινωνικών επιχειρήσεων και άλλων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των συμβατικών επιχειρήσεων (Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία — σ. 18).

⁵⁷ https://ec.europa.eu/info/policies/public-procurement/tools-public-buyers/social-procurement_el

Επιπλέον, οι νομικές μορφές των επιχειρηματικών μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας φαίνεται ότι προσκρούουν σε εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση και την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. Για παράδειγμα, κοινωνικές επιχειρήσεις καταχωρισμένες ως σωματεία⁵⁸ ή ιδρύματα δεν αναγνωρίζονται ως επιχειρήσεις σε ορισμένα κράτη μέλη και, επομένως, αποκλείονται από τις δημόσιες συμβάσεις και τα προγράμματα επιχορηγήσεων για τις ΜΜΕ. Τα ενδιαφερόμενα μέρη κάλεσαν επίσης τα κράτη μέλη να προσαρμόσουν τη νομοθεσία που παρεμποδίζει τις πράσινες ή κυκλικές δραστηριότητες στην κοινωνική οικονομία, όπως ρύθμιση της διαχείρισης αποβλήτων (π.χ. σπατάλη τροφίμων, επισκευή ηλεκτρονικού εξοπλισμού)⁵⁹ και παραγωγή και από κοινού χρήση ενέργειας⁶⁰.

Οι απαντήσεις στη διαβούλευση και οι συζητήσεις κατά τη διάρκεια των διαφόρων εργαστηρίων ανέδειξαν συγκεκριμένες λύσεις για την αντιμετώπιση των ανωτέρω προκλήσεων.

Πρώτον, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ αρμόδιων δημόσιων αρχών μέσω της καθιέρωσης συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών και υπουργείων για τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ, αφενός, των πολιτικών για την κυκλική οικονομία και το περιβάλλον και, αφετέρου, των πολιτικών και της στήριξης για την κοινωνική οικονομία⁶¹.

Δεύτερον, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν ότι η στήριξη μέσω φορολογικών κινήτρων και επιδοτήσεων σε επιχειρηματικά μοντέλα της πράσινης κοινωνικής οικονομίας θα πρέπει να ενισχυθεί σε εθνικό επίπεδο ώστε να υποκινηθεί η συνεργασία μεταξύ παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας διαφορετικών μεγεθών και από διαφορετικούς τομείς, καθώς και με συμβατικές επιχειρήσεις. Συναφώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν όσον αφορά τη σημασία των εθνικών σχεδίων ανθεκτικότητας και ανάκαμψης⁶² ως απαραίτητου εργαλείου για την παρότρυνση επενδύσεων και την ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνικής οικονομίας για τη διττή μετάβαση. Ένα άλλο στοιχείο το οποίο επαναλήφθηκε με έμφαση κατά τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας είναι ο ρόλος των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων⁶³ για τη στήριξη νεοφυών κοινωνικών επιχειρήσεων στους τομείς της κυκλικής και της πράσινης οικονομίας. Οι διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών δεν είναι πάντοτε ευαισθητοποιημένες όσον αφορά την κοινωνική οικονομία, για παράδειγμα σε κράτη μέλη με λιγότερο ισχυρή παράδοση κοινωνικής οικονομίας ή λιγότερο υποστηρικτικό πλαίσιο. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογράμμισαν την προστιθέμενη αξία του προγράμματος Interreg⁶⁴, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, για τη δημιουργία συνεργειών μεταξύ διαφορετικών περιφερειών και κρατών μελών της ΕΕ, ανέδειξαν δε συγκεκριμένες επιτυχημένες περιπτώσιολογικές μελέτες⁶⁵. Επιπλέον, η διαδικασία από κοινού δημιουργίας ανέδειξε τον ρόλο των κέντρων ικανοτήτων για την

⁵⁸ Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάζεται επί του παρόντος [πρόταση νομοθετικής πρωτοβουλίας σχετικά με τις διασυνοριακές δραστηριότητες των σωματείων](#), στόχος της οποίας είναι η διασφάλιση της πλήρους άσκησης των ελευθεριών της ενιαίας αγοράς από τα σωματεία, μέσω της απλούστευσης των διασυνοριακών δραστηριοτήτων τους στην ΕΕ και της προώθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

⁵⁹ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/knowledge/regulatory-barriers-circular-economy> και <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Local%20and%20regional%20dimension%20of%20the%20CEAP.pdf>,

⁶⁰ <https://www.rescoop.eu/uploads/Report-on-drivers-and-barriers.pdf> και <https://friendsoftheearth.eu/wp-content/uploads/2022/09/Energy-Communities-in-the-EU-opportunities-and-barriers-to-financing.pdf>

⁶¹ Η αναγκαιότητα αυτή προσδιορίζεται στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, στο οποίο τα κράτη μέλη παροτρύνονται να ορίσουν συντονιστές για την κοινωνική οικονομία στα οικεία θεσμικά όργανα, με σκοπό να ηγούνται των στρατηγικών τους και να διασφαλίζουν τη συνοχή στη χάραξη πολιτικής σε όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες (Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία — σ. 21).

⁶² [Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

⁶³ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/

⁶⁴ <https://interreg.eu/>

⁶⁵ [Social Plate](#), [HELIOS](#), [RaiSE](#), [Social Seeds](#).

κοινωνική καινοτομία⁶⁶ τα οποία αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+.

Τρίτον, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν τη σημασία της στήριξης των εξαγορών επιχειρήσεων από τους εργαζομένους και των εταιρειών που ανήκουν στους υπαλλήλους⁶⁷, λαμβανομένου υπόψη του ρόλου που τα εν λόγω μοντέλα διαδραματίζουν στην ευθυγράμμιση των συμφερόντων της εταιρείας και των συμφερόντων των υπαλλήλων, των κοινοτήτων και του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν τη θέσπιση ενός γενικού μοντέλου για το πρόγραμμα συμμετοχής των εργαζομένων στο κεφάλαιο για την Ευρώπη⁶⁸ και κάλεσαν τα κράτη μέλη να επεξεργαστούν συστήματα στήριξης για πιλοτικά έργα εταιρειών που ανήκουν στους υπαλλήλους, καθώς και να αναπτύξουν χρηματοδοτικά κίνητρα ώστε οι επενδυτές (π.χ. αναπτυξιακές τράπεζες, συνεταιριστικοί πιστωτικοί οργανισμοί) να ενθαρρυνθούν να χορηγούν κεφάλαια εξαγοράς στους εν λόγω φορείς.

Τέταρτον, όσον αφορά τις επενδύσεις, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι η κοινωνική τραπεζική (π.χ. συνεταιριστικές τράπεζες, επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών με δεοντολογικό προσανατολισμό και κοινωνικό αντίκτυπο) και τα ιδρύματα μικροχρηματοδότησης μπορούν να αυξήσουν τις τοπικές επενδύσεις σε έργα πράσινης μετάβασης με κοινωνική διάσταση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογράμμισαν επίσης την προστιθέμενη αξία του τομέα της φιλανθρωπίας και των ιδρυμάτων για την ενίσχυση πράσινων και κυκλικών καινοτομιών. Τόνισαν επίσης τον συγκεκριμένο ρόλο καινοτόμων χρηματοοικονομικών εργαλείων, όπως πλατφόρμες επενδύσεων με κοινωνικό αντίκτυπο, πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης, χρηματοδότηση από την κοινότητα, χορηγίες για καινοτομία και E&A από ιδρύματα και φιλανθρωπικούς φορείς, καθώς και κοινωνικά ή πράσινα ομόλογα. Σε επίπεδο ΕΕ, μέσα στήριξης της μικροχρηματοδότησης στο πλαίσιο του InvestEU⁶⁹, και τα προϋφιστάμενα μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος EaSI⁷⁰, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην περαιτέρω ανάπτυξη των συγκεκριμένων επενδυτικών αγορών. Άλλες ευκαιρίες χρηματοδότησης από την ΕΕ (π.χ. πολιτική συνοχής⁷¹, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης⁷²) μπορούν να παράσχουν σημαντική χρηματοδοτική στήριξη σε φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογράμμισαν επίσης τη σημασία της θέσπισης σαφών φορολογικών συστημάτων για φιλανθρωπικές επενδύσεις μέσω της δημιουργίας ενιαίας αγοράς της ΕΕ για τη φιλανθρωπία, ιδίως για τη μείωση της απροθυμίας ανάληψης κινδύνων και την αποφυγή του κατακερματισμού των νομοθεσιών των κρατών μελών, στοιχεία που θα μπορούσαν, μεταξύ άλλων, να παρεμποδίσουν τη διασυνοριακή ροή δωρεών⁷³.

Πέμπτον, όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν τη διαδικασία δημόσιων συμβάσεων με πιο στρατηγικό τρόπο ώστε να δημιουργούν κίνητρα, μεταξύ άλλων, μέσω της ενσωμάτωσης τόσο κοινωνικών όσο και περιβαλλοντικών κριτηρίων στους προκηρυσσόμενους διαγωνισμούς.

⁶⁶ <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/competence-centres-social-innovation>

⁶⁷ Βλ. νόμο Marcora στην Ιταλία — [Ο νόμος Marcora στηρίζει τις εξαγορές επιχειρήσεων από τους εργαζομένους εδώ και τριάντα χρόνια | ICA](#)

⁶⁸ [European-ESOP-2.pdf \(ekonomska-demokracija.si\)](#).

⁶⁹ https://investeu.europa.eu/what-investeu-programme/investeu-fund/about-investeu-fund_en

⁷⁰ [Πρόγραμμα της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία \(EaSI\) — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)

⁷¹ [Πολιτική συνοχής 2021-2027 — Περιφερειακή πολιτική — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)

⁷² [Πηγές χρηματοδότησης για τη δίκαιη μετάβαση | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

⁷³ Στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία τονίζεται, ιδίως, ότι ιδρύματα έχουν αναφέρει ζητήματα σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των διασυνοριακών δωρεών σε κοινωφελείς οργανισμούς σε άλλα κράτη μέλη (Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία — σ. 7).

Τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστηρίζουν ότι τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα εξακολουθούν να θεωρούνται αντισταθμίσεις και όχι αναπόσπαστα στοιχεία των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων. Επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν ότι η κυρίαρχη αρχή της «πληρωμής για αποτελέσματα» και η επικράτηση του «χαμηλότερου κόστους» δεν μπορούν να υποκινήσουν αποτελεσματικά έργα πράσινης και ψηφιακής καινοτομίας. Εξάλλου, τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι η θέσπιση κοινωνικών ή περιβαλλοντικών απαιτήσεων με λιγότερους αποκλεισμούς θα προωθήσει έμμεσα περισσότερο (βασισμένα στην τεχνολογία) επιχειρηματικά μοντέλα πράσινης κοινωνικής οικονομίας και περισσότερες λύσεις.

Τέλος, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες συνιστούν συνήθως υψηλό κόστος για τους συγκεκριμένους μικρούς και πολύ μικρούς επιχειρηματίες. Σε επίπεδο ΕΕ, οι σύμβουλοι σε θέματα βιωσιμότητας του δικτύου «Enterprise Europe Network» και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Γνώσεων για την Αποδοτική Χρήση των Πόρων μπορούν να διαδραματίσουν υποστηρικτικό ρόλο⁷⁴.

Τομέας δράσης 2: Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
3. Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ αρμόδιων δημόσιων αρχών κατά την κατάρτιση περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών με συνεκτίμηση των δυνατοτήτων και των ιδιαιτεροτήτων των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες	ΜΕ	Αύξηση της συνεργασίας μεταξύ εθνικών υπουργείων, περιφερειακών υπηρεσιών και διάφορων επιπέδων στα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλίζονται και αποδοτικότητα και συντονισμός για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης φορέων της κοινωνικής οικονομίας.
4. Παροχή κινήτρων για κοινωνική χρηματοδότηση καθώς και σε ιδρύματα μικροχρηματοδότησης και στον φιλανθρωπικό τομέα για την παροχή σχεδίων χρηματοδότησης και ανάπτυξης ικανοτήτων για πράσινα έργα και επενδύσεις.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	Β/ΜΕ	Αύξηση επενδύσεων σε φορείς της κοινωνικής οικονομίας για τον οικολογικό προσανατολισμό των υποδομών τους και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους.
5. Διευκόλυνση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση σε εργαλεία μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου όσον αφορά το αποτύπωμα άνθρακα και σε συμβουλευτικές υπηρεσίες για τον οικολογικό	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες	ΜΕ	Βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ χρηματοοικονομικών παραγόντων και φορέων της κοινωνικής οικονομίας όσον αφορά τους επενδυτικούς σκοπούς και το προφίλ μειωμένου κινδύνου.

⁷⁴ <https://een.ec.europa.eu/> και <https://circulareconomy.europa.eu/platform/fr/node/840>

Τομέας δράσης 3: Πιστοποιήσεις και σήμανση και αυτορρύθμιση

Όπως εξαγγέλθηκε στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, η Επιτροπή θα δρομολογήσει μελέτη χαρτογράφησης των εθνικών σημάτων και συστημάτων πιστοποίησης της κοινωνικής οικονομίας, προκειμένου να παράσχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη και να προωθήσει την αμοιβαία αναγνώριση⁷⁶.

Μια οργάνωση μπορεί να χρησιμοποιεί διεθνή πρότυπα, όπως το ISO 14401, για τη βελτίωση της διαχείρισης των περιβαλλοντικών επιδόσεών της. Ωστόσο, φαίνεται ότι πολύ λίγοι φορείς της κοινωνικής οικονομίας λαμβάνουν μέτρα με σκοπό τη συμμόρφωσή τους. Τούτο οφείλεται συχνά στην έλλειψη πόρων, αλλά και στο γεγονός ότι δεν γνωρίζουν την προστιθέμενη αξία των εν λόγω προτύπων. Στο πλαίσιο αυτό, τα ενδιαφερόμενα μέρη προσδιόρισαν διάφορες δράσεις οι οποίες σχετίζονται με την πιστοποίηση και τη σήμανση και οι οποίες μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες πράσινης μετάβασης των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.

Όσον αφορά την απόκτηση αναγνωρισμένων πιστοποιήσεων, όπως πρότυπα ISO, τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστήριξαν ότι απαιτείται στοχευμένη στήριξη, οπωσδήποτε για τις πολύ μικρές και τις μικρές επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας. Τούτο μπορεί να περιλαμβάνει i) ευαισθητοποίηση σχετικά με πιστοποιήσεις και σήματα και την προστιθέμενη αξία τους, ii) παροχή δυνατοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων και συμβουλευτικών υπηρεσιών (π.χ. κατάρτιση, προσαρμογή διαδικασιών, υποδομές ΤΠ και λογισμικού) και iii) χρηματοδοτική στήριξη για την απαιτούμενη προσαρμογή των υποδομών. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν επίσης την αναγκαιότητα οι ομοσπονδίες και τα σωματεία της κοινωνικής οικονομίας να αναπτύξουν την αναγκαία ικανότητα όσον αφορά την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στα μέλη τους σχετικά με την πιστοποίηση και τα πρότυπα.

Τα σήματα και τα συστήματα πιστοποίησης εφαρμόζονται με επιτυχία σε ορισμένα κράτη μέλη⁷⁷. Ωστόσο, τα εν λόγω συστήματα δεν λαμβάνουν κατ' ανάγκη υπόψη τις πράσινες επιδόσεις φορέων της κοινωνικής οικονομίας.

Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν τη δημιουργία περιφερειακών και εθνικών συστημάτων σήμανσης για τους παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας που ασκούν φιλικές προς το περιβάλλον, κυκλικές και κλιματικά ουδέτερες δραστηριότητες, για παράδειγμα για την πιστοποίηση κοινωνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή και την αναβαθμιστική ανακύκλωση. Η προστιθέμενη αξία αναγνωρισμένων σημάτων για πράσινα προϊόντα ή πράσινες υπηρεσίες της κοινωνικής οικονομίας συνίσταται στην αύξηση της προβολής, την παροχή κινήτρων σε επενδυτές με κοινωνικό αντίκτυπο, τη διευκόλυνση της αναπαραγωγής ορθών πρακτικών και την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών.

⁷⁵ Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία (σ. 17-18) και, για παράδειγμα, μέσω της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που στηρίζεται από το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά: [Οικολογικός προσανατολισμός των ΜΜΕ και των επιχειρηματιών της κοινωνικής οικονομίας στο οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας μέσω διακρατικής συνεργασίας \(europa.eu\)](#).

⁷⁶ Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία — σ. 8.

⁷⁷ Παραδείγματα αποτελούν η «αλληλέγγυα κοινωφελής επιχείρηση», η οποία καλείται επίσης ESUS στη Γαλλία, και το καθεστώς «κοινωνικής επιχείρησης» που θέσπισαν η Βουλγαρία, η Ιταλία, η Ρουμανία και η Σλοβακία. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η πρόσφατη θέση σε εφαρμογή σήματος για τις εταιρείες στις οποίες έχει χορηγηθεί καθεστώς «Société à Impact Sociétal» στο Λουξεμβούργο.

Συγχρόνως, πολλά ενδιαφερόμενα μέρη υπενθύμισαν ότι οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας τείνουν περισσότερο να λαμβάνουν μέτρα αυτορρύθμισης, ισχυριζόμενα ότι τούτο αποτελεί εγγενές στοιχείο του χαρακτήρα του οικοσυστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν στην αναγκαιότητα ανάπτυξης ιδιωτικών και τομεακών πρωτοβουλιών για την προώθηση της θέσπισης πράσινων σημάτων⁷⁸, βραβείων⁷⁹, εθελοντικών προτύπων, κωδίκων πρακτικής ή ρυθμίσεων διαπίστευσης για τον τομέα / κλάδο. Τούτο θα ενισχύσει τον σύνδεσμο μεταξύ του κοινωνικού και του περιβαλλοντικού σκοπού των επιχειρηματικών μοντέλων που υπάρχουν στο οικοσύστημα και θα συμβάλει, γενικά, στην προώθηση αξιακών αλυσίδων με ισχυρότερο κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που προαναφέρθηκαν, δύο πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στοχεύουν στην πρόληψη των παραπλανητικών ισχυρισμών και των πρακτικών προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Πρώτον, η πρόταση οδηγίας όσον αφορά την ενδυνάμωση των καταναλωτών για την πράσινη μετάβαση μέσω καλύτερης προστασίας από αθέμιτες πρακτικές και καλύτερης ενημέρωσης⁸⁰ και, δεύτερον, η επικείμενη πρόταση κανονισμού σχετικά με την τεκμηρίωση περιβαλλοντικών ισχυρισμών με τη χρήση μεθόδων μέτρησης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του προϊόντος ή της οργάνωσης⁸¹. Η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης δράσεις στήριξης της κοινωνικής οικονομίας για την εξασφάλιση πιστοποιήσεων και προτύπων στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενιαία αγορά⁸².

Τομέας δράσης 3: Πιστοποίηση, σήμανση και αυτορρύθμιση			
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
6. Χαρτογράφηση ⁸³ και/ή θέσπιση συστημάτων πιστοποίησης και σήμανσης για φορείς της κοινωνικής οικονομίας (π.χ. σήμα κυκλικής κοινωνικής οικονομίας) και προώθηση πρωτοβουλιών φορέων της κοινωνικής οικονομίας για τη μείωση του αποτυπώματός τους άνθρακα σε επίπεδο εταιρείας και προϊόντος. Στήριξη της κοινωνικής οικονομίας όσον αφορά την εξασφάλιση υφιστάμενης πιστοποίησης και συμμόρφωση με πρότυπα	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ/ΜΑ	Αύξηση του αριθμού οικολογικών προϊόντων και υπηρεσιών από φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας αποκτούν πιστοποίηση και πρότυπα τα οποία προωθούν τις βιώσιμες επιδόσεις τους και μειώνουν το αποτύπωμά τους άνθρακα.

⁷⁸ Το [σήμα Solid'R](#) μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα.

⁷⁹ Τα [Ευρωπαϊκά Βραβεία Κοινωνικής Οικονομίας](#) μπορούν να αποτελέσουν παράδειγμα.

⁸⁰ [Πρόταση οδηγίας σχετικά με την ενδυνάμωση των καταναλωτών για την πράσινη μετάβαση και παράρτημα | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

⁸¹ [Πρωτοβουλία για την τεκμηρίωση των οικολογικών ισχυρισμών — Περιβάλλον — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)

⁸² Για παράδειγμα, μέσω της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που στηρίζεται από το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά: [Οικολογικός προσανατολισμός των ΜΜΕ και των επιχειρηματιών της κοινωνικής οικονομίας στο οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας μέσω διακρατικής συνεργασίας \(europa.eu\)](#).

⁸³ Όπως εξαγγέλθηκε στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, η Επιτροπή θα δρομολογήσει μελέτη σχετικά με τα εθνικά σήματα / συστήματα πιστοποίησης της κοινωνικής οικονομίας για τη χαρτογράφηση όσων εφαρμόζονται στα κράτη μέλη και τον προσδιορισμό ορθών πρακτικών και κοινών χαρακτηριστικών (Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία — σ. 8).

περιβαλλοντικής διαχείρισης, βιώσιμη παραγωγή και προσφορά υπηρεσιών.			
7. Θέσπιση, σε επίπεδο οργάνωσης ή εταιρείας, πολιτικών και δράσεων για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας διαδικασιών και προϊόντων. Ανάληψη τομεακών / ιδιωτικών πρωτοβουλιών αυτορρύθμισης για δραστηριότητες της πράσινης κοινωνικής οικονομίας.	Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ/ΜΑ	Βελτίωση των επιχειρηματικών στρατηγικών για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας ⁸⁴ και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας σε επίπεδο επιχείρησης και προϊόντος στην κοινωνική οικονομία.

3. Ε&Κ, τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις

Τομέας δράσης 4: Η καινοτομία ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης και της ανάπτυξης των επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία

Η πραγματοποίηση επενδύσεων σε έρευνα και καινοτομία όσον αφορά την πράσινη τεχνολογία μπορεί να προωθήσει την ανάπτυξη νέων προϊόντων και διεργασιών και να συμβάλει με τον τρόπο αυτό στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπενθύμισαν την καθοριστική σημασία της συμμετοχής των παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας για την ανάπτυξη συμπράξεων μέσω της αξιοποίησης της «κοινωνικής προοπτικής» έργων Ε&Κ με παράλληλη προώθηση του πειραματισμού που θα μπορούσε να συμβάλει στην πράσινη μετάβαση.

Καθ' όλη τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας, ένα ζήτημα που προβλήθηκε επανειλημμένως αφορούσε τη δυσχέρεια επέκτασης πράσινων καινοτομιών. Για παράδειγμα, τα ενδιαφερόμενα μέρη ανέφεραν ότι παράγοντες του οικοσυστήματος δυσκολεύονται να δημιουργήσουν συνεργατικές συμπράξεις καινοτομίας με άλλους παράγοντες του κλάδου, αλλά και με τα πανεπιστήμια. Τούτο παρακωλύει, με τη σειρά του, τη διάδοση πράσινης καινοτομίας βασισμένης στην κοινωνική οικονομία και εμποδίζει την επέκταση κοινωνικής και ψηφιακής καινοτομίας με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας ή την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. όσον αφορά ενεργειακή απόδοση, παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διαχείριση αποβλήτων και πόρων, κυκλικότητα).

Τα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν επίσης την έλλειψη υποστηρικτικών υποδομών, όπως επιταχυντών ή εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων για την προώθηση καινοτόμων προϊόντων ή διαδικασιών στις αγορές, την ενθάρρυνση της υλοποίησης νέων αξιακών αλυσίδων ή την υποβοήθηση της επέκτασης επιχειρηματικών μοντέλων, ιδίως σε τοπικό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες στα εργαστήρια συμφώνησαν ότι θα πρέπει επίσης να προωθηθούν νέες

⁸⁴ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/climate-strategies-targets/2050-long-term-strategy_en

μορφές συμπράξεων για την υποκίνηση της πράσινης μετάβασης του οικοσυστήματος μέσω καινοτόμων και πολυμερών προσεγγίσεων⁸⁵.

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω ζητήματα, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζητούν τη δημιουργία «δοκιμαστηρίων» και ειδικών εργαλείων για την ανταλλαγή γνώσεων (π.χ. σχετικά με πειράματα / πιλοτικά έργα που στέφθηκαν με επιτυχία), για παράδειγμα με τη μορφή «κόμβων κοινωνικής οικονομίας». Τούτο θα αυξήσει τη συμμετοχή του οικοσυστήματος σε Ε&Κ και θα μοχλεύσει την ικανότητά του για καινοτομία. Παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας μπορούν ήδη, για παράδειγμα, να αξιοποιήσουν στο έπακρο την πρωτοβουλία Hubs4circularity (Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»)⁸⁶ ώστε να προαγάγουν το θεματολόγιο ευρωπαϊκών κλάδων παραγωγής προς την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας.

Τα ευρωπαϊκά και εθνικά κέντρα ικανοτήτων για την κοινωνική καινοτομία στηρίζουν επίσης την ανταλλαγή γνώσεων και τη συνεργασία μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας. Συναφώς, ο ρόλος των ψηφιακών πλατφορμών ως βασικών παραγόντων διευκόλυνσης για την ανάπτυξη και τη διάδοση κοινωνικών καινοτομιών τονίστηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας. Το δίκτυο ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας θα παράσχει επίσης κλίνες δοκιμών για λύσεις της κυκλικής οικονομίας, θα συμβάλει στη σύνδεση ενδιαφερόμενων μερών σε βιώσιμα δίκτυα αξίας και θα στηρίξει τη διάδοση παραδειγμάτων ορθής πρακτικής.

Η ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας θα μπορούσε να συμβάλει στη συγκέντρωση πόρων και να διευκολύνει πολυμερείς συμπράξεις. Στον οδηγό για τους συνεργατικούς σχηματισμούς κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας⁸⁷ που εκπόνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλύονται τα κύρια στοιχεία τα οποία οι εν λόγω συνεργατικοί σχηματισμοί συνεισφέρουν σε κοινωνικές και οικολογικές μεταβάσεις και τα χαρακτηριστικά τα οποία διευκολύνουν τη μεταφορά σε άλλα πλαίσια. Η Επιτροπή θα συνεχίσει την έρευνα και τη χαρτογράφηση της, ειδικότερα όσον αφορά την τοποκεντρική ικανότητα καινοτομίας των συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας.

Τομέας δράσης 4: Η καινοτομία ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης και της ανάπτυξης επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία			
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
8. Προώθηση της συμμετοχής ενδιαφερόμενων μερών από την κοινωνική οικονομία σε έργα έρευνας και καινοτομίας και σε συμπράξεις μέσω ευαισθητοποίησης, παροχής τεχνικής βοήθειας και δημιουργίας δοκιμαστηρίων ⁸⁸ .	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B	Αύξηση της συμμετοχής παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας.

⁸⁵ Παράδειγμα αποτελεί το πλαίσιο του «revenu de transition écologique» με το οποίο πειραματίζεται το Fondation Zoein, στόχος του οποίου είναι η παροχή εισοδήματος, στήριξης και ευκαιριών δικτύωσης σε φυσικά πρόσωπα που υλοποιούν καινοτόμα έργα πράσινης μετάβασης.

⁸⁶ [Χρηματοδότηση και προσκλήσεις υποβολής προσφορών \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euroipa/programmes/hubs4circularity/)

⁸⁷ [Συνεργατικοί σχηματισμοί κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προοπτικές και εμπειρίες — Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euroipa/programmes/hubs4circularity/)

⁸⁸ Πρόσκληση υποβολής προτάσεων που στηρίζεται από το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά: [Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης σε ΜΜΕ και επιχειρηματίες της κοινωνικής οικονομίας στο οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας μέσω διεθνικής συνεργασίας \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euroipa/programmes/hubs4circularity/)

9. Προώθηση συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας ή κόμβων κοινωνικής οικονομίας για τη συγκέντρωση πόρων και τη διευκόλυνση πολυμερών συμπράξεων για την καινοτομία, π.χ. μέσω της πρωτοβουλίας Hubs4Circularity ⁸⁹ .	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ	Αύξηση του αριθμού συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας στην Ευρώπη. Βελτίωση της στήριξης των παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας για την ανάπτυξη πράσινων προϊόντων και διαδικασιών.
---	---	----	---

4. Υποδομές

Τομέας δράσης 5: Οικολογικός προσανατολισμός των υποδομών και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην κοινωνική οικονομία — Το οικοσύστημα ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης

Βασική πτυχή της μετάβασης του οικοσυστήματος είναι η ενεργειακή απόδοση και συγκεκριμένα η απανθρακοποίηση των υποδομών⁹⁰ τις οποίες πολλοί παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας είτε χρησιμοποιούν είτε κατέχουν για την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων τους. Οι επενδύσεις για τον οικολογικό προσανατολισμό των κοινωνικών υποδομών (π.χ. νοσοκομεία, σχολεία και πανεπιστήμια, κοινωνική και οικονομικά προσιτή στέγαση⁹¹) παραμένουν κρίσιμης σημασίας ζήτημα, το οποίο, εάν δεν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά, θα καταστεί εμπόδιο για τη μελλοντική ανάπτυξη πολλών συντελεστών του οικοσυστήματος και για την ευημερία των πολιτών της ΕΕ. Τα επενδυτικά κενά εκτιμώνται σε 192 δισ. EUR ετησίως και αυξήθηκαν λόγω της πανδημίας (βλ. πίνακα κατωτέρω)⁹².

Social infrastructure investment needs (EURbn, per year)	
Education and long-life learning	15
Health*	70
Long term care	50
Affordable housing	57
Total	192
* The original estimate of 20bn before the crisis has been increased to 70bn due to the crisis. Source: European Green Deal Investment Plan Communication (January 2020) and the Report of the High-level taskforce on investing in social infrastructure (2018)	

⁸⁹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-flagship-initiative-hubs-circularity-concept-opportunities-challenges-successful-implementation-2021-04-14_en

⁹⁰ Στην έκθεση της ειδικής ομάδας υψηλού επιπέδου για τις επενδύσεις σε κοινωνικές υποδομές στην Ευρώπη με τίτλο «Αύξηση των επενδύσεων σε κοινωνικές υποδομές στην Ευρώπη», ορίζονται ως «μακροπρόθεσμα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία στους κοινωνικούς τομείς (στην εν λόγω έκθεση πρόκειται για τους τομείς που σχετίζονται με την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση, την υγεία και τη μακροχρόνια φροντίδα καθώς και την οικονομικά προσιτή, εύκολα προσβάσιμη, ενεργειακά αποδοτική στέγαση) τα οποία καθιστούν δυνατή την παροχή αγαθών και υπηρεσιών».

⁹¹ Η προαναφερθείσα πρωτοβουλία για την οικονομικά προσιτή στέγαση μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα.

⁹² Ανακτήθηκε από [SWD \(2020\) 98 final](#).

Πέραν των κοινωνικών υποδομών, οι παράγοντες του οικοσυστήματος συμβάλλουν στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα άλλων βιομηχανικών οικοσυστημάτων και διευκολύνουν με τον τρόπο αυτό την πράσινη μετάβαση της ευρύτερης οικονομίας⁹³.

Όπως υπογραμμίζεται στο σχέδιο REPowerEU για την ενεργειακή ανανέωση της ΕΕ⁹⁴, η ενδυνάμωση των ενεργειακών κοινοτήτων έχει ιδιαίτερη σημασία προκειμένου να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης. Η κρίση απαιτεί από όλα τα οικοσυστήματα και τους παράγοντες να καταστούν πιο ενεργειακά αποδοτικοί και να αυξήσουν συγχρόνως το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας. Παρά το υποστηρικτικό πλαίσιο της ΕΕ που διαμορφώθηκε με τη δέσμη μέτρων της ΕΕ για την καθαρή ενέργεια⁹⁵ και τις κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας⁹⁶, τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστήριξαν ότι τα εναπομένοντα εμπόδια στα εθνικά νομικά πλαίσια, σε συνδυασμό με τη διάρθρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, παρεμποδίζουν τη διάδοση ενεργειακών κοινοτήτων και συνεταιρισμών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ⁹⁷.

Ένας άλλος βασικός τομέας είναι οι μεταφορές και η κινητικότητα, όπου παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας παρέχουν εναλλακτικές υπηρεσίες οι οποίες είναι καινοτόμες, φιλικές προς το περιβάλλον και χωρίς αποκλεισμούς, όπως σιδηροδρομικοί συνεταιρισμοί, υπηρεσίες κοινόχρηστης κινητικότητας (μέσω σωματείων ή συνεταιρισμών), συνεταιρισμοί ταξί ή εθελοντικές υπηρεσίες για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα (π.χ. ηλικιωμένοι, ασθενείς). Μολονότι υπάρχουν επιτυχημένα παραδείγματα σε διάφορες πόλεις και περιφέρειες, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας που παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες δεν εντάσσονται πάντοτε σε διαδικασίες σχεδιασμού της κινητικότητας και, επομένως, ενδέχεται να δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση με σκοπό την επέκτασή τους.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προαναφέρθηκαν, τα ενδιαφερόμενα μέρη πρότειναν διάφορες λύσεις καθ' όλη τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας.

Πρώτον, η μεγάλη πλειονότητα των ενδιαφερόμενων μερών συμφώνησε ότι θα πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη μιας σειράς βιώσιμων έργων για κοινωνικές υποδομές, μεταξύ άλλων στον τομέα της οικονομικά προσιτής στέγασης.

Δεύτερον, οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών συγκλίνουν όσον αφορά τη σημασία της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών στις ενεργειακές κοινότητες και τους συνεταιρισμούς, την ενίσχυση της επέκτασής τους σε ολόκληρη την ΕΕ και την παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας για την ανάπτυξη τέτοιων πρωτοβουλιών σε ολόκληρη την ΕΕ⁹⁸. Στο πλαίσιο της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης, παρέχουν ένα ελκυστικό μοντέλο παραγωγής ενέργειας το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω και να διαδοθεί σε διάφορες περιοχές της ΕΕ. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογράμμισαν επίσης την αναγκαιότητα μέτρων στήριξης για τους βιομηχανικούς συνεταιρισμούς και τις κοινωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή (π.χ. κατασκευή συστατικών στοιχείων, συναρμολόγηση) και την ανακύκλωση ηλιακών φωτοβολταϊκών πινάκων. Η επικείμενη Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τον Κλάδο των Ηλιακών Φωτοβολταϊκών⁹⁹ θα ενισχύσει την ανάπτυξη και την επέκταση των εν λόγω

⁹³ [France Relance: les appels à projets au bénéfice de l'économie sociale et solidaire | economie.gouv.fr](https://economie.gouv.fr/fr/france-relance-les-appels-a-projets-au-benefice-de-l-economie-sociale-et-solidaire)

⁹⁴ [REPowerEU:οικονομικά προσιτή, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια για την Ευρώπη | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/repower-eu-oikonomika-prositi-efasfalismeni-kai-bivsimi-energeia-gia-tin-eyropi-epitroti)

⁹⁵ [Δέσμη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/desmi-metron-kathari-energeia-gia-olous-tous-eyropaious)

⁹⁶ [EUR-Lex - 52022XC0218\(03\) - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/218/oj)

⁹⁷ [Ενεργειακές κοινότητες \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/energeiak-es-kinotites)

⁹⁸ [Ενεργειακές κοινότητες](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/energeiak-es-kinotites)

⁹⁹ [Η Επιτροπή εγκρίνει τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας για τον Κλάδο των Ηλιακών Φωτοβολταϊκών | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/heliak-es-eyropaike-symmachia-gia-ton-klado-twn-heliakwn-photovoltaiakwn)

δραστηριοτήτων στην κοινωνική οικονομία. Επομένως, θα πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω η ανάπτυξη νέων πολυμερών επιχειρηματικών μοντέλων και αξιακών αλυσίδων της κοινωνικής οικονομίας που περιλαμβάνουν την κατασκευή φωτοβολταϊκών πινάκων και συσσωρευτών, την παραγωγή και τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και την ανακύκλωση των φωτοβολταϊκών πινάκων.

Τρίτον, τα ενδιαφερόμενα μέρη κάλεσαν τις δημόσιες αρχές να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και την επέκταση επιχειρηματικών μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας σε υπηρεσίες καθαρής και κοινόχρηστης κινητικότητας, μεταξύ άλλων καθιστώντας δυνατή την υιοθέτηση της χρήσης ψηφιακών εργαλείων βασισμένων σε ανοικτά δεδομένα, όπως κοινών πλατφορμών. Τούτο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μέσω της χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών που δραστηριοποιούνται στον τομέα και της στήριξης συμπράξεων ιδιωτικού-δημόσιου τομέα για την παρότρυνση των επενδύσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση.

- **Πλαίσιο 2: Η κοινωνική οικονομία και το οικοσύστημα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**

Τα τοπικά, ολοκληρωμένα και υπεύθυνα συστήματα ενέργειας, στα οποία οι πολίτες διαχειρίζονται συλλογικά την παραγωγή και την κατανάλωση ενέργειας, αποτελούν βασικό συντελεστή για ένα βιώσιμο μέλλον. Τέτοια συστήματα έχουν ως αποτέλεσμα εξοικονόμηση ενέργειας, ενεργειακή νηφαλιότητα και ενεργειακή αλληλεγγύη, καθώς ενθαρρύνουν τις υπεύθυνες επενδύσεις από τα μέλη τους ώστε να μπορούν να εξοικονομήσουν χρήματα στους ενεργειακούς λογαριασμούς τους (κιλοβατώρες), ιδίως εκείνα που είναι πιο ευάλωτα και διατρέχουν κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας.

- Παράδειγμα περίπτωσης: Η συνεταιριστική εταιρεία TM EnerCoop δημιουργήθηκε στο Λουξεμβούργο το 2013 στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας πολιτών Transition Minett. Η TM EnerCoop γίνεται τοπικός παραγωγός ενέργειας, με επτά έργα στον τομέα της πράσινης ενέργειας (φωτοβολταϊκά): από ένα στο Esch-Lallange, το Kayl-Tétange, το Bettembourg και το Differdange και τρία στο Schifflange.

Οι επτά εγκαταστάσεις θα παράγουν καθεμία κατά μέσο όρο 26 000 kWh ηλεκτρικής ενέργειας ετησίως. Η TM EnerCoop συνεργάζεται με τη SOLUXTEC GmbH, η οποία είναι καινοτόμος παραγωγός φωτοβολταϊκών συστοιχιών στη Γερμανία.

Τομέας δράσης 5: Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης σε υποδομές και επιχειρηματικές πράξεις

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
10. Ανάπτυξη βιώσιμων κατασκευαστικών έργων και έργων ανακαίνισης και ανάπτυξης σε κοινωνικές υποδομές (π.χ. οικονομικά προσιτή στέγαση) ¹⁰⁰ και ενίσχυση της ικανότητας των	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Μείωση του ετήσιου επενδυτικού κενού σε κοινωνικές υποδομές στα κράτη μέλη Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της

¹⁰⁰[Πρωτοβουλία για την οικονομικά προσιτή στέγαση \(europa.eu\)](http://europa.eu), [Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία — Περιφερειακή πολιτική — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](http://europa.eu), [Η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία | UIA — Αστικές καινοτόμες δράσεις \(uia-initiative.eu\)](http://uia-initiative.eu)

επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας να ενσωματώσουν την οικολογική διάσταση στις υποδομές, τις πράξεις και τις διαδικασίες τους μέσω φορολογικών κινήτρων ή τεχνικής υποστήριξης.			αποδοτικής χρήσης των πόρων των υποδομών της κοινωνικής οικονομίας.
11. Χαρτογράφηση αναγκών και προώθηση πρωτοποριακών επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας σε τομείς όπως κινητικότητα, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κυκλική οικονομία και υπηρεσίες μεταφορών, και ενίσχυση της ικανότητας επέκτασής τους ¹⁰¹ . Διάδοση βέλτιστων πρακτικών και διευκόλυνση ευκαιριών δικτύωσης.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ	Επέκταση του αριθμού των επιχειρηματικών μοντέλων κοινωνικής οικονομίας σε αγορές πράσινης μετάβασης.

Τομέας δράσης 6: Τοπικές Πράσινες Συμφωνίες, πράσινες επιχειρηματικές κοινότητες και πρωτοβουλίες πολιτών

Η διαδικασία από κοινού δημιουργίας ανέδειξε την καθοριστική σημασία της επιχειρηματικής συμπεριφοράς και των πρωτοβουλιών σε επίπεδο βάσης για την υποκίνηση πράσινης και δίκαιης μετάβασης. Τέτοιες πρωτοβουλίες από την κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να προωθούνται και να ενισχύονται από παράγοντες του οικοσυστήματος (ήτοι σωματεία, ιδρύματα και συνεταιρισμούς).

Οι συμμετέχοντες στα εργαστήρια από κοινού δημιουργίας αναγνώρισαν ότι οι δυνατότητες των πράσινων επιχειρηματικών κοινοτήτων¹⁰² και των πρωτοβουλιών πολιτών δεν είναι πάντοτε ευρέως γνωστές και θα μπορούσαν να διαδοθούν σε ευρύτερη κλίμακα ώστε να δοκιμαστούν νέα μοντέλα και νέες πρακτικές σε τοπικό επίπεδο.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, πολλά ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν ότι οι πολίτες θα πρέπει να αξιοποιούν στο έπακρο την ικανότητα προβολής των διαδικτυακών πλατφορμών για την κινητοποίηση των κοινοτήτων και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και τις πρακτικές της κυκλικής οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, η πρωτοβουλία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους επιδιώκει την κινητοποίηση διαφόρων κοινοτήτων σε επίπεδο βάσης για την ανάπτυξη βιώσιμων, εποικοδομητικών και χωρίς αποκλεισμούς έργων (π.χ. στους τομείς της στέγασης, των πράσινων υποδομών, της ανακύκλωσης).

Επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα μέρη υπενθύμισαν ότι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει να ενισχύσουν τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης ώστε να καλέσουν τους πολίτες να συμμετάσχουν σε βιώσιμα έργα και πρωτοβουλίες μαζί με το οικοσύστημα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη κάλεσαν τις τοπικές αρχές να υλοποιήσουν τοπικές πράσινες συμφωνίες με πιο ολοκληρωμένες διεπιστημονικές δομές διακυβέρνησης και πιο

¹⁰¹ [Κατάλογος εκδόσεων — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)

¹⁰² Zsolnai, L., «Green business or community economy?» *International Journal of Social Economics*, τόμ. 29 αριθ. 8, σ. 652-662.

συνεργατικές συμπράξεις και να επιταχύνουν τις επενδύσεις σε υποδομές και τεχνολογίες σε τομείς όπως η απαλλαγή κτιρίων και μεταφορών από ανθρακούχες εκπομπές, τα συστήματα ενέργειας χαμηλών εκπομπών και η διαχείριση αποβλήτων και υδάτων. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας είναι στην περίπτωση αυτή βασική απαίτηση προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι νέες τεχνολογίες αναπτύσσονται βάσει των δυνατοτήτων τους όσον αφορά τον κοινωνικό και οικονομικό μετασχηματισμό και όχι την καθαυτό τεχνολογική αξία τους.

Στο πνεύμα αυτό, η πρόκληση «Έξυπνες πόλεις»¹⁰³ της Επιτροπής δρομολόγησε σχέδιο στρατηγικής για τοπικές πράσινες συμφωνίες. Πολλές ευρωπαϊκές πόλεις εφαρμόζουν ήδη πιλοτικά τοπικές πράσινες συμφωνίες με θετικά αποτελέσματα¹⁰⁴. Στο ίδιο πνεύμα, η τρέχουσα αποστολή της ΕΕ για κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις¹⁰⁵ μπορεί να αποτελέσει βασικό παράδειγμα όσον αφορά τον τρόπο εξασφάλισης της συμμετοχής πόλεων, πολιτών και τοπικών επιχειρήσεων για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Ένα άλλο παράδειγμα είναι το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο Just Green¹⁰⁶, στόχος του οποίου είναι η στήριξη της πράσινης μετάβασης οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας και στο πλαίσιο του οποίου δημοσιεύθηκαν συναφώς «Κατευθυντήριες γραμμές για τους δήμους».

Τομέας δράσης 6: Πράσινες επιχειρηματικές κοινότητες και πρωτοβουλίες πολιτών			
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
12. Ανάπτυξη τοπικών πράσινων συμφωνιών, με τη συμμετοχή τοπικών επιχειρήσεων και πολιτών με έμφαση στην διεπιστημονική εμπειρογνωσία και στη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών ¹⁰⁷ .	Περιφέρειες, Δήμοι Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση του αριθμού ευρωπαϊκών περιφερειών και πόλεων που υποκινούν την κλιματική ουδετερότητα, με τη συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών της κοινωνικής οικονομίας μαζί με τοπικές επιχειρήσεις και πολίτες. Βελτίωση των δεδομένων σχετικά με πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών, αυξημένη προβολή και στήριξη δράσεων πολιτών σε πράσινα έργα και ανάπτυξη χώρου δράσης της κοινωνίας των πολιτών.

5. Δεξιότητες

¹⁰³ [Τοπικές Πράσινες Συμφωνίες – Σχέδιο στρατηγικής για δράση | Πρόκληση «Έξυπνες πόλεις»](#)

¹⁰⁴ Όπως η μητροπολιτική περιοχή του Άμστερνταμ, η Βαρκελώνη, το Mannheim, το Ρότερνταμ, το Μιλάνο, το Espoo, η Umea και το Leuven, που κινητοποιούν τοπικές επιχειρήσεις και βιομηχανικά οικοσυστήματα.

¹⁰⁵ [Η Επιτροπή ανακοινώνει τη συμμετοχή 100 πόλεων σε αποστολή της ΕΕ \(europa.eu\)](#)

¹⁰⁶ [Έργο JustGreen COSME \(ensie.org\)](#)

¹⁰⁷ [Πράσινη οικονομία και τοπικές πράσινες συμφωνίες | Πρόκληση «Έξυπνες πόλεις»](#)

Τομέας δράσης 7: Αντιμετώπιση της έλλειψης ικανότητας και δεξιοτήτων

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν όσον αφορά την καθοριστική σημασία της αντιμετώπισης των υφιστάμενων ελλείψεων πράσινων δεξιοτήτων σε ορισμένες αξιακές αλυσίδες (π.χ. επισκευή και επαναχρησιμοποίηση, κατασκευαστικός τομέας) και της ταυτόχρονης πρόληψης του αποκλεισμού εργαζομένων σε μια οικονομία που μετασχηματίζεται. Επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστηρίζουν ότι η απόκτηση από τους κοινωνικούς επιχειρηματίες (προσωπικό και διοίκηση) των κατάλληλων τεχνικών και λειτουργικών δεξιοτήτων θα τους βοηθήσει να αναπτύξουν νέες πράσινες δραστηριότητες¹⁰⁸. Εναλλακτικές οργανωτικές και διαχειριστικές προσεγγίσεις, όπως η οικολογική ηγεσία¹⁰⁹, θα πρέπει να προωθούνται εντός και εκτός της κοινωνικής οικονομίας για την ενίσχυση συνεργειών και συνεργασίας μεταξύ φορέων και οικοσυστημάτων.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να ενσωματώνουν πιο συστηματικά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης¹¹⁰ και τους στόχους δίκαιης μετάβασης σε προσεχείς στρατηγικές της ΕΕ σχετικά με τις δεξιότητες. Έργα σε εξέλιξη στο πλαίσιο του σχεδίου στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες¹¹¹ μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να συγκεντρωθούν πληροφορίες για τις δεξιότητες κατά τομέα, να χαρτογραφηθούν οι σχετικές επαγγελματικές ανάγκες και τα επαγγελματικά προφίλ και να αναπτυχθούν προγράμματα κατάρτισης. Η πολυμερής σύμπραξη¹¹² η οποία δημιουργήθηκε πρόσφατα στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες¹¹³ μπορεί να υποκινήσει συλλογική δράση για τη χαρτογράφηση και την αντιμετώπιση της έλλειψης δεξιοτήτων που είναι αναγκαίες για την πράσινη μετάβαση του οικοσυστήματος, ειδικότερα σε συνεργασία με εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και συμπράξεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων¹¹⁴. Δήμοι και τοπικοί παράγοντες πολλαπλασιάζουν επίσης της πρωτοβουλίες επανειδίκευσης¹¹⁵ και καθιερώνουν τοπικές συμπράξεις δεξιοτήτων για την υλοποίηση της διατομεακής κινητικότητας του τοπικού εργατικού δυναμικού προς τις ανάγκες σε αναδυόμενες δεξιότητες. Οι πρωτοβουλίες αυτές θα προβληθούν περαιτέρω το 2023, το οποίο, όπως εξαγγέλθηκε πρόσφατα, θα είναι το «Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων»¹¹⁶.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφέρθηκαν επίσης στην αναγκαιότητα βελτίωσης των προγραμμάτων σπουδών στη δευτεροβάθμια, την τριτοβάθμια και τη μη τυπική εκπαίδευση, ώστε να εξασφαλιστεί ότι περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, έννοιες της πράσινης επιχειρηματικότητας και διεπιστημονική κατανόηση των τεχνολογιών που διευκολύνουν νέα επιχειρηματικά μοντέλα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη κάλεσαν επίσης τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να περιλάβουν τα επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας σε προγράμματα σπουδών που αφορούν την κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντικά ζητήματα.

¹⁰⁸ Τεχνικές δεξιότητες απαιτούνται συχνά για τον χειρισμό μηχανημάτων, εργαλείων, λογισμικού καθώς και για τον προγραμματισμό. Οι λειτουργικές δεξιότητες περιλαμβάνουν την ικανότητα αναλυτικής σκέψης, αποτελεσματικής επικοινωνίας και αποδοτικής εκτέλεσης.

¹⁰⁹ [Συνοπτικός οδηγός οικολογικής ηγεσίας — Social Science Space](#)

¹¹⁰ [ΟΙ 17 ΣΤΟΧΟΙ | Βιώσιμη ανάπτυξη \(un.org\)](#)

¹¹¹ [Σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και κοινωνική ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

¹¹² [Νέα σύμπραξη στο πλαίσιο του συμφώνου για τις δεξιότητες για την αύξηση των δεξιοτήτων στον τομέα της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας](#)

¹¹³ [Σύμφωνο για τις δεξιότητες — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και κοινωνική ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

¹¹⁴ Η δράση 6 του ευρωπαϊκού θεματολογίου δεξιοτήτων του 2020 επικεντρώνεται στη στήριξη της διττής μετάβασης έως το 2025.

¹¹⁵ [Οδηγός για τους δήμους για την επανειδίκευση του τοπικού εργατικού δυναμικού](#)

¹¹⁶ [Ομιλία της προέδρου κα von der Leyen για την κατάσταση της Ένωσης \(europa.eu\)](#)

Τέλος, όσον αφορά τη διάδοση περιπτώσιολογικών μελετών και ορθών πρακτικών, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν τη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών δικτύωσης μεταξύ παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων, οργανισμών μικροχρηματοδότησης και χρηματοδότησης, καθώς και μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ τοπικών αρχών. Συναφώς, τόνισαν τη σημασία της καθιέρωσης ειδικών δραστηριοτήτων κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων, χορηγιών βασισμένων σε δεξιότητες, *ενδοεπιχειρηματικότητα* και *εξωεπιχειρηματικότητα*¹¹⁷ σε συνδυασμό με προγράμματα παρακολούθησης εν ώρα εργασίας και μάθησης από ομοτίμους. Σε επίπεδο ΕΕ, τα ενδιαφερόμενα μέρη πρότειναν τη δρομολόγηση δικτύωσης, αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών (εντός και μεταξύ τομέων) μέσω της ευρωπαϊκής πλατφόρμας ενδιαφερόμενων μερών για την κυκλική οικονομία¹¹⁸, της Συμμαχίας «Εκπαίδευση για το κλίμα»¹¹⁹ ή του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες.

Τομέας δράσης 7: Αντιμετώπιση της έλλειψης ικανότητας και δεξιοτήτων			
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
<p>13. Συλλογή πληροφοριών σχετικά με πράσινες δεξιότητες, προώθηση πιστοποίησης δεξιοτήτων, κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων σπουδών ενόψει των αναγκών σε πράσινες δεξιότητες και προγραμμάτων κατάρτισης για την κοινωνική οικονομία¹²⁰. Συμμετοχή στη σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες¹²¹ μέσω της υπογραφής της Δήλωσής του.</p>	<p>Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ/ΜΑ</p>	<p>Αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση του 5 % του εργατικού δυναμικού κάθε έτος, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών της κοινωνικής οικονομίας¹²².</p> <p>Καλύτερη πληροφόρηση και καλύτερα στοιχεία σχετικά με τις ανάγκες πράσινων δεξιοτήτων για την κοινωνική οικονομία. Κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων σπουδών για το οικοσύστημα και στοχευμένων προγραμμάτων¹²³ στήριξης της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης υπαλλήλων.</p> <p>Επίτευξη των στόχων που έθεσε η σύμπραξη των</p>

¹¹⁷ Έκθεση [Συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας και παραδοσιακών επιχειρήσεων \(2018\)](#)

¹¹⁸ [Ευρωπαϊκή πλατφόρμα ενδιαφερόμενων μερών για την κυκλική οικονομία | Κοινή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής \(europa.eu\)](#)

¹¹⁹ [Συμμαχία «Εκπαίδευση για το κλίμα» | Συμμαχία «Εκπαίδευση για το κλίμα» \(europa.eu\)](#)

¹²⁰ Όπως αυτά που αναπτύχθηκαν από το σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες. Ενσωμάτωση νέων προφίλ δεξιοτήτων στην πολιτική και τα προγράμματα σπουδών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μέσω της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών αρχών, κοινωνικών εταίρων και ιδρυμάτων επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το [B-WISE](#) (σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες σε κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης στην αγορά εργασίας) είναι έργο του Erasmus+, στόχος του οποίου είναι η ανάπτυξη ευρωπαϊκής στρατηγικής (σχέδιο στρατηγικής) για την αντιμετώπιση των αναγκών σε δεξιότητες, ειδικότερα όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, στον τομέα των κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης στην αγορά εργασίας (WISE).

¹²¹ Σύμφωνο για τις δεξιότητες σχετικά με την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25533&langId=en>

¹²² Ο.π.

¹²³ Για παράδειγμα με στήριξη από το ΕΚΤ+ και βάσει των αποτελεσμάτων συμμαχιών για τις δεξιότητες στον τομέα της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας: ανάγκες σε τομεακές δεξιότητες, προφίλ ΕΕΚ και τομεακά προγράμματα σπουδών.

			ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες.
--	--	--	--

III. Διευκόλυνση της ψηφιακής μετάβασης του οικοσυστήματος

Η ψηφιοποίηση της οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα και η διεύρυνση του πεδίου των υπηρεσιών που βασίζονται σε δεδομένα και τεχνολογία θα παράσχουν ευκαιρίες για την ψηφιακή μετάβαση του οικοσυστήματος και την ανθεκτικότητά του. Η πανδημία COVID-19 και οι πρόσφατες γεωπολιτικές και οικονομικές προκλήσεις είχαν ως αποτέλεσμα εκτενείς διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού, αλλά επιτάχυναν επίσης την ψηφιακή μετάβαση πολλών βιομηχανικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του παρόντος Επιπέδου, μολονότι η τρέχουσα ενεργειακή κρίση θέτει πολλές προκλήσεις για τους κοινωνικούς επιχειρηματίες, μπορεί επίσης να υποκινήσει περαιτέρω επενδύσεις και καινοτομία εντός του οικοσυστήματος. Τούτο περιλαμβάνει τη χρήση της τεχνολογίας για την παρακολούθηση και την εξοικονόμηση της κατανάλωσης ενέργειας σε (κοινωνικές) υποδομές ή τη βελτιστοποίηση της τοπικής παραγωγής και διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω ενεργειακών κοινοτήτων και συνεταιρισμών.

Στην ψηφιακή δεκαετία για το 2030 τίθενται στόχοι για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ευρώπης, με έμφαση σε τέσσερις βασικές πτυχές: δεξιότητες, υποδομές, επιχειρήσεις και δημόσια διοίκηση (δημόσιες υπηρεσίες)¹²⁴. Και οι τέσσερις διαστάσεις έχουν σημασία για το οικοσύστημα. Σε αντιστοιχία προς τα πορίσματα πρόσφατης έρευνας¹²⁵, στη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη και στη διαδικασία από κοινού δημιουργίας υπογραμμίστηκε ότι οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας εμφανίζουν γενικά χαμηλό επίπεδο ψηφιοποίησης, κυρίως όσον αφορά την έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων και επενδύσεων σε ψηφιακές υποδομές, και δεν επωφελούνται επαρκώς των δυνατοτήτων που παρέχει η οικονομία πλατφορμών. Συγχρόνως, η ανομοιογένεια των παραγόντων εντός του οικοσυστήματος καθιστά την ανάλυση της πολιτικής ιδιαίτερα περίπλοκη, όσον αφορά τον προσδιορισμό συγκεκριμένων ψηφιακών αναγκών οι οποίες αφορούν ολόκληρο το οικοσύστημα.

6. Βιώσιμη ανταγωνιστικότητα

Τομέας δράσης 8: Νέα επιχειρηματικά μοντέλα — η οικονομία πλατφορμών

¹²⁴ [Η ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης: ψηφιακοί στόχοι για το 2030 | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\) — COM\(2020\) 66 final.](#)

¹²⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/208a8be9-39d5-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en>

Η κοινωνική οικονομία υπήρξε πρωτοπόρος στην ανάπτυξη πλατφορμών συνεργατικής οικονομίας ή οικονομίας διαμοιρασμού, συμπεριλαμβανομένων πλατφορμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα¹²⁶, καθώς και πλατφορμών βασισμένων στο συνεταιριστικό επιχειρηματικό μοντέλο (π.χ. κοινόχρηστη κινητικότητα, συνεταιριστική στέγαση, συνεταιρισμοί οδηγών ταξί, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τουριστικά καταλύματα).

Ένα οικοσύστημα πλατφορμών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία δημιουργεί νέες ευκαιρίες στη συνεργατική οικονομία, για παράδειγμα μέσω της προώθησης συνιδιοκτησίας, κοινών περιουσιακών στοιχείων, αμοιβαίας και συλλογικής ευαισθητοποίησης, από κοινού λήψης αποφάσεων, διομότιμων αγορών, πληθοπορισμού και άντλησης κεφαλαίων (πλατφόρμες επενδύσεων με κοινωνικό αντίκτυπο, πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης), καθώς και διαφάνεια στις αξιακές αλυσίδες. Συναφώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι η ανάπτυξη τοπικών επενδυτικών πλατφορμών και επενδυτικών πλατφορμών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία, όπως πλατφορμών συμμετοχικής χρηματοδότησης, επενδύσεων με κοινωνικό αντίκτυπο και δωρεών (φιλανθρωπία), αποτελεί συγκεκριμένη εξέλιξη η οποία ευνοεί την τοπική οικονομική ανάπτυξη και ενδυναμώνει τις επενδύσεις πολιτών σε καινοτόμα έργα και επιχειρήσεις.

Διάφορες πλατφόρμες¹²⁷ της κοινωνικής οικονομίας έχουν καταφέρει να αναπτυχθούν σημαντικά σε (διεθνή) κλίμακα. Οι συνεταιρισμοί πλατφόρμας είναι συναφώς ειδικό μοντέλο, το οποίο επιδιώκει θετικό αντίκτυπο στις συνθήκες εργασίας, δικαιότερη κατανομή εισοδημάτων, άσκηση συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, αμοιβαία κατανομή του κόστους και διευκόλυνση της δίκαιης κατανομής εισοδημάτων. Ωστόσο, τα μοντέλα αυτά δεν είναι ευρέως γνωστά ή προσβάσιμα και παραμένουν κυρίως προσαρμοσμένα σε εξειδικευμένες αγορές. Η επέκταση μπορεί να συνιστά πρόκληση, ιδίως σε ιδιαίτερα ανταγωνιστικές αγορές ή αγορές στις οποίες κυριαρχούν λιγότερες μεγάλες πλατφόρμες.

Οι επιτυχημένες πλατφόρμες της κοινωνικής οικονομίας αναπτύσσονται κυρίως σε ένα ευνοϊκό τοπικό οικοσύστημα, για παράδειγμα με τη στήριξη τοπικών αναπτυξιακών φορέων, συνεταιριστικών ομάδων, συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων ή τεχνολογικών εκπαιδευτικών χώρων. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν επίσης τον ρόλο των εν λόγω παραγόντων διευκόλυνσης για την υποκίνηση πρωτοπόρων στην ανάπτυξη πλατφορμών και άλλων τεχνολογιών όπως (κλειστής) τεχνολογίας καταμεμημένου καθολικού, που ενσωματώνουν ορισμένες αξίες της κοινωνικής οικονομίας (π.χ. δημοκρατικός έλεγχος, ιχνηλασιμότητα και διαφάνεια), υπογράμμισαν δε τις δυνατότητές τους σε τομείς όπως η ενέργεια, ο αγροδιατροφικός τομέας, η κλωστοϋφαντουργία και ο χρηματοοικονομικός τομέας. Η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και η διευκόλυνση της γόνιμης αλληλεπίδρασης με άλλα βιομηχανικά οικοσυστήματα δημιουργούν ιδιαίτερες ευκαιρίες, όπως επισημαίνεται στο πλαίσιο 3 κατωτέρω.

Πέραν των επιτυχημένων αυτών μοντέλων, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι περισσότεροι φορείς της κοινωνικής οικονομίας δεν διαθέτουν πλατφόρμες και δεν κάνουν χρήση υπηρεσιών πλατφόρμας. Τούτο οφείλεται κυρίως στην άγνοια σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι υφιστάμενες υπηρεσίες ψηφιακών πλατφορμών για συμβατικές επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να στηρίξουν την πρόσβασή τους σε διαδικτυακές αγορές, χρηματοδότηση καθώς και κοινότητες ομοτίμων.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν επίσης ότι σε ορισμένες αγορές (π.χ. τουρισμός, παράδοση τροφίμων) η κυριαρχία μεγάλων παραγόντων δεν αφήνει πολλές εναλλακτικές διεξόδους συμβατές με τις αξίες της κοινωνικής οικονομίας και υπογράμμισαν την αναγκαιότητα

¹²⁶ Π.χ. Wikipedia, Couchsurfing, Warm showers, έργο GNU και πολλές άλλες.

¹²⁷ Κατά τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας αναδείχθηκαν αρκετές περιπτώσεις. Αποκεντρωμένες πλατφόρμες: <https://themobilityfactory.coop/>, <https://coopcycle.org/fr/> και <https://openfoodnetwork.org/> Κεντρικές πλατφόρμες: www.fairbnb.coop και <https://www.fairmondo.de/>, <https://energycommunityplatform.eu/> και <https://cosh.eco/en/>.

επηρεασμού των πλατφορμών μεγάλων εταιρειών τεχνολογίας ώστε να στραφούν σε πρακτικές που προσεγγίζουν περισσότερο τις αρχές της κοινωνικής οικονομίας μέσω i) ευαισθητοποίησης των χρηστών και των πελατών σχετικά με βιώσιμες και υπεύθυνες επιχειρηματικές συμπεριφορές (π.χ. συνθήκες εργασίας), ii) συμμετοχής σε στρατηγικές συμπράξεις με επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας και iii) αυστηρότερης ρύθμισης και εποπτείας για την αποκατάσταση δίκαιου και βιώσιμου ανταγωνισμού, καθώς και εργασιακών δικαιωμάτων¹²⁸.

Πλαίσιο 3: Ψηφιακά επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας και άλλα βιομηχανικά οικοσυστήματα

Η αγορά πλατφορμών παράδοσης γευμάτων άνθισε κατά την περασμένη δεκαετία. Αναδείχθηκαν εναλλακτικές πλατφόρμες βασισμένες στην κοινωνική οικονομία, προερχόμενες κυρίως από το συνεταιριστικό κίνημα. Συνήθως, εργαζόμενοι και ιδιοκτήτες εστιατορίων γίνονται ιδιοκτήτες / μέλη της πλατφόρμας, με θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την καινοτομία, τις συνθήκες εργασίας, τις τιμές, τις αμοιβές και την διανομή κερδών. Η κινητικότητα αποτελεί ανθηρή αγορά, οι δε εναλλακτικές δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας αναδύονται επίσης ταχέως, ιδίως σε επίπεδο πόλης. Καθώς η ανάπτυξη εφαρμογών είναι δαπανηρή, οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας καταβάλλουν προσπάθειες για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ υπηρεσιών που παρέχονται σε τοπικό επίπεδο, επιχειρηματικής αυτονομίας και εργαλείων που αναπτύσσονται σε κεντρικό επίπεδο¹²⁹. Παρόμοιες παρατηρήσεις μπορούν να διατυπωθούν στον αγροδιατροφικό τομέα.

Παραδείγματα περιπτώσεων:

- Η *CoopCycle*¹³⁰ είναι ομοσπονδία συνεταιρισμών παράδοσης τροφίμων με ποδήλατο στη Δανία, την Ισπανία και την Ιταλία. Διοικείται από συνεταιρισμούς και παρέχει τη δυνατότητα μείωσης του λειτουργικού κόστους χάρη στη συγκέντρωση πόρων λογισμικού πλατφόρμας, την εφαρμογή έξυπνου τηλεφώνου καθώς και την εμπορική προσφορά εστιατορίων. Επιπλέον δημιουργεί σημαντική διαπραγματευτική ισχύ για τους εργαζομένους της πλατφόρμας παράδοσης.
- Η *The Mobility Factory*¹³¹ είναι ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία, ιδιοκτήτρια της τεχνολογίας πλατφόρμας για υπηρεσίες συνεπιβατισμού την οποία χρησιμοποιούν αρκετοί τοπικοί συνεταιρισμοί στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία και τις Κάτω Χώρες. Οι τοπικοί συνεταιρισμοί είναι ανεξάρτητες επιχειρήσεις και είναι μέλη / ιδιοκτήτες του ευρωπαϊκού συνεταιρισμού.
- Το *Open Food Network*¹³² είναι παγκόσμια πλατφόρμα ανοικτού κώδικα η οποία στηρίζει τους γεωργούς για τη διαδικτυακή πώληση των προϊόντων τους μέσω της συγκέντρωσης παραγωγών της ίδιας περιοχής για τη δημιουργία εικονικής αγοράς γεωργών και τη σύνδεσή της με τους χονδρεμπόρους. Οι παραγωγοί τροφίμων μπορούν να δημιουργήσουν διαδικτυακό κατάστημα, να εισπράττουν πληρωμές και να πωλούν μέσω άλλων καταστημάτων της πλατφόρμας.

¹²⁸ Συναφής στο πλαίσιο αυτό είναι η πρόταση οδηγίας για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες — [COM\(2021\) 762 final](#).

¹²⁹ Τέτοιες τεχνολογίες καθιστούν δυνατή την αποκεντρωμένη εφαρμογή και χρήση, διατηρώντας παράλληλα διαλειτουργικά χαρακτηριστικά μέσω ανάπτυξης σε κεντρικό επίπεδο.

¹³⁰ <https://coopcycle.org/en/>

¹³¹ <https://themobilityfactory.coop/>

¹³² <https://openfoodnetwork.org/>

Τομέας δράσης 8: Κοινωνική οικονομία και οικονομία πλατφορμών

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
14. Στήριξη της ανάπτυξης (κλίμακα, χρηματοδότηση και πρόσβαση στην αγορά) ¹³³ πλατφορμών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία, όπως συνεταιρισμών πλατφόρμας ¹³⁴ ή πλατφορμών βασισμένων σε αρχές ψηφιακών κοινών πόρων.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ	Οι πλατφόρμες της κοινωνικής οικονομίας γίνονται βιώσιμη εναλλακτική λύση σε διάφορες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών.
15. Προώθηση της ανάπτυξης χρηματοοικονομικών πλατφορμών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία, όπως πλατφορμών συμμετοχικής χρηματοδότησης από την κοινωνία των πολιτών, κοινωνικής χρηματοδότησης, επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου και δωρεών. Ανάπτυξη πιλοτικών μεθόδων ισόποσης χρηματοδότησης ¹³⁵ ή παροχής εγγυήσεων ¹³⁶ για την αύξηση του αντικτύπου και της ελκυστικότητας των (διαδικτυακών) πρωτοβουλιών κοινωνικής χρηματοδότησης.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ	Περαιτέρω ανάπτυξη και διαφοροποίηση των ψηφιακών αγορών κοινωνικής χρηματοδότησης εντός της εσωτερικής αγοράς.
16. Ανάπτυξη συμπράξεων με συμβατικούς παρόχους υπηρεσιών διαδικτυακών πλατφορμών για την ενίσχυση της προβολής και των πωλήσεων προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει η κοινωνική οικονομία.	Ενδιαφερόμενα μέρη	Β/ΜΕ	Βελτίωση της διαδικτυακής παρουσίας προϊόντων της κοινωνικής οικονομίας και αύξηση των διαδικτυακών πωλήσεων.

Τομέας δράσης 9: Ωριμότητα δεδομένων και επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα στα δεδομένα

Ωριμότητα δεδομένων: ευαισθητοποίηση και δυνατότητες

Μολονότι πολλές οργανώσεις εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας ενδέχεται να μην χρειαστούν ποτέ προηγμένες στρατηγικές δεδομένων για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, οι βασικές γνώσεις και η επίγνωση των ευθυνών και των νομικών υποχρεώσεων όσον

¹³³ Πρόγραμμα για την ενιαία αγορά και πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (EDIH).

¹³⁴ <https://platform.coop/>

¹³⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/crowdfunding_potential_esif_en.pdf

¹³⁶ https://investeu.europa.eu/index_en

αφορά τη διαχείριση δεδομένων (κυρίως ΓΚΠΔ) είναι απαραίτητες. Τα ενδιαφερόμενα μέρη παρατήρησαν έλλειψη βασικών γνώσεων εντός του οικοσυστήματος σχετικά με τον ορισμό των δεδομένων, τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν, τους κινδύνους που ενέχουν και τα πλεονεκτήματα που μπορούν να συνεπάγονται για τη βελτίωση και την επέκταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Δεδομένης της πραγματικότητας αυτής, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν ότι, για την κοινωνική οικονομία, τα δεδομένα ενδέχεται να μην είναι μόνον οικονομικό περιουσιακό στοιχείο, αλλά κυρίως και πρωτίστως περιουσιακό στοιχείο για τη στήριξη της κοινωνικής ή οικολογικής αποστολής τους, καθώς και εργαλείο που καθιστά δυνατή τη δημοκρατική και χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνησή τους. Τα εργαλεία ωριμότητας δεδομένων¹³⁷ μπορεί να είναι πολύτιμα για τις επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας, πρωτίστως επειδή βοηθούν τους κοινωνικούς επιχειρηματίες να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα δεδομένα και να εξοικειωθούν με τη χρήση και τη διαχείριση των δεδομένων. Ωστόσο, τα τρέχοντα εργαλεία δεν είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες της κοινωνικής οικονομίας.

Ειδικότερα, οι βασισμένοι στην κοινωνική οικονομία ψηφιακοί παράγοντες διευκόλυνσης¹³⁸ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υπέρβαση του αναλφαριθμητισμού όσον αφορά τα δεδομένα στους κοινωνικούς επιχειρηματίες καθώς και στην παροχή ευκαιριών και τη στήριξη της κατάρτισης στρατηγικών βασισμένων στα δεδομένα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ισχυρίστηκαν ότι η δημιουργία και η ανάπτυξη «κέντρων τεχνολογικών γνώσεων της κοινωνικής οικονομίας» θα ενισχύσουν τη διαχείριση δεδομένων, την τυποποίηση και την κοινοχρησία. Τέτοιες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να στηρίξουν τη δημιουργία και την προώθηση προτύπων διαλειτουργικότητας.

Όσον αφορά την κοινοχρησία δεδομένων, οι βασισμένες στην κοινωνική οικονομία υπηρεσίες δεδομένων και οι υπηρεσίες κοινοχρησίας δεδομένων παραμένουν σπάνιες και έχουν συχνά τοπικό χαρακτήρα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι απαιτούνται δράσεις για την ανάπτυξη και την ενίσχυση πρωτοβουλιών στις οποίες τα δεδομένα «ανήκουν σε κοινότητα», όπως στην περίπτωση συνεταιρισμών πλατφόρμας και συνεταιρισμών δεδομένων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τούτο απαιτεί ειδικές συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, καθώς και μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ ομότιμων επιχειρήσεων (π.χ. όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα). Οι αρχές ανοικτών δεδομένων είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα που παράγουν κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιηθούν από ομοτίμους στο ίδιο οικοσύστημα.

Επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα σε δεδομένα: αναξιοποίητες δυνατότητες

Όπως κάθε άλλη ΜΜΕ, οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας θα μπορούσαν να αναζητήσουν προστιθέμενη αξία σε δεδομένα για τη βελτίωση των επιχειρηματικών επιδόσεων και της προσφοράς τους. Διάφορα επιτυχημένα επιχειρηματικά μοντέλα και μοντέλα κοινωνικού αντικτύπου βασισμένα σε δεδομένα έχουν την προέλευσή τους στην κοινωνική οικονομία και εξυπηρετούν διάφορους σκοπούς. Για παράδειγμα, ορισμένα έχουν επιχειρηματικό προσανατολισμό, όπως ενεργειακή απόδοση και αποδοτικότητα της κινητικότητας ή βελτιστοποίηση γεωργικών διαδικασιών, ενώ άλλα έχουν κοινωνικό ή πολιτικό σκοπό, όπως μοντέλα πρόβλεψης για την ενδοοικογενειακή βία και την αστεγία. Τα

¹³⁷ Για παράδειγμα: 1) το εργαλείο ωριμότητας δεδομένων JADS Datalab <https://www.jads.nl/business/jads-mkb-datalab/>. 2) [Εργαλείο Diginno Tool — Εργαλείο σύστασης ψηφιακής ωριμότητας για ΜΜΕ | Πλατφόρμα ψηφιακών δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας \(europa.eu\)](#) 3) Εργαλεία ωριμότητας δεδομένων υπάρχουν επίσης για τη στήριξη δήμων, όπως το εργαλείο αυτοαξιολόγησης της πρόκλησης «Ψηφιακές πόλεις» <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/assess-your-citys-digital-maturity>.

¹³⁸ Για παράδειγμα, αξιοσημείωτες είναι συναφώς οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσει η εταιρεία WAAG (NL, <https://waag.org/en/>) όσον αφορά την τεχνολογία και την έρευνα δεδομένων, τη στήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων σε δεδομένα σε διάφορους τομείς (π.χ. ενέργεια, κλωστοϋφαντουργία), καθώς και οι πρωτοβουλίες πολιτών.

δεύτερα είναι συχνά αποτέλεσμα παρεμβάσεων «μαζικών δεδομένων για το κοινό καλό» ή «μαζικών δεδομένων για την κοινωνική καινοτομία»¹³⁹. Ανεξαρτήτως σκοπού, πολλοί παράγοντες του οικοσυστήματος χρειάζονται στήριξη για να μεταβούν από τις παραδοσιακές επιχειρηματικές πληροφορίες σε (προηγμένη) ανάλυση δεδομένων¹⁴⁰.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ειδικά την αναγκαιότητα στρατηγικών για τα δεδομένα με σκοπό τη μέτρηση του αντικτύπου στο επίπεδο των επιμέρους κοινωνικών επιχειρήσεων. Υπάρχουν αρκετά εργαλεία μέτρησης του αντικτύπου¹⁴¹ για την κοινωνική οικονομία, αλλά σπανίως υποστηρίζονται από ολοκληρωμένη στρατηγική για τα δεδομένα.

Τέλος, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι κοινωνικοί επιχειρηματίες κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο οριζόντια θέματα διαχείρισης δεδομένων και διαλειτουργικότητας συνδέονται με ευρύτερες εξελίξεις στις τεχνολογίες δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων της τεχνητής νοημοσύνης και της μηχανικής μάθησης για τη βελτίωση των υπηρεσιών, για παράδειγμα, στους τομείς της υγείας και της φροντίδας. Οι εν λόγω εφαρμογές είναι ελπιδοφόρες, αλλά απαιτούν έναν βαθμό ωριμότητας δεδομένων στο επίπεδο των επιμέρους επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, ο οποίος επί του παρόντος, ως επί το πλείστον, απουσιάζει.

Πλαίσιο 4: Κοινωνική οικονομία βασισμένη σε δεδομένα και το οικοσύστημα του αγροδιατροφικού τομέα

Η ανάλυση δεδομένων για τη βελτιστοποίηση της χρήσης και των διαδικασιών της τεχνολογίας μπορεί να είναι δυνητικά επωφελής για τους γεωργούς μικρής κλίμακας. Η συγκέντρωση πόρων και γνώσεων μέσω μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας, όπως γεωργικοί συνεταιρισμοί (συνεταιρισμοί παραγωγών), γεωργικοί συνεργατικοί σχηματισμοί ή τοπικοί παράγοντες προώθησης της τεχνολογίας, μπορεί να παραγάγει γεωργικές δραστηριότητες πιο ανθεκτικές ως προς το κλίμα και τους φυσικούς κινδύνους και να συμβάλει στη βελτιστοποίηση βιώσιμων τεχνικών για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας ιδίως για τη βιώσιμη και τη βιολογική γεωργία.

Παράδειγμα περίπτωσης: Στον νομό Καρδίτσας (Περιφέρεια Θεσσαλίας, Ελλάδα), αναπτύσσονται πιλοτικές εφαρμογές στον τομέα της γεωργίας για τη λήψη αποφάσεων στη γεωργική διαδικασία βάσει ανάλυσης δεδομένων. Οι εφαρμογές χρησιμοποιούν δεδομένα για τον καιρό, το είδος των καλλιεργειών, την επεξεργασία της συγκομιδής, τη χρήση νερού κ.λπ. Πρόκειται για πρωτοποριακή πρωτοβουλία στο στάδιο σχεδιασμού του τοπικού έργου τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων που οργανώθηκε και αναπτύχθηκε σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών καθώς και με τοπικούς γεωργούς και το συνεταιριστικό κίνημα. Η ανάλυση δεδομένων για τη βελτιστοποίηση της χρήσης και των διαδικασιών της τεχνολογίας μπορεί να είναι δυνητικά επωφελής σε μικρή κλίμακα¹⁴².

¹³⁹ <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/498034>, https://ssir.org/articles/entry/big_data_for_social_innovation και https://www.esf-vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/articles/toolkit_on_si_in_esif.pdf.

¹⁴⁰ Sedkaoui & Moualdi (2018), Big Data Analytics for the Small Social Enterprise — How to Create a Data-Driven Approach to Address Social Challenges

¹⁴¹ Υπ' αυτή την έννοια, το έργο που επιτελούν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (έκθεση της GECES σχετικά με τη μέτρηση του αντικτύπου, Καμβάς της Κοινωνικής Οικονομίας) και ο ΟΟΣΑ επιστημονήθηκε ως σημαντικό πρώτο βήμα το οποίο πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω και να συνδεθεί με μοντελοποίηση δεδομένων. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0c0b5d38-4ac8-43d1-a7af-32f7b6fc1cc> και <https://blogs.ec.europa.eu/eupolicylab/portfolios/social-economy-canvas/>

¹⁴² Περίπτωση η οποία παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια εργαστηρίου του δικτύου Ευρωπαϊκών Περιφερειών Κοινωνικής Οικονομίας σχετικά με την οδό μετάβασης.

Τομέας δράσης 9: Ωριμότητα δεδομένων και επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα στα δεδομένα

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
17. Βελτίωση της ωριμότητας δεδομένων εντός του οικοσυστήματος μέσω της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα (ανοικτά) δεδομένα ως επιχειρηματικό περιουσιακό στοιχείο και της στήριξης επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων σε δεδομένα στην κοινωνική οικονομία.	Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων του οικοσυστήματος που χρησιμοποιούν μοντέλα κοινωνικού αντικτύπου, επιχειρηματικές διαδικασίες και αναλύσεις αγοράς που βασίζονται σε δεδομένα.
18. Στήριξη ανταλλαγών σχετικά με υφιστάμενα μοντέλα κοινωνικού αντικτύπου που βασίζονται στα δεδομένα και κοινοχρησία δεδομένων «για το κοινό καλό» (π.χ. πρωτοβουλίες πληθοπορισμού, φιλανθρωπία δεδομένων, ανοικτά δεδομένα, και μέτρηση αντικτύπου), συμπεριλαμβανομένων προτύπων διαλειτουργικότητας και πολύγλωσσων στοιχείων. Τα ευρωπαϊκά και εθνικά κέντρα ικανοτήτων για την κοινωνική καινοτομία θα μπορούσαν να διευκολύνουν τέτοια ανταλλαγής ¹⁴³ .	ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση της ανάπτυξης πρακτικών κοινοχρησίας δεδομένων και πλατφορμών ανοικτών δεδομένων μεταξύ παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας για τη βελτίωση του κοινού (π.χ. τοπικού) αντικτύπου.

7. Δημόσια διακυβέρνηση — επενδύσεις και χρηματοδότηση

Τομέας δράσης 10: Τεχνολογικές συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και στήριξη

Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, λόγω των διαφορών στην επιχειρηματική φιλοσοφία και στον προσανατολισμό της αποστολής τους, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας στην ψηφιακή οικονομία ή «επιχειρηματίες κοινωνικής τεχνολογίας» επωφελούνται λιγότερο από υπηρεσίες στήριξης επιχειρήσεων, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) και οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας (EDIH)¹⁴⁴.

Ωστόσο, το δίκτυο EDIH θα προωθήσει το θέμα της «τεχνολογίας για το κοινό καλό» (Tech for Good) στο μέλλον. Επιπλέον, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν επί του παρόντος συγκεκριμένοι δείκτες για τον προσδιορισμό παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας ή

¹⁴³ <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/competence-centres-social-innovation>

¹⁴⁴ Το 4PDIH επικεντρώνεται στην ψηφιοποίηση και στη μεταφορά τεχνολογίας για αγροτικές και απομακρυσμένες επιχειρήσεις στη Σλοβενία. Δημιουργεί μια ΣΔΙΤ στην οποία συμμετέχουν ο κλάδος παραγωγής, ο τομέας της εκπαίδευσης, η δημόσια διοίκηση και κοινότητες. Ο Fondazione Pico είναι κόμβος ψηφιακής καινοτομίας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό συνεταιρισμών, ο οποίος παρέχει υποστηρικτικές υπηρεσίες για την ψηφιοποίηση των 15 000 συνεταιρισμών-μελών του στην Ιταλία, καθώς και κατάρτιση και χρηματοδότηση.

δράσεων ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας¹⁴⁵, καταβάλλονται προσπάθειες στο πλαίσιο του δικτύου EDIH για τη δημιουργία κοινότητας εντός του δικτύου.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν επίσης την αναγκαιότητα συμπερίληψης επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικές, περιφερειακές και ενωσιακές τεχνολογικές δομές στήριξης (π.χ. τεχνολογικοί συνεργατικοί σχηματισμοί, ομοσπονδίες, τεχνολογικοί κόμβοι, τεχνολογικοί εκπαιδευτικοί χώροι, δίκτυα, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων). Σε επίπεδο κρατών μελών, τέτοιες συμπράξεις μπορούν να αποτελέσουν το λίκνο για *ρυθμιστικά δοκιμαστήρια* για εφαρμογές «Tech for Good», οι οποίες ευνοούν την αλλαγή πολιτικής ή την ετοιμότητα της αγοράς.

Όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση για τη στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της πρωτοβουλίας «Tech for Good», τα ενδιαφερόμενα μέρη διατύπωσαν την άποψη ότι τα κριτήρια χρηματοδότησης είναι υπερβολικά προσανατολισμένα σε «λύσεις» ή χαρακτηρίζονται από υπερβολική «τεχνολογική εξειδίκευση» (π.χ. η τεχνολογία προέχει του σκοπού). Τούτο ενθαρρύνει τους φορείς ανάπτυξης τεχνολογίας να αντιγράφουν υφιστάμενα εργαλεία, τα οποία ενδέχεται να μην αντιμετωπίζουν την πραγματική πρόκληση (που είναι κρίσιμη για την κοινωνική καινοτομία) ή τα οποία δεν είναι προσαρμοσμένα στο συγκεκριμένο πλαίσιο, και να σκέφτονται σε «τεχνολογική απομόνωση».

Τομέας δράσης 10: Δημόσια στήριξη, συμπράξεις επιχειρήσεων και δημόσιου τομέα και συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
19. Διερεύνηση του ενδεχομένου δημιουργίας θεματικής ομάδας σχετικά με την ψηφιακή κοινωνική οικονομία στο πλαίσιο του δικτύου EDIH για την προώθηση συνεργασίας και συνεισφορών από τη βάση προς την κορυφή εντός του δικτύου, καθώς και ειδικών δεικτών οικοσυστήματος στα εργαλεία χαρτογράφησης των EDIH —ώστε να διευκολύνεται, για παράδειγμα, ο προσδιορισμός κόμβων που στηρίζουν «κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες» καθώς και την πρωτοβουλία Tech for Good ¹⁴⁶ .	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες	B/ME	Βελτίωση της προβολής των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας εντός του δικτύου EDIH μέσω ειδικών δεικτών και αύξηση του αριθμού EDIH που αναπτύσσουν ειδικές δράσεις στήριξης της κοινωνικής οικονομίας.
20. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τεχνολογικών συνεργατικών σχηματισμών και συνεργατικών σχηματισμών	ΕΕ, Κράτη μέλη,	ME	Οι πρώτοι συνεργατικοί σχηματισμοί κοινωνικής τεχνολογίας αναγνωρίζονται από την ευρωπαϊκή πλατφόρμα

¹⁴⁵ Η ψηφιακή κοινωνική καινοτομία αφορά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την ανάπτυξη και την υλοποίηση καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, διαδικασιών και επιχειρηματικών μοντέλων που επιδιώκουν τη βελτίωση της ευημερίας και της ικανότητας δράσης κοινωνικά μειονεκτούσων ομάδων ή την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων που σχετίζονται με την περιθωριοποίηση, την ανισότητα και τον κοινωνικό αποκλεισμό (Qureshi, Pan, & Zheng, 2017; Shalini κ. ά., 2021).

¹⁴⁶ Νέο Ευρωπαϊκό Μπράουχαους.

κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας ¹⁴⁷ , μέσω διευκόλυνσης της μεταφοράς τεχνολογίας σε τοπικό επίπεδο και μέσω της ευρωπαϊκής πλατφόρμας συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών.	Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη		συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών, και επιχειρήσεις κοινωνικής τεχνολογίας εντάσσονται σε συμβατικούς τεχνολογικούς συνεργατικούς σχηματισμούς.
21. Δημιουργία ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων για τη δοκιμή της πρωτοβουλίας Tech for Good, της ανταλλαγής γνώσεων και της κοινοχρησίας δεδομένων ή πιλοτικών έργων ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας σε ορισμένους τομείς πολιτικής ή σε ορισμένες αξιακές αλυσίδες (π.χ. κοινωνική πολιτική, στέγαση και κατασκευαστικός τομέας, κυκλική οικονομία).	Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ/ΜΑ	Εφαρμογές ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας ενσωματώνονται τακτικά σε σχετικούς τομείς πολιτικής χάρη σε εκτενείς δοκιμές και πιλοτικές δράσεις.

Τομέας δράσης 11: Κοινοχρησία δεδομένων, διαχείριση δεδομένων και κώδικας συμπεριφοράς

Κοινοχρησία δεδομένων

Πρόσφατες ρυθμιστικές και υποστηρικτικές πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ)¹⁴⁸, της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα¹⁴⁹, της πράξης για τη διακυβέρνηση δεδομένων¹⁵⁰, της πράξης για τα δεδομένα¹⁵¹ και της δημιουργίας χώρων τομεακών δεδομένων (εξαγγέλθηκε στην στρατηγική της ΕΕ για τα δεδομένα¹⁵² και στηρίζεται από το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»), δημιουργούν ίσους όρους ανταγωνισμού και προάγουν το ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής για την κοινοχρησία δεδομένων, την επαναχρησιμοποίηση και την καινοτομία. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες μπορούν δυνητικά να μοχλεύσουν παράγοντες εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας και τα επιχειρηματικά μοντέλα τους μέσω διασφάλισης της εναρμόνισης. Για παράδειγμα, στην πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων, οι «συνεταιρισμοί δεδομένων» αναγνωρίστηκαν, μαζί με τις «υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων», ως υπηρεσία κοινοχρησίας δεδομένων, και καθιερώθηκε για πρώτη φορά, μέσω κανονισμού, η έννοια του «αλτροισμού δεδομένων»¹⁵³.

¹⁴⁷ Στόχος του έργου «SocialTech4EU» είναι η δημιουργία του πρώτου ευρωπαϊκού συνεργατικού σχηματισμού για το οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας, με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ικανότητας καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας με ειδική έμφαση σε τεχνολογικές κοινωνικές επιχειρήσεις.

¹⁴⁸ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection_el

¹⁴⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1024>

¹⁵⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-governance-act>

¹⁵¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/data-act-proposal-regulation-harmonised-rules-fair-access-and-use-data>

¹⁵² [COM\(2020\) 66 final](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/com(2020)66_final).

¹⁵³ Ένας φορέας που επιδιώκει σε αλτροισμό δεδομένων θα μπορεί να καταχωρίζεται οικειοθελώς ως οργάνωση αλτροισμού δεδομένων σε ένα νέο δημόσιο μητρώο. Η οργάνωση πρέπει να έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και να τηρεί απαιτήσεις διαφάνειας, καθώς και ειδικές διασφαλίσεις για την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Όσον αφορά τον ΓΚΠΔ, εντός της κοινωνικής οικονομίας αναπτύσσονται συγκεκριμένα μοντέλα για την αύξηση της ασφάλειας και της λογοδοσίας όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ενώ παράλληλα διατηρείται η χρήση των δεδομένων με ανωνυμοποιημένο και ασφαλή τρόπο για κοινωνικούς ή επιχειρηματικούς σκοπούς.

Συγχρόνως, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν την έλλειψη ευαισθητοποίησης όσον αφορά τις εν λόγω ευκαιρίες εντός του οικοσυστήματος.

Κατά τη διαδικασία από κοινού δημιουργίας, συζητήθηκε η αναγκαιότητα ειδικού «χώρου δεδομένων της ΕΕ για το οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας». Τούτο δεν θεωρήθηκε σκόπιμο, ούτε ώριμη ανάγκη, στο παρόν στάδιο, λαμβανομένων υπόψη του εγκάρσιου χαρακτήρα του οικοσυστήματος, της χαμηλής ωριμότητας δεδομένων και της χαμηλής διαθεσιμότητας συνόλων δεδομένων βασισμένων στην εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία. Η προώθηση της συμμετοχής της κοινωνικής οικονομίας σε τομεακούς¹⁵⁴ κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων θεωρείται πιο ελπιδοφόρα στρατηγική. Η πρόσβαση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικές πύλες που καθιστούν διαθέσιμα ανοικτά δεδομένα¹⁵⁵ σε πλαίσιο συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιου τομέα (B2G) θα μπορούσε να έχει ιδιαίτερη σημασία σε τομείς όπως υγεία, φροντίδα και κοινωνικές υπηρεσίες, αλληλασφάλιση, περιβάλλον, πληθυσμός και κοινωνία, πληροφορίες για την κυκλοφορία, ποσότητες ύδατος, οδοί και δρόμοι (υποδομές) και στέγαση. Επιπλέον, σε τοπικό επίπεδο, δεδομένα και υπηρεσίες που βασίζονται σε δεδομένα μπορούν να ανταλλάσσονται μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων μέσω κοινών πλατφορμών έξυπνης πόλης ή κοινοτικών δεδομένων (τοπικές πλατφόρμες δεδομένων)¹⁵⁶.

Διαχείριση δεδομένων και ψηφιακός κώδικας συμπεριφοράς

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες ενότητες, η ωριμότητα δεδομένων είναι γενικά χαμηλή εντός του οικοσυστήματος. Ειδικότερα, η διαχείριση των δεδομένων και η κατάρτιση πρωτοκόλλων σχετικά με τον τρόπο αποθήκευσης, κατοχής, ανταλλαγής και χρηματικής αποτίμησης των δεδομένων συνιστούν πρόκληση για τους περισσότερους επιχειρηματίες της κοινωνικής οικονομίας, και ιδίως τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Ακόμη και αν οι εν λόγω επιχειρήσεις αναπτύξουν τις δεξιότητες για την εσωτερική διαχείριση των δεδομένων τους, μπορεί να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις, όπως εγκλωβισμό συμβατικών δεδομένων με παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών (π.χ. πλατφόρμες πωλήσεων, πλατφόρμες πληρωμών)¹⁵⁷.

Όταν δεν είναι σε θέση να διαχειρίζονται και να αποθηκεύουν τα δικά τους δεδομένα ή να συνεργάζονται με επιχειρήσεις που αποθηκεύουν και χρησιμοποιούν τα επιχειρηματικά

¹⁵⁴ Για παράδειγμα: δεξιότητες, κινητικότητα, τουρισμός, υγεία, φροντίδα και κοινωνικές υπηρεσίες, ενέργεια, γεωργία.

¹⁵⁵ Όλες οι εθνικές πύλες δεδομένων προωθούν και στηρίζουν την επαναχρησιμοποίηση ανοικτών δεδομένων. Τούτο έχουν πράξει 25 από τις 27 εθνικές πύλες της ΕΕ. Η ομοσπονδοποιημένη πύλη ανοικτών δεδομένων: [Σύνολο δεδομένων — data.europa.eu](https://data.europa.eu) περιλαμβάνει ειδική ενότητα για την προώθηση εφαρμογών που κάνουν χρήση ανοικτών δεδομένων. Επιπλέον, 23 κράτη μέλη παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα να υποβάλλουν τα δικά τους παραδείγματα περιπτώσεων χρήσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις (85 %), οι πύλες που διαθέτουν ειδική ενότητα περιπτώσεων χρήσης παραπέμπουν επίσης στα σύνολα δεδομένων στα οποία βασίζονται οι περιπτώσεις χρήσης. https://data.europa.eu/sites/default/files/landscaping_insight_report_n7_2021.pdf.

¹⁵⁶ Προς τούτο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέπτυξε το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας για Έξυπνες Πόλεις και Κοινότητες (EIF4SCC): πλαίσιο διαλειτουργικότητας (ιδιωτικών και δημόσιων) δεδομένων τα οποία παράγονται σε τοπικό επίπεδο. Οι επιχειρήσεις του οικοσυστήματος μπορούν να αναπτύξουν νέες υπηρεσίες βασισμένες σε δεδομένα (επανα)χρησιμοποιώντας τα εν λόγω σύνολα δεδομένων. Το πλαίσιο αναπτύσσει πρωτοβουλίες, όπως το κίνημα [Living-in.EU](https://living-in.eu), το [Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας](https://europa.eu/european-union/urban-landscape) (ΕΠΔ) του 2017, η [Αγορά έξυπνων πόλεων](https://urban-landscape.eu), η [πρόκληση «Έξυπνες πόλεις»](https://living-in.eu), η [Σύμπτυξη για την ψηφιακή μετάβαση](https://living-in.eu) στο πλαίσιο του Αστικού Θεματολογίου και έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ ([Synchronicity](https://living-in.eu), [Triangulum](https://living-in.eu) κ.λπ.).

¹⁵⁷ Τούτο σημαίνει ότι η κυρίαρχη ιδιοκτησία των δεδομένων (των δικαιούχων) τους ενδέχεται να μην μπορεί να επανακτηθεί αυτομάτως. Τέτοιοι εγκλωβισμοί συνιστούν εμπόδιο στη «φορητότητα» των δεδομένων (π.χ. κατά τη μεταφορά σε άλλη / ιδιόκτητη πλατφόρμα πωλήσεων) καθώς και στην προστασία του ιδιωτικού απορρήτου του πελάτη / χρήστη.

δεδομένα τους σύμφωνα με τις αξίες της κοινωνικής οικονομίας, η επιμελητεία δεδομένων¹⁵⁸ παραμένει πολύπλοκο καθήκον για τους κοινωνικούς επιχειρηματίες. Ως εκ τούτου, τα ενδιαφερόμενα μέρη ισχυρίστηκαν ότι θα πρέπει να προωθηθούν εναλλακτικές μορφές κυριότητας των δεδομένων.

Για την περαιτέρω ανάπτυξη ικανότητας διαχείρισης δεδομένων εντός του οικοσυστήματος, τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι θα ήταν σκόπιμη η κατάρτιση «κώδικα συμπεριφοράς» ο οποίος θα θεσπίσει ένα σύνολο αρχών σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης και χρήσης των δεδομένων στην κοινωνική οικονομία, μέσω της αξιοποίησης υφιστάμενων βέλτιστων πρακτικών για τη χρήση επιχειρηματικών και δημόσιων κοινών δεδομένων και του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ¹⁵⁹.

Τομέας δράσης 11: Κοινοχρησία δεδομένων, διαχείριση δεδομένων και κώδικας συμπεριφοράς			
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
22. Στήριξη επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας ώστε να συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις για τη διαχείριση δεδομένων (π.χ. ΓΚΠΔ) και να επωφελοούνται νέων δυνατοτήτων, όπως οι «συνεταιρισμοί δεδομένων» για υπηρεσίες κοινοχρησίας ανοικτών δεδομένων και ο «αλτρουισμός δεδομένων» (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων).	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B	Βελτίωση κατανόησης και συμμόρφωσης όσον αφορά τις νομικές απαιτήσεις για την αποθήκευση, την κοινοχρησία και την επεξεργασία δεδομένων.
23. Κατάρτιση κώδικα συμπεριφοράς για τη συλλογή, την κοινοχρησία και τη διαχείριση δεδομένων στην κοινωνική οικονομία ¹⁶⁰ με σκοπό τη δημιουργία κοινότητας πρακτικής.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Η κοινότητα πρακτικής για τη διαχείριση και την κοινοχρησία δεδομένων έχει δημιουργηθεί και τα ενδιαφερόμενα μέρη πρόκειται να συμφωνήσουν σε κώδικα συμπεριφοράς για τα δεδομένα το 2024.

¹⁵⁸ Ως επιμελητεία δεδομένων νοούνται τα καθήκοντα και οι ευθύνες που σχετίζονται με τη διαχείριση, την κοινοχρησία και τη διατήρηση ερευνητικών δεδομένων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της έρευνας και πέραν αυτού. Προώθηση δίκαιων πρακτικών για τα δεδομένα στην Ευρώπη (έργο του FAIRSFAR στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020»).

¹⁵⁹ Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του έργου DECODE που αναπτύχθηκε πρόσφατα προτάθηκε μια «δέσμευση προστασίας του απορρήτου των ψηφιακών κοινών δεδομένων» για τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. <https://decodeproject.eu/> και <https://culturalfoundation.eu/wp-content/uploads/2021/05/Waag-Report-on-European-Digital-Public-Spaces.pdf>.

¹⁶⁰ Όπως εξαγγέλθηκε στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία.

<p>24. Σύνδεση παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας με σχετικούς κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων σε δεδομένα στην κοινωνική οικονομία, π.χ. μέσω του δικτύου EDIH¹⁶¹ και εθνικών και τοπικών πλατφορμών κοινοχρησίας δεδομένων μεταξύ επιχειρήσεων και του δημόσιου τομέα.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ</p>	<p>Οι παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας σε συγκεκριμένους τομείς επωφελούνται ολοένα και περισσότερο από τα διαθέσιμα δεδομένα στους κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων.</p>
--	---	-----------	---

8. Ε&Κ, τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις

Τομέας δράσης 12: Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good

Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι η ψηφιακή κοινωνική καινοτομία είναι βασικός παράγοντας διευκόλυνσης για τη δραστηριότητα νέων επιχειρήσεων και μη εμπορικές λύσεις. Η πανδημία COVID-19 επιτάχυνε φιλόδοξες πρωτοβουλίες βασισμένες στην τεχνολογία στην κοινωνική οικονομία (π.χ. Tech for Good) και παρότρυνε διάφορους παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας να χρησιμοποιήσουν ή να αναπτύξουν ψηφιακές λύσεις. Παρόμοια ευελιξία παρατηρείται σε σχέση με την αντίδραση των παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας στην αδικαιολόγητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία¹⁶².

Η ψηφιακή κοινωνική καινοτομία παρέχει λύσεις σε διάφορους τομείς όπως υγεία, φροντίδα και κοινωνικής υπηρεσίες, εκπαίδευση, στέγαση, οικολογία και δημόσια διακυβέρνηση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν τη σημασία της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας για την επιτάχυνση της διττής μετάβασης του οικοσυστήματος καθώς και τη σημασία τοποκεντρικών καινοτομιών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία¹⁶³.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη ανέδειξαν τις ευρείες δυνατότητες της πρωτοβουλίας Tech for Good όσον αφορά επιχειρηματικές ευκαιρίες με κοινωνικό ή οικολογικό αντίκτυπο καθώς και για την επίτευξη κοινωνικής προόδου. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, αναδείχθηκαν οι δυνατότητες της πρωτοβουλίας Tech for Good σε τομείς όπως παρακολούθηση δεδομένων (κινητικότητα, ρύπανση, υγεία και στέγαση), ανάπτυξη εξοπλισμού και τεχνολογιών υποβοήθησης (υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες)¹⁶⁴, ιχνηλασιμότητα και διαχείριση καλλιέργειών (αγροδιατροφικός τομέας). Επιπλέον, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της μέτρησης του αντικτύπου θα μπορούσε να καταδείξει τον τρόπο με τον οποίο προϊόντα και υπηρεσίες της πρωτοβουλίας Tech for Good μπορούν να προωθήσουν την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση σε διάφορους τομείς. Ωστόσο, η προβολή της πρωτοβουλίας Tech for Good είναι γενικά χαμηλή, σε σύγκριση με εκείνη

¹⁶¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/staff-working-document-data-spaces>

¹⁶² Πρωτοβουλίες όπως <https://techfugees.com/>, <https://employukraine.org/>, www.ukrainetechcollective.com και πολλά ακόμη παραδείγματα τα οποία συλλέχθηκαν στο πλαίσιο εσωτερικής χαρτογράφησης της ΓΔ GROW όσον αφορά την αντίδραση της κοινωνικής οικονομίας στην αδικαιολόγητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία.

¹⁶³ https://ssir.org/articles/entry/the_importance_of_place

¹⁶⁴ Ειδική μορφή της πρωτοβουλίας Tech for Good η οποία αναπτύχθηκε κυρίως στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας είναι η παροχή στήριξης σε άτομα με αναπηρίες ή άλλες ομάδες-στόχους στην καθημερινή ζωή, την εργασία και την κοινωνική λειτουργία τους. Τα παραδείγματα βασίζονται σε τεχνολογία ανθρώπινου λόγου, τεχνολογία λείζερ, ενισχυμένη πραγματικότητα και ρομποτική.

τεχνολογικών νεοφυών επιχειρήσεων-μονόκερων στη συμβατική οικονομία. Τέλος, τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι απαιτούνται κίνητρα για τη στήριξη παραγόντων κοινωνικής καινοτομίας υπερπροηγμένης τεχνολογίας στο οικοσύστημα, για παράδειγμα, μέσω της πρωτοβουλίας για ταλέντα στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας¹⁶⁵.

Όσον αφορά την πρόσβαση σε ανοικτές και αναπαραγόμενες τεχνολογίες, τα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν επανειλημμένα την αναγκαιότητα (τομεακής/-ών) αγοράς/-ών Tech for Good. Διαμεσολαβητές της κοινωνικής οικονομίας, όπως ομοσπονδίες και επιχειρηματικά δίκτυα, θεωρήθηκαν εξίσου σημαντικοί για τη μόχλευση της πρόσβασης σε λύσεις Tech for Good (ανοικτού κώδικα) και για την παροχή ευκαιριών ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης. Εκτιμάται ότι ποσό 65 έως 95 δισ. EUR του ευρωπαϊκού ΑΕΠ το 2018 ήταν αποτέλεσμα ανοικτού κώδικα¹⁶⁶. Επομένως, οι συμπράξεις με συμβατικές (τεχνολογικές) εταιρείες μπορεί να είναι ένας ακόμη τρόπος επέκτασης, αναζήτησης επενδύσεων, δημιουργίας πρόσθετων ερευνητικών ευκαιριών και πρόσβασης σε νέες αγορές. Συναφώς, διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν τις δυνατότητες της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην τεχνολογία για την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας Tech for Good, όπως συνεργατικοί σχηματισμοί¹⁶⁷ και βιομηχανικές συμμαχίες.

Από το 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οργανώνει τον Ευρωπαϊκό Διαγωνισμό Κοινωνικής Καινοτομίας με σκοπό τη δοκιμή λύσεων κοινωνικής καινοτομίας και τη μεταφορά τους στην αγορά. Κάθε χρόνο η πρόκληση κοινωνικής καινοτομίας επικεντρώνεται σε διαφορετικό τομέα. Το 2017 στόχος του θέματος «Equality rebooted» ήταν η ανάδειξη τεχνολογιών επόμενης γενιάς και ψηφιακών λύσεων, όπως τεχνολογιών υποβοήθησης και διομήτιμων (P2P) πλατφορμών, που αναπτύσσονται ή εφαρμόζονται για την επίλυση κοινωνικών προκλήσεων¹⁶⁸. Το 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απένειμε επίσης τα βραβεία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (ΕΣΚ) σχετικά με «Αλυσίδες συστοιχιών για το κοινωνικό καλό» σε λύσεις σχετικές με ιχνηλασιμότητα και δίκαιες συναλλαγές, χρηματοοικονομική ένταξη, βοήθεια και φιλανθρωπία, αποκεντρωμένη κυκλική οικονομία και ενέργεια. Τέλος, στο πλαίσιο της δράσης Πρόκληση «Εξυπνες πόλεις», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε αγορά Tech4Good¹⁶⁹ για τη συγκέντρωση αξιόπιστων, δεοντολογικών λύσεων και επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων στην τεχνολογία σχεδιασμένων για την προαγωγή οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών σκοπών σε επίπεδο πόλεων.

¹⁶⁵ <https://eit.europa.eu/news-events/news/eit-skill-one-million-tech-innovators-join-pledge>

¹⁶⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/study-about-impact-open-source-software-and-hardware-technological-independence-competitiveness-and>

¹⁶⁷ Βλ. παραδείγματα που αναφέρονται στην έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις (GECES) με τίτλο «[Συνεργατικοί σχηματισμοί κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προοπτικές και εμπειρίες](#)».

¹⁶⁸ Η Feelif (Σλοβενία) ανέπτυξε εργαλεία πολυμέσων για τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης, τα οποία τους παρέχουν τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται σχήματα διά της αφής σε τυποποιημένη οθόνη αφής. Η SAGA (Κάτω Χώρες) είναι πλατφόρμα αλληλοδιδαχής από ομοτίμους, η οποία αντικατοπτρίζει και ανταμείβει την πραγματική αξία των γνώσεων και των δεξιοτήτων που ανταλλάσσονται μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων.

¹⁶⁹ Περιλαμβάνει περισσότερες από 80 λύσεις, τις οποίες ανέπτυξαν συχνά τοπικές ΜΜΕ, κοινωνικές επιχειρήσεις και νεοφυείς επιχειρήσεις και βοηθά πόλεις και ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας να αντιμετωπίσουν, μέσω της τεχνολογίας, τις πλέον πιεστικές προκλήσεις. [Αρχική σελίδα — Αγορά Tech4Good \(intelligentcitieschallenge.eu\)](#)

Τομέας δράσης 12: Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
25. Ανάπτυξη διεπιστημονικών κοινοτήτων παραγόντων κοινωνικής καινοτομίας για τη διευκόλυνση της δυνατότητας μεταφοράς και επέκτασης της πρωτοβουλίας Tech for Good ¹⁷⁰ .	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ	Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και ενισχυμένη πρόσβαση σε ανοικτά εργαλεία της πρωτοβουλίας Tech for Good και στα αποτελέσματά και τα σχέδια στρατηγικής του έργου Ψηφιακή Κοινωνική Καινοτομία.
26. Αύξηση της πρόσβασης της κοινωνικής οικονομίας σε τεχνολογικές δομές στήριξης και της αλληλεπίδρασης της κοινωνικής οικονομίας με τεχνολογικές δομές στήριξης (π.χ. τεχνολογικές ομοσπονδίες, κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, εκπαιδευτικοί χώροι, συνεργατικοί σχηματισμοί, συμμαχίες του κλάδου) για τη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας κοινωνικής τεχνολογίας.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	Β/ΜΕ	Ανάπτυξη προγραμμάτων στήριξης της κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο δημόσιων και μεικτών δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών και δικτύων τεχνολογικής στήριξης. Επικυρωμένες εφαρμογές Tech for Good με δυνατότητα εφαρμογής σε άλλο οικοσύστημα για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων ή της επιχειρηματικής ικανότητας της κοινωνικής οικονομίας.

9. Υποδομές

Τομέας δράσης 13: Πρόσβαση στην τεχνολογία

Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν ότι η ψηφιακή συνδεσιμότητα υψηλής ποιότητας αποτελεί προαπαιτούμενο για επιτυχημένη ψηφιακή μετάβαση των ΜΜΕ στην εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία. Το ζήτημα αυτό παραμένει σημαντικό εμπόδιο σε πολλές απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές καθώς και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ¹⁷¹. Η επίτευξη του στόχου της Ψηφιακής Πυξίδας για κάλυψη πέμπτης γενιάς (5G) σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2030¹⁷² θα συμβάλει στον ψηφιακό μετασχηματισμό του οικοσυστήματος.

Μαζί με τη συνδεσιμότητα, η προσαρμοσμένη και οικονομικά προσιτή τεχνολογία και η προσαρμοσμένη χρηματοδοτική και συμβουλευτική στήριξη προσδιορίζονται ως οι σημαντικότερες ανάγκες για την ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών ΤΠ. Πολλές μικρές επιχειρήσεις του οικοσυστήματος δεν διαθέτουν βασικό ψηφιακό εξοπλισμό και υπηρεσίες συντήρησης (ηλεκτρονικούς υπολογιστές και περιβάλλον δικτύου). Στο οικοσύστημα δεν

¹⁷⁰ Με δυναμική στήριξη, μεταξύ άλλων, από τους ευρωπαϊκούς κόμβους ψηφιακής καινοτομίας και τα ευρωπαϊκά κέντρα ικανοτήτων για την κοινωνική καινοτομία καθώς και την αγορά Tech4Good της Πρόκλησης «Εξυπνες πόλεις».

¹⁷¹ Από ανάλυση του Κοινού Κέντρου Ερευνών προκύπτει ότι η μέση ταχύτητα του διαδικτύου διαφέρει σε διάφορες περιφέρειες επιπέδου NUTS 3. Σύμφωνα με την ταξινόμηση NUTS 2021, στην ΕΕ υπάρχουν 1 166 περιφέρειες επιπέδου NUTS 3. Για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές: <https://dataavis.europeandatajournalism.eu/obct/connectivity/>.

¹⁷² [Η ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης: ψηφιακοί στόχοι για το 2030 | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](https://eur01.safelinks.eu/bookmarks/2020-06-23-10-00-00) — COM(2020) 66 final.

χρησιμοποιούνται ευρέως πιο προηγμένα στοιχεία εξοπλισμού (π.χ. μηχανήματα με καθοδήγηση GPS, δρόνοι, τρισδιάστατη εκτύπωση, ρομποτική, κοπή με ακτίνες λέιζερ, διαδίκτυο των πραγμάτων κ.λπ.). Ένα ακόμη εμπόδιο το οποίο αναδείχθηκε είναι η έλλειψη ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών, η οποία επηρεάζει την αποδοτικότητα της κοινωνικής οικονομίας, καθώς πολλοί φορείς της κοινωνικής οικονομίας συνεργάζονται συχνά με δημόσιες υπηρεσίες.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη εξήγησαν ότι η αγορά υποστήριξης ΤΠ εμφανίζει πολύ μεγάλη ποικιλομορφία (εκτείνεται από παραδοσιακές επιτόπιες λύσεις πληροφορικής έως πιο προηγμένα πακέτα λύσεων υπολογιστικού νέφους)¹⁷³ και, επομένως, δεν είναι εύκολα προσβάσιμη. Μια δυνητική λύση την οποία ανέδειξαν τα ενδιαφερόμενα μέρη, και η οποία κερδίζει έδαφος τα τελευταία χρόνια, θα μπορούσε να είναι τα επιχειρηματικά μοντέλα ανοικτού κώδικα και παγκόσμιου σχεδιασμού, τα οποία βασίζονται, για παράδειγμα, σε τεχνολογίες χωρίς κώδικα ή με περιορισμένο κώδικα προγραμματιστών στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Tech for Good. Η υιοθέτηση τέτοιων λύσεων θα απαιτεί βασική έως μέτρια ψηφιακή ικανότητα, αλλά εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, λόγω της χαμηλής ψηφιακής ευαισθητοποίησης εντός της κοινωνικής οικονομίας και του ανταγωνισμού με καθιερωμένες εταιρείες λογισμικού¹⁷⁴.

Τομέας δράσης 13: Πρόσβαση στην τεχνολογία			
Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
27. Στήριξη της ανάπτυξης «ψηφιακών επιταχυντών» στο οικοσύστημα οι οποίοι θα παρέχουν τεχνολογικές λύσεις για την προώθηση μοντέλων κοινωνικού αντικτύπου και της ψηφιακής εμπορικής παρουσίας.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Το 90 % των ΜΜΕ εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας έχουν επιτύχει βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης έως το 2030 ¹⁷⁵ . Διαμεσολαβητές της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας έχουν αναπτύξει (βασικές) υπηρεσίες ψηφιακής υποστήριξης και τεχνογνωσία που μοχλεύουν την ψηφιακή ικανότητα (δεξιότητες και πρόσβαση στην τεχνολογία) των μελών τους.
28. Στήριξη και ενίσχυση των αγορών Tech for Good ¹⁷⁶ μέσω της παροχής πρόσβασης σε ανοικτές και αναπαραγόμενες τεχνολογίες, προσαρμοσμένες στις ανάγκες μικρότερων φορέων της κοινωνικής οικονομίας και με ειδική έμφαση σε	Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ME	Η αγορά οικονομικά προσιτών βασικών υπηρεσιών πληροφορικής ανοικτού κώδικα καθίσταται χρήσιμη πηγή στήριξης για την ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, π.χ. εκείνων που βρίσκονται σε πιο

¹⁷³ Πακέτα SaaS (λογισμικό ως υπηρεσία, τα οποία, για παράδειγμα, ενσωματώνουν σε ένα διαδικτυακό πακέτο πρόσβαση σε μενού απαραίτητων εργαλείων ΤΠ, όπως διαχείριση πελατειακών σχέσεων, λογισμικό λογιστικής και διαχείρισης έργων, εργαλεία επέκτασης, υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου και ηλεκτρονικών πληρωμών κ.λπ.).

¹⁷⁴ Για παράδειγμα, όταν επιθυμεί την ανάπτυξη λύσεων και εφαρμογών βασισμένων σε δεδομένα, ο χρήστης της υπηρεσίας δεν έχει τον έλεγχο των δεδομένων που αποθηκεύονται στο υπολογιστικό νέφος του παρόχου της υπηρεσίας, τα οποία μπορεί δυνητικά να θίγουν το απόρρητο των πελατών του, σε περίπτωση προσφορών SaaS, υποδομής ως υπηρεσίας (IaaS) καθώς και πλατφόρμας ως υπηρεσίας (PaaS).

¹⁷⁵ [Η ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης: ψηφιακοί στόχοι για το 2030.](#)

¹⁷⁶ [Αρχική σελίδα — Αγορά Tech4Good \(intelligentcitieschallenge.eu\)](#)

απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές (όπως τεχνολογία υποβοήθησης, τεχνολογία κινητικότητας, διαδίκτυο των πραγμάτων).

απομακρυσμένες περιοχές ή απασχολούν άτομα που χρειάζονται τεχνολογίες υποβοήθησης.

10. Δεξιότητες

Τομέας δράσης 14: Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων από και στην κοινωνική οικονομία

Το χαμηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων θεωρείται το πιο άμεσο εμπόδιο για την υιοθέτηση νέων ψηφιακών λύσεων από τις ΜΜΕ της κοινωνικής οικονομίας. Ειδικότερα, οι ελλείψεις δεξιοτήτων που προσδιόρισαν τα ενδιαφερόμενα μέρη καλύπτουν και τις πέντε διαστάσεις του πλαισίου ψηφιακών ικανοτήτων¹⁷⁷. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας από κοινού δημιουργίας, τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφέρθηκαν κυρίως σε βασικές ανάγκες δεξιοτήτων πληροφορικής (π.χ. εφαρμογές γραφείου, διαδίκτυο και αναζήτηση, βασική χρήση λειτουργικού συστήματος, χρήση ειδικού πακέτου λογισμικού), καθώς και σε μεσαίου επιπέδου και προηγμένες δεξιότητες επιστήμης δεδομένων, μάρκετινγκ μέσω κοινωνικής δικτύωσης, χειρισμού ηλεκτρονικού εμπορίου, ασφάλειας δεδομένων και κυβερνοασφάλειας, διαχείρισης πελατειακών σχέσεων κ.λπ.

Πολυμερείς συμμαχίες για τις δεξιότητες, με σκοπό τη στήριξη της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, όπως η σύμπραξη για τις δεξιότητες όσον αφορά το οικοσύστημα εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας που θεσπίστηκε στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες¹⁷⁸, μπορούν να συμβάλουν στον προσδιορισμό των αναγκών σε δεξιότητες. Σε τομεακό επίπεδο, οι συμμαχίες για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες¹⁷⁹ (ERASMUS+) παρέχουν κατάλληλο πλαίσιο για την από κοινού κατάρτιση στρατηγικών για τομεακές δεξιότητες καθώς και για ασκήσεις ανάλυσης προοπτικών¹⁸⁰. Οι δυνατότητες των προγραμμάτων ανταλλαγών για σπουδαστές (π.χ. Erasmus+) και επιχειρηματίες (π.χ. Erasmus για νέους επιχειρηματίες) θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό. Η συνεργασία με μεγάλες εταιρείες είναι μια ακόμη δυνατότητα μέσω, για παράδειγμα, διευκόλυνσης πρακτικών ασκήσεων, ανταλλαγής υπαλλήλων ή προσφοράς αφιλοκερδούς παροχής κατάρτισης σε κοινωνικούς επιχειρηματίες¹⁸¹. Ο ρόλος των διαμεσολαβητών στη διευκόλυνση ανταλλαγών είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς πολλοί παράγοντες εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας δεν έχουν επίγνωση της ύπαρξης τέτοιων ευκαιριών.

Η κοινωνική οικονομία ως πάροχος ψηφιακής κατάρτισης

¹⁷⁷ [Διαστάσεις ψηφιακών ικανοτήτων.](#)

¹⁷⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en> και <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25533&langId=en>

¹⁷⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=en>

¹⁸⁰ Επί του παρόντος τελούν υπό κατάρτιση δύο σχέδια στρατηγικής για τις τομεακές δεξιότητες στο πλαίσιο της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας.

¹⁸¹ Συμβατικές επιχειρήσεις οι οποίες προσφέρουν «χορηγία βασισμένη στις δεξιότητες», στο πλαίσιο της οποίας η εταιρεία θέτει τις δεξιότητες των υπαλλήλων της στη διάθεση φορέα της κοινωνικής οικονομίας. Για παράδειγμα, στη Γαλλία το πρόγραμμα «Mécénat de compétence».

Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν τακτικά τον συγκεκριμένο ρόλο ορισμένων οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας οι οποίες παρέχουν κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες¹⁸². Επιτυχημένο μοντέλο αποτελούν τα σχολεία προγραμματισμού σε μειονεκτούσες περιοχές (π.χ. συγκεκριμένες υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, απομακρυσμένες περιοχές) τα οποία δημιουργούν προοπτικές εργασίας στον τομέα της πληροφορικής για ευάλωτες ομάδες. Οι δραστηριότητες αυτές είναι αποτέλεσμα στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών εταιρειών τεχνολογίας, για παράδειγμα για την πρόσβαση στην τεχνολογία¹⁸³. Τα μοναδικά αυτά επιχειρηματικά μοντέλα και η κοινωνική σημασία τους¹⁸⁴ εμφανίζουν μεγάλες δυνατότητες επέκτασης σε ολόκληρη την ΕΕ. Τέτοιες πρωτοβουλίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την ένταξη προσφύγων και, για παράδειγμα, την παροχή στήριξης σε εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία τα οποία φθάνουν στα κράτη μέλη μετά την αδικαιολόγητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία.

• Πλαίσιο 5: Η κοινωνική οικονομία ως πάροχος ψηφιακής κατάρτισης και το ψηφιακό οικοσύστημα

Πρωτοποριακά «σχολεία προγραμματισμού» της κοινωνικής οικονομίας καταρτίζουν στον προγραμματισμό άτομα τα οποία βρίσκονται σε μεγαλύτερη απόσταση από την αγορά εργασίας και, με τον τρόπο αυτό, αντιμετωπίζουν τις ελλείψεις της αγοράς εργασίας όσον αφορά θέσεις πληροφορικής και προάγουν την επιχειρηματικότητα (κοινωνικής) τεχνολογίας και δημιουργούν νέους προγραμματιστές στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Tech for Good.

Παράδειγμα περίπτωσης: Το BeCode είναι «κέντρο κατάρτισης επόμενης γενιάς», το οποίο δραστηριοποιείται σε 6 πόλεις στο Βέλγιο. Στόχος του BeCode είναι η παροχή ανταγωνιστικών και υπεύθυνων σχολικών προγραμμάτων προγραμματισμού και προγραμμάτων κατάρτισης στις ψηφιακές τεχνολογίες, τα οποία είναι προσβάσιμα σε όλους και χωρίς χρέωση. Το BeCode ανέπτυξε στρατηγικές συμπράξεις με εταιρείες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, όπως οι Orange, Microsoft και SAP, καθώς και με διάφορα ιδρύματα και δημόσιες υπηρεσίες¹⁸⁵.

Τομέας δράσης 14: Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
---------	------------	----------------	------------

¹⁸² Τέτοια πακέτα (π.χ. ταχύς προγραμματισμός, τεχνολογία ανθρώπινου λόγου, ενισχυμένη πραγματικότητα κ.λπ.) αναπτύσσονται στην κοινωνική οικονομία, αλλά με κατακερματισμένο τρόπο και σε μορφή που ενδεχομένως δεν μπορεί να αναπαραχθεί εύκολα (λόγω γλώσσας, ομάδας-στόχου και συγκεκριμένων διαφορών κ.λπ.).

¹⁸³ Τέτοιες τεχνολογίες είναι χρήσιμες για την κατάρτιση, παραδείγματος χάρι, νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) ηλικιωμένων· ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών· ατόμων με αναπηρία, κ.λπ. Φιλόδοξα έργα στον τομέα της ένταξης στην αγορά εργασίας: <https://reuse.org/how-social-enterprises-contribute-to-the-digital-transition/> και <https://www.ensie.org/projects/wise-for-digital-upskilling>.

¹⁸⁴ Πρωτοπόροι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν καταρτίσει διάφορα μοντέλα ψηφιακής κατάρτισης (π.χ. σχολεία προγραμματισμού) τα οποία στοχεύουν νέους ΕΑΕΚ σε μειονεκτούσες γειτονιές, για παράδειγμα, σε συνεργασία με εταιρείες τεχνολογίας, και δημιουργούν αναζητούντες εργασία με ψηφιακές δεξιότητες και δυνητικούς νέους επιχειρηματίες κοινωνικής τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογραμμίζουν ειδικότερα τα μοντέλα μάθησης μεταξύ γενεών τα οποία ανέπτυξε η Σουηδία (ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με ψηφιακές δεξιότητες) ως ελπιδοφόρα επιχειρηματικά μοντέλα, λαμβανομένης υπόψη της γήρανσης των κοινωνιών.

¹⁸⁵ <https://www.becode.org/>

<p>29. Προώθηση ειδικών προγραμμάτων σπουδών για την κοινωνική οικονομία και πιστοποίησης¹⁸⁶. Συμμετοχή στο σύμφωνο της ΕΕ για τις δεξιότητες¹⁸⁷ και, ειδικότερα, στη σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, μέσω της υπογραφής της Δήλωσής του, και ενεργή εφαρμογή των δεσμεύσεών του σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ/ΜΑ</p>	<p>Αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση του 5 % του εργατικού δυναμικού κάθε έτος, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών της κοινωνικής οικονομίας¹⁸⁸.</p> <p>Καλύτερη πληροφόρηση και καλύτερα στοιχεία σχετικά με τις ανάγκες ψηφιακών δεξιοτήτων. Κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων σπουδών για το οικοσύστημα και στοχευμένων προγραμμάτων¹⁸⁹ στήριξης της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης υπαλλήλων.</p> <p>Επίτευξη των στόχων που έθεσε η σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες.</p>
<p>30. Διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και εταιρειών τεχνολογίας, για την περαιτέρω ανάπτυξη κέντρων ψηφιακής κατάρτισης στην κοινωνική οικονομία (π.χ. σχολεία προγραμματισμού).</p>	<p>Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>Β/ΜΕ</p>	<p>Τα κέντρα κατάρτισης στην κοινωνική οικονομία είναι βασικοί εταίροι για τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης όσον αφορά τη στήριξη ευάλωτων ομάδων στην πορεία προς την εργασία στον τομέα της πληροφορικής.</p> <p>Η κοινωνική οικονομία συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της ψηφιακής δεκαετίας σχετικά με την ύπαρξη στην ΕΕ 20 εκατ. ειδικών στον τομέα των ΤΠΕ έως το 2030.</p>

¹⁸⁶ Συμμαχίες για τομεακές δεξιότητες και σχέδια στρατηγικές για τομεακές δεξιότητες στο πλαίσιο του Erasmus+.

¹⁸⁷ [Αρχική σελίδα του συμφώνου για τις δεξιότητες \(europa.eu\)](http://europa.eu)

¹⁸⁸ [Σύμφωνο για τις δεξιότητας σχετικά με την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία](#)

¹⁸⁹ Για παράδειγμα με στήριξη από το ΕΚΤ+ και βάσει των αποτελεσμάτων συμμαχιών για τις δεξιότητες στον τομέα: προφίλ ΕΕΚ και τομεακά προγράμματα σπουδών.

IV. Παρακολούθηση και από κοινού υλοποίηση

1. Δρομολόγηση της από κοινού υλοποίησης της οδού μετάβασης

Η οδός μετάβασης απαιτεί συνεργασία σε όλα τα επίπεδα. Η διαδικασία από κοινού δημιουργίας ανέδειξε τη σημασία, για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του οικοσυστήματος, της συνεργασίας για τη στήριξη της διττής μετάβασης του οικοσυστήματος και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του.

Η εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών είναι απαραίτητο δομικό στοιχείο της από κοινού υλοποίησης της οδού μετάβασης. Η διαδικτυακή έρευνα της ΕΕ συνέλεξε αρχικές δεσμεύσεις ή προσδιόρισε τομείς δυναμικής συμμετοχής, που παρουσιάζονται στην έκθεση σχετικά με την έρευνα της ΕΕ¹⁹⁰.

Η δημοσίευση της οδού μετάβασης σηματοδοτεί την έναρξη της διαδικασίας από κοινού υλοποίησης με πρόσκληση για ανάληψη δεσμεύσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη για τη στήριξη των 14 κοινών τομέων δράσης της οδού μετάβασης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διευκολύνει την από κοινού υλοποίηση, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, και θα παρακολουθεί τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη και την πρόοδο που πραγματοποιείται.

2. Συνέργειες με άλλες πολιτικές της ΕΕ

Το οικοσύστημα «εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας» συνδέεται με άλλα βιομηχανικά οικοσυστήματα στα οποία υπάρχουν επιχειρηματικά μοντέλα οικονομίας εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας, για παράδειγμα, τουρισμός, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, λιανικό εμπόριο, κατασκευαστικός τομέας και κινητικότητα. Επομένως, η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι η διαδικασία από κοινού υλοποίησης θα λαμβάνει κατάλληλα υπόψη την πρόοδο που πραγματοποιείται από άλλα βιομηχανικά οικοσυστήματα στο πλαίσιο της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ, καθώς και τις εξελίξεις σε άλλους τομείς πολιτικής της ΕΕ. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την τεχνική διυπηρεσιακή ομάδα για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία, καθώς και το βιομηχανικό φόρουμ της ΕΕ.

3. Αξιολόγηση της προόδου

Το βιομηχανικό φόρουμ της ΕΕ επιβλέπει τις οδούς μετάβασης όλων των βιομηχανικών οικοσυστημάτων και θα ενημερώνεται επίσης τακτικά για την πρόοδο όσον αφορά την παρούσα οδό μετάβασης. Η Επιτροπή θα διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο η ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις (GECES) και, γενικότερα, τα ενδιαφερόμενα μέρη του οικοσυστήματος

¹⁹⁰ Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία — Έκθεση σχετικά με την έρευνα της ΕΕ.

μπορούν να συμβάλουν στην από κοινού υλοποίηση της οδού μετάβασης. Η αξιολόγηση της προόδου θα πρέπει να είναι συνεργατική διαδικασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη του οικοσυστήματος. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διευκολύνει τη συνεργασία και την αξιολόγηση της προόδου που έχει πραγματοποιηθεί.

V. Παραρτήματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Θεματική ροή

Θέματα τα οποία προσδιορίστηκαν στα διάφορα στάδια της από κοινού δημιουργίας:

1. Σενάρια για οδό μετάβασης, τα οποία προσδιορίστηκαν στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (Δεκέμβριος 2021)
2. Έρευνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη (Δεκέμβριος 2021–Μάρτιος 2022) και διαδικασία από κοινού δημιουργίας (Μάρτιος 2022–Οκτώβριος 2022)
3. Τελικοί τομείς δράσης της οδού μετάβασης (Νοέμβριος 2022)

Πράσινη μετάβαση		
Σενάρια για την οδό μετάβασης	Έρευνα και διαδικασία από κοινού δημιουργίας	Τομείς δράσης της οδού μετάβασης
1. Μόχλευση του επιχειρηματικού μοντέλου της κοινωνικής οικονομίας για δίκαιη πράσινη μετάβαση.	<ul style="list-style-type: none"> • Πράσινες καινοτομίες και επιχειρηματικά μοντέλα • Συμπράξεις και τοπικές πράσινες συμφωνίες 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για πιο οικολογικές και κυκλικές αλυσίδες • Η καινοτομία ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης και της ανάπτυξης επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία
2. Υιοθέτηση καινοτομίας, λειτουργική (δεξιότητες) και οικονομική ικανότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων εγγύτητας ώστε να ενσωματώσουν την οικολογική διάσταση	<ul style="list-style-type: none"> • Πράσινες καινοτομίες και επιχειρηματικά μοντέλα • Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης στο οικοσύστημα 	<ul style="list-style-type: none"> • Η καινοτομία ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης και της ανάπτυξης επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία • Αντιμετώπιση της έλλειψης ικανότητας και δεξιοτήτων • Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής

στις πράξεις τους και να ηγηθούν της πράσινης καινοτομίας		ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας
3. Πρόσβαση σε αναδυόμενες πράσινες αγορές και βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπράξεις και τοπικές πράσινες συμφωνίες • Κυκλική οικονομία 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για πιο οικολογικές και κυκλικές αλυσίδες • Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας • Πιστοποίηση, σήμανση και αυτορρύθμιση
Ενεργειακή φτώχεια και ετήσιο επενδυτικό κενό ύψους 57 δισ. EUR σε κοινωνική στέγαση, ετήσιο επενδυτικό κενό ύψους 192 δισ. EUR σε κοινωνικές υποδομές	<ul style="list-style-type: none"> • Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης στο οικοσύστημα • Συμπράξεις και τοπικές πράσινες συμφωνίες 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης σε υποδομές και επιχειρηματικές πράξεις
Μοντέλα συμμετοχής για παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών, της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας εγγύτητας για την ανάπτυξη <i>τοπικών πράσινων συμφωνιών</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπράξεις και τοπικές πράσινες συμφωνίες 	<ul style="list-style-type: none"> • Πράσινες επιχειρηματικές κοινότητες και πρωτοβουλίες πολιτών

Ψηφιακή μετάβαση		
Σενάρια για την οδό μετάβασης	Έρευνα και διαδικασία από κοινού δημιουργίας	Τομείς δράσης της οδού μετάβασης
Ψηφιοποίηση φορέων της κοινωνικής οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Επιχειρηματικότητα κοινωνικής τεχνολογίας • Ψηφιακές πλατφόρμες και οικονομία διαμοιρασμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων • Πρόσβαση στην τεχνολογία

<p>Οριακές επενδύσεις και συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα σε Ε&Κ και ανάπτυξη της πρωτοβουλίας «Tech for Good»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tech for Good • Ψηφιακές πλατφόρμες και οικονομία διαμοιρασμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good • Κοινωνική οικονομία και οικονομία πλατφορμών
<p>Χαμηλή υιοθέτηση της ψηφιακής καινοτομίας από επιχειρήσεις καθώς και περιορισμένος αριθμός νέων επιχειρηματιών κοινωνικής τεχνολογίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επιχειρηματικότητα κοινωνικής τεχνολογίας • Tech for Good 	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good • Ωριμότητα δεδομένων και επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα στα δεδομένα • Κοινοχρησία δεδομένων, διαχείριση δεδομένων και κώδικας συμπεριφοράς Πρόσβαση στην τεχνολογία
<p>Έλλειψη προώθησης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών για τη στήριξη ψηφιακών κοινωνικών καινοτομιών και της πρωτοβουλίας Tech for Good</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tech for Good 	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογικές συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και στήριξη
<p>Προβολή και επέκταση επιχειρηματικών μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας στην οικονομία των πλατφορμών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ψηφιακές πλατφόρμες και οικονομία διαμοιρασμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good • Κοινωνική οικονομία και οικονομία πλατφορμών
<p>Κοινοχρησία δεδομένων μεταξύ παραγόντων για τη στήριξη λύσης βασισμένης σε δεδομένα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση δεδομένων και διαλειτουργικότητα 	<ul style="list-style-type: none"> • Ωριμότητα δεδομένων και επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα στα δεδομένα • Κοινοχρησία δεδομένων, διαχείριση δεδομένων και κώδικας συμπεριφοράς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Επισκόπηση θεματικών πινάκων

Αντιστοίχιση δομικών στοιχείων του σχεδίου στρατηγικής με θέματα τα οποία προσδιορίστηκαν στην έρευνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ο παρών πίνακας χρησιμοποιήθηκε ως βάση συζήτησης στα εργαστήρια από κοινού δημιουργίας.

Πράσινη μετάβαση	Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης στο οικοσύστημα	Κυκλική οικονομία	Πράσινες καινοτομίες και επιχειρηματικά μοντέλα	Συμπράξεις και τοπικές πράσινες συμφωνίες
Βιώσιμη ανταγωνιστικότητα (συμπ. ιδιωτικών κοινωνικών αγορών)		x	x	x
Ρύθμιση και δημόσια διακυβέρνηση (δημόσιες συμβάσεις)	x	x		x
Κοινωνική διάσταση	x			

Ε&Κ, τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις	x	x	x	x
Υποδομές	x	x	x	x
Δεξιότητες	x	x		
Επενδύσεις και χρηματοδότηση (συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου και φιλανθρωπίας)	x		x	x
Ψηφιακή μετάβαση	Διαχείριση δεδομένων και διαλειτουργικότητα	Ψηφιακές πλατφόρμες και οικονομία διαμοιρασμού	Tech for Good	Επιχειρηματίες κοινωνικής τεχνολογίας
Βιώσιμη ανταγωνιστικότητα (συμπ. ιδιωτικών κοινωνικών αγορών)			x	x
Ρύθμιση και δημόσια διακυβέρνηση (δημόσιες συμβάσεις)	x	x		
Κοινωνική διάσταση	x	x	x	
Ε&Κ, τεχνικές και τεχνολογικές λύσεις		x	x	x
Υποδομές	x	x	x	
Δεξιότητες	x	x		x
Επενδύσεις και χρηματοδότηση (συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου και φιλανθρωπίας)		x	x	x

Παράρτημα III: Επισκόπηση δράσεων

Τομέας δράσης 1: Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για πιο οικολογικές και κυκλικές αξιακές αλυσίδες

Δράσεις	Παράγοντες	Χρονοδιάγραμμα	Αποτέλεσμα
1. Δημιουργία ειδικών υπηρεσιών αντιστοίχισης μεταξύ φορέων της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων για την προώθηση τοπικών πράσινων και κοινωνικών αξιακών αλυσίδων και ιδιωτικών «κοινωνικών αγορών» μεταξύ επιχειρήσεων. Προώθηση συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση του αριθμού συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας στα κράτη μέλη. Καθιέρωση τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αγορών «κοινωνικών αγορών» μεταξύ επιχειρήσεων στα κράτη μέλη.
2. Στήριξη της δημιουργίας στρατηγικών κυκλικών συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων σε διάφορες βιομηχανικές αξιακές αλυσίδες (κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, λιανικό εμπόριο, ηλεκτρονικά προϊόντα και πλαστικά προϊόντα).	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση της συμμετοχής φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε αξιακές αλυσίδες εφοδιασμού συμβατικών επιχειρήσεων στην πράσινη και την κυκλική οικονομία.

Τομέας δράσης 2: Δημιουργία χρηματοοικονομικών κινήτρων και υποστηρικτικής ρύθμισης για οικολογικά και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικής οικονομίας

3. Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ αρμόδιων δημόσιων αρχών κατά την κατάρτιση περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών με συνεκτίμηση των δυνατοτήτων και των ιδιομορφιών των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες	ME	Αύξηση της συνεργασίας μεταξύ εθνικών υπουργείων, περιφερειακών υπηρεσιών και διαφόρων επιπέδων στα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλίζονται αποδοτικότητα και συντονισμός για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης φορέων της κοινωνικής οικονομίας.
4. Παροχή κινήτρων για κοινωνική χρηματοδότηση καθώς και σε ιδρύματα μικροχρηματοδότησης και στον φιλανθρωπικό τομέα για την παροχή σχεδίων χρηματοδότησης και ανάπτυξης ικανοτήτων για πράσινα έργα και επενδύσεις.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	B/ME	Αύξηση επενδύσεων σε φορείς της κοινωνικής οικονομίας για τον οικολογικό προσανατολισμό των υποδομών τους και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους.
5. Διευκόλυνση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση σε εργαλεία μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου όσον αφορά το αποτύπωμα άνθρακα και σε συμβουλευτικές υπηρεσίες προκειμένου να ενσωματώσουν την οικολογική διάσταση στις πράξεις τους.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες	ME	Βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ χρηματοοικονομικών παραγόντων και φορέων της κοινωνικής οικονομίας όσον αφορά τους επενδυτικούς σκοπούς και το προφίλ μειωμένου κινδύνου.

Τομέας δράσης 3: Πιστοποίηση, σήμανση και αυτορρύθμιση

<p>6. Χαρτογράφηση και/ή θέσπιση συστημάτων πιστοποίησης και σήμανσης για φορείς της κοινωνικής οικονομίας (π.χ. σήμα κυκλικής κοινωνικής οικονομίας) και προώθηση πρωτοβουλιών φορέων της κοινωνικής οικονομίας για τη μείωση του αποτυπώματός τους άνθρακα σε επίπεδο εταιρείας και προϊόντος. Στήριξη της κοινωνικής οικονομίας όσον αφορά την εξασφάλιση υφιστάμενης πιστοποίησης και συμμόρφωση με πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης, βιώσιμη παραγωγή και προσφορά υπηρεσιών.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ/ΜΑ</p>	<p>Αύξηση του αριθμού οικολογικών προϊόντων και υπηρεσιών από φορείς της κοινωνικής οικονομίας.</p> <p>Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας αποκτούν πιστοποίηση και πρότυπα τα οποία προωθούν τις βιώσιμες επιδόσεις τους και μειώνουν το αποτύπωμά τους άνθρακα.</p>
<p>7. Θέσπιση, σε επίπεδο οργάνωσης ή εταιρείας, πολιτικών και δράσεων για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας διαδικασιών και προϊόντων. Ανάληψη τομεακών / ιδιωτικών πρωτοβουλιών αυτορρύθμισης για δραστηριότητες της πράσινης κοινωνικής οικονομίας.</p>	<p>Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ/ΜΑ</p>	<p>Βελτίωση των επιχειρηματικών στρατηγικών για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας σε επίπεδο επιχείρησης και προϊόντος στην κοινωνική οικονομία.</p>

Τομέας δράσης 4: Η καινοτομία ως μέσο διευκόλυνσης της πράσινης μετάβασης και της ανάπτυξης επιχειρήσεων στην κοινωνική οικονομία

<p>8. Προώθηση της συμμετοχής ενδιαφερόμενων μερών από την κοινωνική οικονομία σε έργα έρευνας και καινοτομίας και σε συμπράξεις μέσω ευαισθητοποίησης, παροχής τεχνικής βοήθειας και δοκιμαστηρίων.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>Β</p>	<p>Αύξηση της συμμετοχής παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας.</p>
<p>9. Προώθηση συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας ή κόμβων κοινωνικής οικονομίας για τη συγκέντρωση πόρων και τη διευκόλυνση πολυμερών συμπράξεων για την καινοτομία, π.χ. μέσω της πρωτοβουλίας Hubs4Circularity.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ</p>	<p>Αύξηση του αριθμού συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας στην Ευρώπη. Βελτίωση της στήριξης των παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας για την ανάπτυξη πράσινων προϊόντων και διαδικασιών.</p>

Τομέας δράσης 5: Ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης σε υποδομές και επιχειρηματικές πράξεις

<p>10. Ανάπτυξη βιώσιμων κατασκευαστικών έργων και έργων ανακαίνισης και ανάπλασης σε κοινωνικές υποδομές (π.χ. οικονομικά προσιτή στέγαση) και ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων της κοινωνικής</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>Β/ΜΕ</p>	<p>Μείωση του ετήσιου επενδυτικού κενού σε κοινωνικές υποδομές στα κράτη μέλη</p> <p>Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της αποδοτικής χρήσης των πόρων των υποδομών</p>
---	--	-------------	---

οικονομίας να ενσωματώσουν την οικολογική διάσταση στις υποδομές, τις πράξεις και τις διαδικασίες τους μέσω φορολογικών κινήτρων ή τεχνικής υποστήριξης.			της κοινωνικής οικονομίας.
11. Χαρτογράφηση αναγκών, προώθηση πρωτοποριακών επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας σε τομείς όπως κινητικότητα, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κυκλική οικονομία και υπηρεσίες μεταφορών, και ενίσχυση της ικανότητας επέκτασής τους. Διάδοση βέλτιστων πρακτικών και διευκόλυνση ευκαιριών δικτύωσης.	ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ	Επέκταση του αριθμού των επιχειρηματικών μοντέλων κοινωνικής οικονομίας σε αγορές πράσινης μετάβασης.

Τομέας δράσης 6: Πράσινες επιχειρηματικές κοινότητες και πρωτοβουλίες πολιτών

12. Ανάπτυξη τοπικών πράσινων συμφωνιών, με τη συμμετοχή τοπικών επιχειρήσεων και πολιτών με έμφαση στην διεπιστημονική εμπειρογνώση και στη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.	Περιφέρειες, Δήμοι, Ενδιαφερόμενα μέρη	Β/ΜΕ	Αύξηση του αριθμού ευρωπαϊκών περιφερειών και πόλεων που υποκινούν την κλιματική ουδετερότητα, με τη συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών της κοινωνικής οικονομίας μαζί με τοπικές επιχειρήσεις και πολίτες. Βελτίωση των δεδομένων σχετικά με πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών, αυξημένη προβολή και στήριξη δράσεων πολιτών σε πράσινα έργα και ανάπτυξη χώρου δράσης της κοινωνίας των πολιτών.
---	--	------	--

Τομέας δράσης 7: Αντιμετώπιση της έλλειψης ικανότητας και δεξιοτήτων

13. Συλλογή πληροφοριών σχετικά με πράσινες δεξιότητες, προώθηση πιστοποίησης δεξιοτήτων, ανάπτυξη συγκεκριμένων προγραμμάτων σπουδών ενόψει των αναγκών σε πράσινες δεξιότητες και προγραμμάτων κατάρτισης για την κοινωνική οικονομία. Συμμετοχή στη σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες, μέσω της υπογραφής της Δήλωσής του.	Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη	ΜΕ/ΜΑ	Αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση του 5 % του εργατικού δυναμικού κάθε έτος, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών της κοινωνικής οικονομίας. Καλύτερη πληροφόρηση και καλύτερα στοιχεία σχετικά με τις ανάγκες πράσινων δεξιοτήτων για την κοινωνική οικονομία. Κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων σπουδών για το οικοσύστημα και στοχευμένων προγραμμάτων στήριξης της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης υπαλλήλων. Επίτευξη των στόχων που έθεσε η σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις
--	---	-------	--

δεξιότητες.

Τομέας δράσης 8: Κοινωνική οικονομία και οικονομία πλατφορμών

<p>14. Στήριξη της ανάπτυξης (κλίμακα, χρηματοδότηση και πρόσβαση στην αγορά) πλατφορμών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία, όπως συνεταιρισμών πλατφόρμας ή πλατφορμών βασισμένων σε αρχές ψηφιακών κοινών πόρων.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ</p>	<p>Οι πλατφόρμες της κοινωνικής οικονομίας γίνονται βιώσιμη εναλλακτική λύση σε διάφορες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών.</p>
<p>15. Προώθηση της ανάπτυξης χρηματοοικονομικών πλατφορμών βασισμένων στην κοινωνική οικονομία, όπως πλατφορμών συμμετοχικής χρηματοδότησης από την κοινότητα των πολιτών, κοινωνικής χρηματοδότησης, επενδύσεων κοινωνικού αντικτύπου και δωρεών. Ανάπτυξη πιλοτικών μεθόδων ισόποσης χρηματοδότησης ή παροχής εγγυήσεων για την αύξηση του αντικτύπου και της ελκυστικότητας των (διαδικτυακών) πρωτοβουλιών κοινωνικής χρηματοδότησης.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ΜΕ</p>	<p>Περαιτέρω ανάπτυξη και διαφοροποίηση των ψηφιακών αγορών κοινωνικής χρηματοδότησης εντός της εσωτερικής αγοράς.</p>
<p>16. Ανάπτυξη συμπράξεων με συμβατικούς παρόχους υπηρεσιών διαδικτυακών πλατφορμών για την ενίσχυση της προβολής και των πωλήσεων προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει η κοινωνική οικονομία.</p>	<p>Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>Β/ΜΕ</p>	<p>Βελτίωση της διαδικτυακής παρουσίας προϊόντων της κοινωνικής οικονομίας και αύξηση των διαδικτυακών πωλήσεων.</p>

Τομέας δράσης 9: Ωριμότητα δεδομένων και επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα στα δεδομένα

<p>17. Βελτίωση της ωριμότητας δεδομένων εντός του οικοσυστήματος μέσω της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα (ανοικτά) δεδομένα ως επιχειρηματικό περιουσιακό στοιχείο και της στήριξης επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων σε δεδομένα στην κοινωνική οικονομία.</p>	<p>Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>Β/ΜΕ</p>	<p>Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων του οικοσυστήματος που χρησιμοποιούν μοντέλα κοινωνικού αντικτύπου, επιχειρηματικές διαδικασίες και αναλύσεις αγοράς που βασίζονται σε δεδομένα.</p>
--	---------------------------	-------------	---

<p>18. Στήριξη ανταλλαγών σχετικά με υφιστάμενα μοντέλα κοινωνικού αντικτύπου που βασίζονται στα δεδομένα και κοινοχρησία δεδομένων «για το κοινό καλό» (π.χ. πρωτοβουλίες πληθοπορισμού, φιλανθρωπία δεδομένων, ανοικτά δεδομένα, και μέτρηση αντικτύπου), συμπεριλαμβανομένων προτύπων διαλειτουργικότητας και πολύγλωσσων στοιχείων. Τα ευρωπαϊκά και εθνικά κέντρα ικανοτήτων για την κοινωνική καινοτομία θα μπορούσαν να διευκολύνουν τέτοια ανταλλαγή.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>B/ME</p>	<p>Αύξηση της ανάπτυξης πρακτικών κοινοχρησίας δεδομένων και πλατφορμών ανοικτών δεδομένων μεταξύ παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας για τη βελτίωση του κοινού (π.χ. τοπικού) αντικτύπου.</p>
---	---	-------------	--

Τομέας δράσης 10: Δημόσια στήριξη, συμπράξεις επιχειρήσεων και δημόσιου τομέα και συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων

<p>19. Διερεύνηση του ενδεχομένου δημιουργίας θεματικής ομάδας σχετικά με την ψηφιακή κοινωνική οικονομία στο πλαίσιο του δικτύου EDIH για την προώθηση συνεργασίας και συνεισφορών από τη βάση προς την κορυφή εντός του δικτύου, καθώς και ειδικών δεικτών οικοσυστήματος στα εργαλεία χαρτογράφησης των EDIH —ώστε να διευκολύνεται, για παράδειγμα, ο προσδιορισμός κόμβων που στηρίζουν «κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες» καθώς και την πρωτοβουλία Tech for Good.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες</p>	<p>B/ME</p>	<p>Βελτίωση της προβολής των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας εντός του δικτύου EDIH μέσω ειδικών δεικτών και αύξηση του αριθμού EDIH που αναπτύσσουν ειδικές δράσεις στήριξης της κοινωνικής οικονομίας.</p>
<p>20. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τεχνολογικών συνεργατικών σχηματισμών και συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικών και οικολογικής καινοτομίας, μέσω διευκόλυνσης της μεταφοράς τεχνολογίας σε τοπικό επίπεδο και μέσω της ευρωπαϊκής πλατφόρμας συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ME</p>	<p>Οι πρώτοι συνεργατικοί σχηματισμοί κοινωνικής τεχνολογίας αναγνωρίζονται από την ευρωπαϊκή πλατφόρμα συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών, και επιχειρήσεις κοινωνικής τεχνολογίας εντάσσονται σε συμβατικούς τεχνολογικούς συνεργατικούς σχηματισμούς.</p>
<p>21. Δημιουργία ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων για τη δοκιμή της πρωτοβουλίας Tech for Good, της ανταλλαγής γνώσεων και της κοινοχρησίας δεδομένων ή πιλοτικών έργων ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας σε ορισμένους τομείς πολιτικής ή σε ορισμένες αξιακές αλυσίδες (π.χ. κοινωνική πολιτική, στέγαση και κατασκευαστικός τομέας, κυκλική οικονομία).</p>	<p>Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ME/MA</p>	<p>Εφαρμογές ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας ενσωματώνονται τακτικά σε σχετικούς τομείς πολιτικής χάρη σε εκτενείς δοκιμές και πιλοτικές δράσεις.</p>

Τομέας δράσης 11: Κοινοχρησία δεδομένων, διαχείριση δεδομένων και κώδικας συμπεριφοράς

<p>22. Στήριξη επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας ώστε να συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις για τη διαχείριση δεδομένων (π.χ. ΓΚΠΔ) και να επωφελούνται νέων δυνατοτήτων, όπως οι «συνεταιρισμοί δεδομένων» για υπηρεσίες κοινοχρησίας ανοικτών δεδομένων και ο «αλτρουισμός δεδομένων» (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>B</p>	<p>Βελτίωση κατανόησης και συμμόρφωσης όσον αφορά τις νομικές απαιτήσεις για την αποθήκευση, την κοινοχρησία και την επεξεργασία δεδομένων.</p>
<p>23. Κατάρτιση κώδικα συμπεριφοράς για τη συλλογή, την κοινοχρησία και τη διαχείριση δεδομένων στην κοινωνική οικονομία με σκοπό τη δημιουργία κοινότητας πρακτικής.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>B/ME</p>	<p>Η κοινότητα πρακτικής για τη διαχείριση και την κοινοχρησία δεδομένων έχει δημιουργηθεί και τα ενδιαφερόμενα μέρη πρόκειται να συμφωνήσουν σε κώδικα συμπεριφοράς για τα δεδομένα το 2024.</p>
<p>24. Σύνδεση παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας με σχετικούς κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων σε δεδομένα στην κοινωνική οικονομία, π.χ. μέσω του δικτύου EDIH και εθνικών και τοπικών πλατφορμών κοινοχρησίας δεδομένων μεταξύ επιχειρήσεων και του δημόσιου τομέα.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ME</p>	<p>Οι παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας σε συγκεκριμένους τομείς επωφελούνται ολοένα και περισσότερο από τα διαθέσιμα δεδομένα στους κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων.</p>

Τομέας δράσης 12: Στήριξη της ψηφιακής κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας Tech for Good

<p>25. Ανάπτυξη διεπιστημονικών κοινοτήτων παραγόντων κοινωνικής καινοτομίας για τη διευκόλυνση της δυνατότητας μεταφοράς και επέκτασης της πρωτοβουλίας Tech for Good.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ME</p>	<p>Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και ενισχυμένη πρόσβαση σε ανοικτά εργαλεία της πρωτοβουλίας Tech for Good και στα αποτελέσματα και τα σχέδια στρατηγικής του έργου Ψηφιακή Κοινωνική Καινοτομία.</p>
<p>26. Αύξηση της πρόσβασης της κοινωνικής οικονομίας σε τεχνολογικές δομές στήριξης και της αλληλεπίδρασης της κοινωνικής οικονομίας με τεχνολογικές δομές στήριξης (π.χ. τεχνολογικές ομοσπονδίες, κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, εκπαιδευτικοί χώροι, συνεργατικοί σχηματισμοί, συμμαχίες του κλάδου) για τη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας κοινωνικής τεχνολογίας.</p>	<p>Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>B/ME</p>	<p>Ανάπτυξη προγραμμάτων στήριξης της κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο δημόσιων και μεικτών δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών και δικτύων τεχνολογικής στήριξης.</p> <p>Επικυρωμένες εφαρμογές Tech for Good με δυνατότητα εφαρμογής σε άλλο οικοσύστημα για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων ή της επιχειρηματικής ικανότητας της κοινωνικής οικονομίας.</p>

Τομέας δράσης 13: Πρόσβαση στην τεχνολογία

<p>27. Στήριξη της ανάδυσης «ψηφιακών επιταχυντών» στο οικοσύστημα οι οποίοι θα παρέχουν τεχνολογικές λύσεις για την προώθηση μοντέλων κοινωνικού αντικτύπου και της ψηφιακής εμπορικής παρουσίας.</p>	<p>Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>B/ME</p>	<p>Το 90 % των ΜΜΕ εγγύτητας και κοινωνικής οικονομίας έχουν επιτύχει βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης έως το 2030.</p> <p>Διαμεσολαβητές της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας έχουν αναπτύξει (βασικές) υπηρεσίες ψηφιακής υποστήριξης και τεχνογνωσία που μοχλεύουν την ψηφιακή ικανότητα (δεξιότητες και πρόσβαση στην τεχνολογία) των μελών τους.</p>
<p>28. Στήριξη και ενίσχυση των αγορών Tech for Good μέσω της παροχής πρόσβασης σε ανοικτές και αναπαραγόμενες τεχνολογίες, προσαρμοσμένες στις ανάγκες μικρότερων φορέων της κοινωνικής οικονομίας και με ειδική έμφαση σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές (όπως τεχνολογία υποβοήθησης, τεχνολογία κινητικότητα, διαδίκτυο των πραγμάτων).</p>	<p>Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ME</p>	<p>Η αγορά οικονομικά προσίτων βασικών υπηρεσιών πληροφορικής ανοικτού κώδικα καθίσταται χρήσιμη πηγή στήριξης για την ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, π.χ. εκείνων που βρίσκονται σε πιο απομακρυσμένες περιοχές ή απασχολούν άτομα που χρειάζονται τεχνολογίες υποβοήθησης.</p>

Τομέας δράσης 14: Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων

<p>29. Προώθηση ειδικών προγραμμάτων σπουδών για την κοινωνική οικονομία και πιστοποίηση. Συμμετοχή στο σύμφωνο της ΕΕ για τις δεξιότητες και, ειδικότερα, στη σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, μέσω της υπογραφής της Δήλωσής του, και ενεργή εφαρμογή των δεσμεύσεών του σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες.</p>	<p>ΕΕ, Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>ME/MA</p>	<p>Αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση του 5 % του εργατικού δυναμικού κάθε έτος, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών της κοινωνικής οικονομίας.</p> <p>Καλύτερη πληροφόρηση και καλύτερα στοιχεία σχετικά με τις ανάγκες ψηφιακών δεξιοτήτων. Κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων σπουδών για το οικοσύστημα και στοχευμένων προγραμμάτων στήριξης της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης υπαλλήλων.</p> <p>Επίτευξη των στόχων που έθεσε η σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών για τις δεξιότητες όσον αφορά την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία, στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες.</p>
<p>30. Διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και εταιρειών τεχνολογίας, για την περαιτέρω ανάπτυξη κέντρων ψηφιακής κατάρτισης στην κοινωνική οικονομία (π.χ.</p>	<p>Κράτη μέλη, Περιφέρειες, Ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<p>B/ME</p>	<p>Τα κέντρα κατάρτισης στην κοινωνική οικονομία είναι βασικοί εταίροι για τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης όσον αφορά τη στήριξη ευάλωτων ομάδων στην πορεία προς την εργασία στον τομέα της πληροφορικής.</p>

σχολεία προγραμματισμού).

Η κοινωνική οικονομία συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της ψηφιακής δεκαετίας σχετικά με την ύπαρξη στην ΕΕ 20 εκατ. ειδικών στον τομέα των ΤΠΕ έως το 2030.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε διαδικτυακά τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε εσάς κέντρου (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

Τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτή την υπηρεσία

- καλώντας χωρίς χρέωση τον αριθμό: 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό: +32 22999696,
- συμπληρώνοντας την ακόλουθη φόρμα: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_el.

ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο Europa: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να δείτε ή να παραγγείλετε εκδόσεις της ΕΕ στη διεύθυνση <https://op.europa.eu/el/web/general-publications/publications>. Για πολλαπλά αντίτυπα των δωρεάν εκδόσεων επικοινωνήστε με την υπηρεσία Europe Direct ή με το κέντρο πληροφόρησης της περιοχής σας (βλ. https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1952 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον ιστότοπο EUR-Lex, στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu>

Στα δημόσια δεδομένα από την ΕΕ

Η πύλη data.europa.eu παρέχει πρόσβαση σε ανοικτά σύνολα δεδομένων από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς. Η πύλη παρέχει επίσης πρόσβαση σε πληθώρα συνόλων δεδομένων από ευρωπαϊκές χώρες.

Publications Office
of the European Union

ISBN 978-92-76-58841-2